

TIŠNOVSKÉ NOVINY

číslo
03
2021

zpravodaj města Tišnova a okolí

Rekonstrukce tišnovských ulic

Chyby a nešvary tišnovských řidičů

S Adamem Vejvodou převážně o filmu

Výstava Tišnov očima malířů

Zimní a jarní krásy přírody

MĚSÍC HLADU

Stav nekončící nejistoty vývoje společenské situace má rozšiřující se řady svých osobních, podnikatelských i kulturních obětí. Ale také nese ovoce pozitivní. S kladnou iniciativou začala městská knihovna pro seniory nad 65 let a imobilní občany na objednávku rozvážet knihy přímo domů. Kancelář DSO Tišnovsko organizuje v obcích mobilní testování nemoci COVID-19. Žáci i studenti si po distančním půl roce „odnesli“ pololetní vysvědčení, fyzicky ale jen žáčci nejnižších ročníků. Tak alespoň že jim zima v únoru ukázala svoji sněžnou tvář. A sílící jarní slunce ať povzbudí všechny, kdo již vážně a dlouho hladoví – po kultuře, nových příležitostech i volnosti běžného života. (vv)

Foto: Tišnovská televize

OBSAH

Titulní strana:
Krása zimních vodopádů
Foto: Vladimír Vecheta

- Radnice informuje 4
Podnikatelský servis 12
Vzdělávání 14
Reportáž 18
Náš rozhovor 22
MĚKS 24
Kultura 28
TIC 32
Tišnovsko 34
Spolkový život 36
Sociální péče 38
Fejeton 39
Historie 40
Příroda 46
Děti a mládež 48
Malá encyklopedie Tišnovska 50
Životní styl 51

TIŠNOVSKÉ NOVINY
ročník XXXI.
vyšlo 25. 2. 2021

číslo 03 / březen 2021

Vedoucí střediska: Pavel Hanák
Editor: Vladimír Vecheta
Redaktoři: Václav Seyfert, Jiří Dvořák
Inzerce: Lenka Šebečková
Grafika/sazba: Kateřina Válková
Korektura: Bc. Ivana Velecká
Tisk: Tisk Centrum s. r. o.

Příští číslo 04/2021
vyjde 25. 3. 2021
uzávěrka textů 10. 3. 2021
uzávěrka inzerce 3. 3. 2021

Tišnovské noviny v elektronické verzi:
www.tisnovskenoviny.cz

ZA KAMNA VLEZEM

Vladimír Vecheta

Vážené čtenářky a vážení čtenáři Tišnovských novin, bruslení jistě patří k oblíbeným zimním sportům. Pokud se ovšem odehrává na chodnicích a silnicích, nadšení pro radost z často nedobrovolného pohybu nepatřičným směrem poněkud mizí. Svě o tom vědí všichni řidiči, a i když jsme se nezaměřovali na problematiku údržby a kvality našich ulic a silnic, na „zoubek“ jsme se tentokrát podívali účastníkům silničního provozu v Tišnově více zevrubně. A protože účastníky silničního provozu jsme ve chvíli, kdy opustíme zdi domova, práce či školy, všichni, je to sonda do svědomí leckoho z nás. Ať už jsme cyklisté nebo chodci, řidiči auta nebo kočárku, ženeme se na elektrokoloběžce nebo řídíme invalidní vozík. A naše města, ta se svou středověkou urbanistikou nebo i novodobě nízkokapacitní uliční sítí trvale potýkají s našimi dopravními zájmy, záłudnostmi chování, agresivitou i zmateností či tápáním v kličkách dopravních předpisů. Třeba se z té naší reportáže alespoň někdo přiučí.

Pozdní zima nebo brzké předjaří, jak to nazveme, bývá kouzelným obdobím u vodních toků. Proudý probouzející se pod ledem nebo stružky a vodopády ožívající rokle, cesty a údolíčka. Příroda má po loňském zásobení srážkami vody

dost. A i my vám opět po roce přinášíme inspiraci na malebná místa u vodních proudů k procházkovému rozhybání zimní „lenóry“ nebo nadechnutí jarního vzduchu, až zavane. A snad můžeme doufat, že vám do cesty přitom moc překážek nepostaví.

Přes snahu redakce je ale 3. číslo Tišnovských novin roku 2021 pohublé. Kocovina nikam nevedoucího nouzového stavu vrhla většinu aktivit do letargického čekání na uvolnění. A jen málo organizací zůstává aktivní v hledání cest, jak nezůstat na místě nebo se dostat k lidem. Všechna čest každému, kdo takovou schůdnou stezku objeví a nenechá si ji jen pro sebe. Ale ať už si o našem aktuálním legislativním prostředí myslíme cokoli, určitě by nás doba měla konečně naučit vystrízlivět z očekávání, že „všechno někdo udělá za nás“. Život jedince i společnosti není supermarket nebo restaurace, kde jen čekáme na obsluhu. Daleko více jde o zahradu, kterou máme „obdělávat a střežit“, má-li nést užitek a nestát se zplnělou džunglí. Přejí každé iniciativě, která se nebojí vystoupit z řady, být první nebo změnit zažitá chování v aktivní vývoj. „Kdo chce, hledá způsoby. Kdo nechce, hledá důvody.“

Co hledáte vy?

TIŠNOVSKÉ NOVINY 03/2021. Ev. číslo: MK ČR E 10100. Periodický tisk územního samosprávného celku. Vychází měsíčně s výjimkou letního dvoučísla. Vydává město Tišnov, nám. Míru 111, 666 19 Tišnov, IČ: 00282707, výrobou je pověřeno Městské kulturní středisko Tišnov – Mlýnská 152. Zpravodaj je distribuován ZDARMA do všech domácností města. Tišnovské noviny lze také zakoupit za jednotnou cenu 20 Kč (včetně 10 % DPH) ve vybraných prodejnách. Za obsah odpovídá Komise pro komunikaci a média, předseda Michal Kadlec. **Příspěvky a podněty** lze podávat v úřední hodiny na **Městském kulturním středisku Tišnov**, Mlýnská 152, **PO a ST 8.00–12.00 a 12.30–15.00** editorovi Vladimíru Vechetovi, **tel. 777 706 714, noviny@kulturatisnov.cz**. **Inzerce** lze objednávat tamtéž ve stejných úředních hodinách u **Lenky Šebečkové, tel. 730 184 022, reklama@kulturatisnov.cz**. **Osobní inzerce (vzpomínky a blahopřání)** lze podávat v **TIC Tišnov**, náměstí Míru 120, v čase otevírací doby. Rozsah příspěvků se řídí technickými parametry pro jejich přípravu. Redakce si vyhrazuje právo příspěvky podle potřeby zkrátit, případně upravit. Fotografie, u nichž není uveden autor, jsou ilustrační a pocházejí z volně šiřitelného zdroje. Plošná inzerce a jiné grafické prvky jsou přijímány pouze v obrazových formátech (pdf, jpg, png apod.) a dobré tiskové kvalitě dle technických parametrů pro přípravu inzerce – nebudou už redakcí nijak upravovány (možná individuální domluva s grafikem). Platit fakturou lze na základě písemné objednávky. Ceny inzerce se řídí platným ceníkem. Svě příspěvky dodávejte včas a ideálně průběžně. V případě zaslání po uzávěrce nebudou přijaty a otištěny. Zájemci o **předplatné Tišnovských novin** se mohou přihlásit na **tel. 777 706 714** nebo na **noviny@kulturatisnov.cz**, případně prostřednictvím klasické pošty směřované na Městské kulturní středisko, Mlýnská 152, 666 01 Tišnov.

AKTUÁLNĚ Z MĚSTA

Jiří Dvořák, Odbor kancelář starosty a vnějších vztahů

REKONSTRUKCE ULICE DVOŘÁKOVA

Od února 2021 zahajuje Svazek vodovodů a kanalizací Tišnovsko prostřednictvím společnosti Inženýrské stavby Brno stavební práce – rekonstrukci ulice Dvořákova v Tišnově. Důvodem je havarijní stav kanalizace.

Proto byla od 15. února 2021 provedena **úplná uzavírka ulice Dvořákova a instalace dopravního značení pro organizaci objízdných tras**. Předpokládaný termín ukončení prací, které budou probíhat v několika etapách, je 31. července 2021. Následně by na tuto akci měla navázat plánovaná rekonstrukce ulic Riegrova a Černoohorská.

V praxi to znamená, že došlo k úplné uzavírci silnice II. třídy č. II/377 (ulice Dvořákova) od křižovatky s místní komunikací ulice Husova po křižovatku se silnicí č. II/379 ulice Brněnská. Dále pouze pro vozidla o nejvyšší povolené hmotnosti nad 3,5t (mimo dopravní obsluhu) jsou uzavřeny místní komunikace č. 36c (ulice Husova) a č. 26c (ulice Na Rybníčku).

Objízdná trasa pro vozidla o nejvyšší povolené hmotnosti přesahující 7,5t nevede přes Tišnov, ale obousměrně přes Předklášteří, Štěpánovice, Borač, Doubravník, Běleč, Ochoz u Tišnova, Lomnici, Lomničku a Železné.

Objízdná trasa autobusů linkové osobní dopravy je vedena po silnici č. III/3773 (ulice Riegrova), dále po místních komunikacích č. 117c (nám. Míru) a č. 118c (Komenského nám.) a po silnici č. III/3772 (ulice Janáčkova).

Aktualizované informace s konkrétními termíny prací najdete vždy na www.tisnov.cz, příp. i na Facebooku města.

REKONSTRUKCE ULIC RIEGROVA A ČERNOHORSKÁ

Po letech plánů a usilovných příprav budou během měsíce března zahájeny práce na investiční akci „II/377, III/3773 Tišnov, ul. Riegrova“, spočívající v celkové rekonstrukci části ul. Riegrova a Černoohorská, včetně realizace nového kruhového objezdu v místě křížení těchto ulic. Podrobně se mohou občané seznámit s podobou této akce na webu města v Proměnách Tišnova, kde

je popis stavby a část výkresové dokumentace. Zahájení realizace bylo vázáno na získání dotace pro SÚS JmK. V červenci roku 2020 SÚS JmK obdržela rozhodnutí o poskytnutí dotace na tuto akci a bylo tak možné zahájit přípravu samotné realizace.

Jako první proběhne kácení zeleně kolidující se stavbou, dle schválené projektové dokumentace a v rozsahu povolení kácení dřevin rostoucích mimo les, které bylo k této akci vydáno OŽP v Tišnově. V rámci tohoto povolení, které se týká 48 ks dřevin a 508 m² zapojených porostů (keřů), byla stanovena náhradní výsadba v rozsahu 72 ks dřevin podél ulic Riegrova a Černoohorská a 4 ks dřevin v prostoru nově budovaného kruhového objezdu v místě křížení ulic Dvořákova, Sv. Čecha, Riegrova, Černoohorská a Tyršova. V minulých letech již byla část z těchto dřevin pokácena, a to konkrétně v ul. Riegrova, v části od plánovaného kruhového objezdu až k sokolovně, tj. po křižovatku s ul. Drbalova a Na Hrádku.

S rozsahem nezbytného kácení a následnou realizací náhradní výsadby byli podrobněji seznámeni členové komise pro životní prostředí.

Celá akce je rozdělena mezi tři samostatné investory – Správu a údržbu silnic Jihomoravského kraje (SÚS JmK), město Tišnov a Svazek vodovodů a kanalizací Tišnovsko. Mezi těmito investory byla uzavřena smlouva o spolupráci, jejímž předmětem je stanovení postupu při přípravě stavby, výběru zhotovitele stavebních prací a realizaci stavby. Zadávací řízení na dodavatele stavby zrealizuje na základě této smlouvy SÚS JmK dohromady i na části financované městem Tišnov a Svazkem vodovodů a kanalizací Tišnovsko, aby ze zadávacího řízení vzešel jeden dodavatel stavebních prací. Vybraný dodavatel by měl být znám během první poloviny roku a poté by po podepsání příslušných smluv mohly být zahájeny samotné stavební práce.

Práce budou probíhat v několika etapách, vyžadujících úplné či částečné uzavírky dotčených komunikací. Podrobně informace s datem zahájení stavby a dále konkrétní termíny jednotlivých etap stavebních prací a s tím související dopravní omezení budou s předstihem uváděny na webových a facebookových stránkách města. Informace zde budou pravidelně aktualizovány a prosíme proto občany, aby tyto stránky pravidelně sledovali.

DAŇOVÁ PŘIZNÁNÍ K DANI Z NEMOVITOSTÍ V ROCE 2021 AŽ DO 1. 4. BEZ SANKCE

Ministryně financí svým rozhodnutím prominula sankce za pozdější podání **daňového přiznání k dani z nemovitých věcí**, pokud k němu dojde **do 1. dubna 2021**. Finanční úřad pro Jihomoravský kraj zveřejňuje telefonní čísla, na kterých vám nabízí informace a pomoc s vyplněním daňových přiznání k dani z nemovitých věcí tak, abyste nemuseli podstupovat rizika spojená s dopravou a osobní přítomností na finančním úřadě. Finanční úřad pro Jihomoravský kraj si je vědom toho, že tato akce je každoročně spojená s kumulací poplatníků na podatelárnách a také na odborných odděleních územních pracovišť Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj. Vzhledem k současné epidemiologické situaci chce Finanční úřad tomuto předcházet, ovšem současně se nebrání poskytování služeb poplatníkům jako doposud (zejména pomoci s vyplněním daňového přiznání k dani z nemovitých věcí). To by mělo být zabezpečeno především prostřednictvím telefonické komunikace, kdy na určených telefonních číslech budou poplatníkům k dispozici pracovníci majetkových daní, kteří zodpoví veškeré dotazy týkající se daně z nemovitých věcí nebo spojí poplatníky přímo s pracovníky spravujícími konkrétní poplatníky (tedy své správce daně).

Telefonicky také pomůžou poplatníkům s vyplněním daňového přiznání, přičemž se s poplatníkem dohodnou na formě pomoci, a to v takové míře, aby nebyla nutná návštěva finančního úřadu nebo jeho územního pracoviště, respektive aby bylo možné přiznání poslat poštou, elektronicky prostřednictvím daňového portálu, případně je podat prostřednictvím sběrného boxu.

Vyřizující územní pracoviště je určeno především podle místa pobytu poplatníka, pokud se místo pobytu nenachází v Jihomoravském kraji a nevíte, které územní pracoviště je ve vašem případě vyřizující, volejte FÚ pro Jihomoravský kraj, nám. Svobody 4, 602 00 Brno, 542 192 142 / 143.

Pracovníci útvaru majetkových daní Finančního úřadu pro Jihomoravský kraj a jeho územních pracovišť se vám budou ve věci daně z nemovitých věcí na uvedených telefonech věnovat každý pracovní den až do 1. 4. 2021 vždy minimálně v době:

pondělí a středa 8.00–16.30 hodin
úterý, čtvrtek a pátek 8.00–15.00 hodin

Seznam telefonních kontaktů k dani z nemovitých věcí najdete na webu města v Aktualitách.

MÍSTNÍ POPLATKY ZA KOMUNÁLNÍ ODPAD A PSY

Sazby místních poplatků za komunální odpad a za psa **zůstávají pro rok 2021 stejné jako v předchozím roce**. Pro poplatníky Tišnova je sazba poplatku za komunální odpad ve výši 660 Kč, pro poplatníky místních částí Hájek, Hajánky, Jamné a Pejškov po úlevě ve výši 560 Kč.

Místní poplatky preferujeme hradit bankovním převodem na č.ú. 19-1425641/0100. Pro úhradu je nutné znát svůj variabilní symbol, který zůstává po celou dobu poplatkové povinnosti neměnný, pokud ho neznáte, kontaktujte: A. Lásková (tel. 549 439 838, alena.laskova@tisnov.cz), H. Marvanková (tel. 549 439 843, helena.marvankova@tisnov.cz), I. Malonová (tel. 549 439 844, iva.malonova@tisnov.cz). Hotovostní platba je možná v aktuální úřední hodině zveřejněné na stránkách města.

PRODEJ MĚSTSKÉHO BYTU

Město Tišnov nabízí k prodeji **byt 1+1**, v přízemí vlevo, do osobního vlastnictví, nacházející se na okraji města, pod horou Květnice, jedná se o byt **č. 2 na ulici Králova 1670** v Tišnově.

Prodej bytu proběhne obálkovou metodou, byt bude prodán nejvyšší nabídkce, minimální nabídková cena musí činit částku 1 900 000 Kč.

Více informací a podmínky prodeje na www.tisnov.cz/uredni-deska – Záměr prodeje bytu č. 2 na ulici Králova 1670 v Tišnově, vyhlášený dne 3. 2. 2021 nebo na e-mailu katerina.smetanova@tisnov.cz. Předání bytu po podepsání kupní smlouvy, uhrazení kupní ceny a nákladů spojených s prodejem, zápisu do katastru nemovitostí.

ŽIVOTNÍ PODMÍNKY 2021 VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ V DOMÁCNOSTECH

Český statistický úřad organizuje v roce 2021 v souladu se zákonem č.89/1995 Sb. o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, každoroční **výběrové šetření o životních podmínkách domácností v České republice pod názvem „Životní podmínky 2021“**, které navazují na předchozí ročníky tohoto šetření. Smyslem tohoto zjišťování je získávat dlouhodobě srovnatelné údaje o sociální a ekonomické situaci obyvatel v celkem 34 evropských zemích. Dalším cílem je získat data pro výpočet ukazatelů peněžní a materiální chudoby.

Šetření se uskuteční na území celé ČR v 11 384 domácnostech, z nichž se 6 634 zúčastnilo šetření již v předchozích letech. Všechny domácnosti byly do šetření zahrnuty na základě náhodného výběru provedeného počítačem. **Vlastní šetření proběhne v době od 30. ledna do 13. června 2021 prostřednictvím speciálně vyškolených tazatelů.** Do šetření budou zahrnuty všechny osoby, které mají ve vybraném bytě obvyklé bydliště. Aktivní účast občanů na tomto významném statistickém šetření a jejich ochota spolupracovat s ČSÚ jsou nesmírně důležité a umožní získat řadu významných informací o sociální situaci domácností v ČR, které nelze zjistit žádným jiným způsobem.

Terénní pracovníci zapojení do šetření se budou prokazovat průkazem tazatele a zároveň průkazem zaměstnance ČSÚ nebo dokladem totožnosti. Ve všech fázích zpracování je zaručena anonymita zjištěných údajů a získaná data jsou důsledně chráněna. Český statistický úřad plně respektuje nový evropský právní rámec ochrany osobních údajů (GDPR) a jedná v souladu s ním. Všichni pracovníci ČSÚ jsou navíc podle zákona č.89/1995 Sb., o státní statistické službě, vázáni mlčenlivostí o veškerých šetřících skutečnostech.

Případné dotazy občanů, kteří budou osloveni zaměstnanci ČSÚ, odkazujeme na pracovníka Krajské správy ČSÚ pověřeného řízením šetření Životní podmínky 2021 v Jihomoravském kraji – Mgr. Michaelu Kolářovu, tel. 542 528 233, mob. 731 439 303.

NEJSTARŠÍ OBČANĚ TIŠNOVA BUDE LETOS 101 LET

Průměrný věk Tišnovana (obyvatelé Tišnova včetně jeho místních částí Hájek, Hajánky, Jamné a Pejškov) byl na počátku letošního roku 42,5 let. „Nejmladší“ místní částí je Pejškov, průměrný věk obyvatele Pejškova byl 35,3 let, naopak „nejstarší“ místní částí je Hájek, průměrný věk obyvatele Hájků byl 46,2 let.

Nejstarší občance Tišnova bude letos 101 let a jeden občan letos oslaví 100 let, 14 občanů je narozených v rozmezí let 1922–1926. Prvními občanky města Tišnova byly dvě děti narozené 3. 1. 2021.

V roce 2020 se ve správním obvodu matričního úřadu Tišnov uskutečnilo 57 sňatků, z toho bylo 50 sňatků občanských a 7 sňatků církevních. **Mezi stále obyvatele města loni přibylo 98 novorozených dětí**, oproti tomu zemřelo 100 občanů Tišnova.

V Tišnově tak k 31. prosinci 2020 žilo 9 162 obyvatel, českých státních občanů. Informativní údaje o počtu cizinců s trvalým nebo přechodným pobytem v Tišnově nebyly Ministerstvem vnitra zatím zveřejněny.

**TVOŘÍME
TIŠNOV**

PARTICIPATIVNÍ ROZPOČET HLASOVÁNÍ OD BŘEZNA

V měsíci únoru byla dokončena analýza proveditelnosti projektů, které byly přihlášeny do participativního rozpočtu **Tvoříme Tišnov**. Všechny návrhy, které byly označeny jako proveditelné, naleznete na webových stránkách www.tvorime-tisnov.cz.

Sami navrhovatelé své projekty představí na veřejné prezentaci, která se uskuteční **v pondělí 15. 3. 2021 v 17.00**. Vzhledem k současné epidemiologické situaci nepředpokládáme, že by bylo možné setkat se osobně, proto tato prezentace proběhne prostřednictvím videokonference. Při on-line setkání budete

moci položit navrhovatelům dotazy týkající se jednotlivých návrhů. Připojit se bude moci každý pomocí odkazu, který s předstihem zveřejníme na webové stránce participativního rozpočtu www.tvorime-tisnov.cz a na webu města.

Bezprostředně po veřejné prezentaci bude **zahájeno hlasování, které potrvá do 11. 4. 2021**. Hlasovat bude možné on-line na webových stránkách participativního rozpočtu (www.tvorime-tisnov.cz) i prostřednictvím hlasovacího letáku, který bude spolu s informacemi k hlasování uveřejněn v příštím čísle TN (4/2021).

KOMPENZAČNÍ BONUS PRO PODNIKATELE

Přímá podpora formou vyplácení kompenzačního bonusu pro poškozené OSVČ, společníky malých s. r. o. a lidi pracující na DPČ a DPP navazuje na úspěšný program z jarních měsíců. Žadatel může jednoduše požádat na místně příslušném finančním úřadu, třeba e-mailem s oskenovanou žádostí a vlastnoručně podepsaným čestným prohlášením. Na webu Finanční správy naleznete formulář žádosti. Podnikatelé mohou žádat o 500 Kč denně za dny od 5. října 2020 do 15. února 2021.

Nárok na kompenzační bonus náleží podnikatelům s převážující činností podnikání v přímo omezených oblastech ekonomiky za každý den omezení. Tato činnost musí být současně v rozhodném období (od 1. června do 30. září 2020) dominantním zdrojem obživy. Vedle přímo zasažených podnikatelů budou moci o bonus požádat i podnikatelé, kteří jsou na přímo zavřené obory nejméně z 80% navázáni, a to buďto dlouhodobým dodavatelsko-odběratelským vztahem, anebo je jejich činnost nerozlučně spjata s uzavřenou provozovnou.

PŘÍZNÁNÍ K DANI Z NEMOVITÝCH VĚCÍ A SILNIČNÍ DANI PODÁTE AŽ DO KONCE BŘEZNA

Ministerstvo financí přistoupilo k prominutí příslušenství daně z nemovitých věcí a daně silniční. Fakticky se tím termín podání daňového přiznání k těmto daním odsouvá pro všechny daňové subjekty z 1. února na 1. dubna 2021, a to bez rizika sankcí z prodlení. Na 1. dubna 2021 se bez rizika sankce posouvá také povinnost silniční daň uhradit. Splatnost daně z nemovitých věcí je standardně až do 1. června. Cílem rozhodnutí je s ohledem na pokračující dopady šíření pandemie COVID-19 omezit osobní návštěvy finančních úřadů i provozoven poštovních služeb.

JAK ZVLÁDAT ŽIVOT PO ROCE S „COVIDEM“

Kristýna Pekařová, Odbor kancelář starosty a vnějších vztahů

Prvního března uplyne přesně rok ode dne, kdy byly na území České republiky diagnostikovány první případy onemocnění COVID-19. Troufám si tvrdit, že málokdo předpokládal, že první výročí od prokázání nákazy v naší zemi si budeme připomínat za takto přísných opatření, která nás ovlivňují do takové míry, že aktuální stav je jen stěží porovnatelný s životem, který jsme vedli před tím – životem, ve kterém roušky používali především lékaři, respirátory nosili zejména lidé pracující s toxickými látkami a dětem se občas nechtělo do školy.

Přestože každého koronavirová krize zasáhla jinou měrou, zvládnout rok v tomto náročném režimu by jistě nikdo neoznačil za jednoduché. Dlouhodobý stres způsobený strachem ať už z výpadků příjmů, o zdraví sebe a svých blízkých, či o to, zdali se ještě dočkáme života jako dřív, nepříznivě ovlivňuje naše duševní rozpoložení. Hygienické návyky, chránící nás před onemocněním, se pro nás v průběhu roku staly plně automatické. Se stejnou důležitostí bychom měli na svůj denní harmonogram zařadit i aktivity, které budou chránit a podporovat naše duševní zdraví.

Jak podpořit svoji duševní kondici?

• Konzumujte vyváženou stravu

Sestavte si jídelníček tak, aby Vaše tělo přijímalo všechny pro něj důležité složky ve správném poměru. Nezapomínejte na pravidelný přísun vitamínů a optimální pitný režim. Vyhněte se přejídání, ke kterému může častější pobyt doma v blízkosti ledničky vést. Pozor dejte také na konzumaci alkoholu, která by neměla probíhat v nadměrném množství či pravidelně.

• Do svého harmonogramu zařadte pravidelný pohyb

Pohyb nám pomáhá se odreagovat a také vytvořit si nadhled. Krizová opatření nám neumožňují věnovat se našim obvyklým sportovním aktivitám. Jako ideální alternativa se nabízí pobyt venku, ať už se rozhodnete na čerstvý vzduch vyběhnout, či se jen v klidu projít a v pozůstatcích zimy vyhlížet první sněženky. Pokud nám počasí zrovna nepřeje i v domácích podmínkách se můžeme věnovat zdravému pohybu, a dokonce i zkusit nové věci – internet nabízí nepřeberné množství instruktážních videí, prostřednictvím kterých si můžete vyzkoušet různé pohybové aktivity. Pilates, zumbu, jógu a spoustu jiného můžete tak objevovat z bezpečí Vašeho domova.

• Dopřejte si kvalitní spánek

Kvalitní spánek je pro regeneraci těla a znovu načerpání sil velice důležitý. Před ulehnutím nehlejte strastiplné zprávy z internetu, ale dejte radši přednost příjemné knize a nasměrujte své myšlenky pozitivním směrem.

• Zůstaňte ve spojení

I když se aktuálně nemůžeme setkávat tak, jak bychom si přáli, nezapomínejte na pravidelný kontakt s vašimi blízkými. Osobní setkání nahradíme telefonáty či jinými vzdálenými způsoby komunikace.

• Zpracujte své negativní emoce

Je zcela přirozené, že pandemie v nás vyvolává negativní emoce – ať už se jedná o strach, rozčilení či úzkost – připustě-

te si tyto pocity, promluvte si o nich a pokuste se znovu nalézt svoji psychickou rovnováhu. Pokud se dlouhodobě necítíte dobře či máte pocit, že na Vás celá situace doléhá, neváhejte se obrátit na odborníky. Pomoc můžete vyhledat například na některé z linek psychologické pomoci.

Kam se obrátit, když potřebuji...

psychologickou pomoc pro dospělé

- Linka první psychické pomoci (Cesta z krize): 116 123 (non-stop)
- Linka důvěry (CKI Psychiatrické nemocnice Bohnice): 284 016 666 (nonstop)

psychologickou pomoc pro děti a mládež

- Linka bezpečí (Sdružení Linky bezpečí): 116 111 (nonstop), pomoc pro děti, mládež a studující do 26 let

informace o aktuálních opatřeních a životních situacích s „covidem“

- Portál Ministerstva zdravotnictví www.covid.gov.cz

aktuální opatření proti šíření koronaviru, aktuální počty nakažených, provedených testů, uzdravených pacientů i úmrtí

- Web Ministerstva zdravotnictví www.koronavirus.mzcr.cz

aktuální informace z Jihomoravského kraje

- web Krajského úřadu Jihomoravského kraje <https://koronavirus.jmk.cz>
- web Krajské hygienické stanice www.khsbrno.cz

konzultovat mimořádnou, úzce regionální a odbornou problematiku

- COVID linka Krajské hygienické stanice Jihomoravského kraje +420 773 768 994 (v pracovní dny 8.00–15.00 hod.)

informace v oblasti cestování, zdravotních potíží, rizikových kontaktů, karantény či aktuálně platných mimořádných opatření

- Informační linka Hygienické služby České republiky 1221 (v pracovní dny 8.00–19.00 hod., o víkendů 8.00–16.30 h.)

ZIMNÍ BOKORIDOR

Michal Kovář

Následující řádky jsou vlastně pozitivní zprávou o malém krůčku, který odráží velmi příznivé sdělení o krajině Tišnovska i o lidech, kteří ji utváří. Po letech zodpovědných příprav a diskuzí se nám podařilo udělat rozhodný krok a vytvořit první prvek územního systému ekologické stability na Tišnovsku. Část biokoridoru, který v budoucnu propojí přírodní prostředí Květnice a Klucaniny. Na získání finančních prostředků a přípravě projektu se významně podílelo město Tišnov s Místní akční skupinou Brána Vysočiny. Ovšem nejen ti. Záměr na realizaci biokoridoru se dlouhou dobu diskutoval a byl citlivě postřikován mnoha dalšími. Našimi politiky, pomohla zájmová sdružení, místní odborníci i nadšenci. Všem patří velký dík. Při pohledu na rozrůstající se krajinný prvek se mohou hrdě považovat za jeho spoluvůrce. Je také vhodné zmínit, že projekt byl podstatně spolufinancován Evropskou unií – Evropským fondem pro regionální rozvoj v rámci operačního programu Životní prostředí.

Výsledky první etapy prací na realizaci biokoridoru si můžete prohlédnout osobně. Realizovaný úsek biokoridoru se nachází v polích pár set metrů od severního okraje nové zástavby Tišnova. Jeho trasu velmi přehledně vidíte ze silnice na Lomničku. Zde se stačí dívat směrem ke Klucanině a biokoridor nelze přehlédnout. Pokud však máte čas a chuť seznámit se s proběhlými výsadbami osobně, je možné vydat se ulicí K Čimperku a navázat na polní cestu k vodárně. Tato trasa vás ve stopě obnovované Ruzké cesty přivede k začátku realizovaného úseku biokoridoru. Právě z polní cesty bude možné vidět, jak v jarním období začínají rašit první vysazené dřeviny, a sledovat jejich přírůstky.

Realizační práce na biokoridoru začaly na podzim. Po sklizni polních plodin mohl být pozemek geodeticky zaměřen a kolem realizované plochy vyrostlo lesnické oplocení k ochraně budoucí výsadby proti poškození polní zvěří. Na třech místech biokoridoru byly navedeny drobné ostrůvky z různých frakcí místních hornin. Ty vytvoří stanoviště pro drobné živočichy polní krajiny, obdobně jako je v okolních zemědělských plochách na Tišnovsku poskytnuty tzv. kamenné snosy na mezích a po okrajích některých polí. Kolem těchto ostrůvků jsou oseté části biokoridoru, které zpestří přirozené květnaté louky. Do luk bylo vysazeno několik solitérních dřevin. Do nezalesněných částí biokoridoru vnesou trochu

Zimní pohled na biokoridor.

Foto: Michal Kovář

tolik žádaného stínu toulajícího se za utíkajícím letním sluncem. Nelze opomenout i jejich estetický přínos. Vždyť samostatně se rozrůstající dřevina nevytváří jen prostředí pro řadu živočichů. V polní krajině je vždy vítaným prvkem, který těší i na pohled.

Podstatnou část biokoridoru však pokryje souvislý porost dřevin doplněný v okrajových částech o keřové lemy. Chceme-li si nad mladými výsadbami pohrát s fantazií, můžeme se posunout významněji v čase – po nějakých patnácti letech, možná dříve, se korunový zápoj vzrostlých dřevin zapojí a spolu s keřovými lemy vytvoří prostředí podobné tomu, jaké známe z běžných lesů. Ustoupí travinobylinný podrost pomáhající udržovat příznivější prostředí mladým výsadbám a v biokoridoru se začnou uplatňovat druhy lesního prostředí. Nejen běžné lesní byliny, které se budou šířit převážně pomocí živočichů a příčinlivých větrů. Biokoridor osídlí řada obratlovců a hmyzu. Stane se biotopem pro zvěř z okolní krajiny, poskytne stanovištní příležitosti ptactvu a postupně se bude obnovovat i stav půdního prostředí. To nás ale fantazie zanesla do poměrně vzdálené budoucnosti, ve které snad bude biokoridor zrealizovaný v celé potřebné délce a bude vytvářet požadované propojení lesních porostů na obou zmíněných Tišnovských návrších.

V současné době jsou iniciální realizační práce dokončeny. Vysazené dřeviny spí svým zimním spánkem a v povrchové vrstvě půdy se na jarní vzházení trpělivě chystají semena a bilky založených lučních porostů. Přemrzlá půda má dostatek vláhy a biokoridor čeká na své první jarní rašení. ☺

Ing. Michal Kovář, Ph.D., je krajinný architekt zaměřený na krajinu a územní plánování, projektování krajiných úprav, analýzy a posuzování území.

Biokoridor na Honech je hotov.

Foto: Miloš Buček

Ještě nemáte mobilní rozhlas?

on-line registrace na
tisnov.mobilnirozhlas.cz

ZELEŇ V TIŠNOVĚ V ROCE 2020

Yara Sukeníková, Odbor správy majetku a komunálních služeb

Městská zeleň je v současné době hojně diskutovaným tématem. Zatímco v době počínající urbanizace nebyla městská vegetaci věnována větší pozornost (čest výjimkám), v dnešní době se vzhledem ke zvyšujícím se požadavkům na kvalitu života dostává zeleň do popředí zájmu. Přítomnost zeleně je významným atributem spokojeného života člověka v souvislé zástavbě a je tedy nedílnou součástí měst harmonicky zasazených do přírodní krajiny. Mezi městskou zeleň samozřejmě každý zařadí městské a příměstské lesy, parky, uliční vegetaci, popř. samostatně stojící stromy. Nicméně nezanedbatelné plochy představují i řeky a jiné vodní plochy, soukromé zahrady, ale také trávníky mezi budovami, sportovišti, podél komunikací atp. Na jednu stranu klademe požadavky na její kulturně-sociální funkce (estetickou, zdravotní, rekreační a psychologickou), na druhou stranu jsou cenné zelené plochy ve městech vystaveny tlaku dalších funkcí, které od veřejného prostoru očekáváme (dobrá dopravní obslužnost, dostatek parkovacích míst, občanská vybavenost).

Za zmínku také v neposlední řadě stojí její ekologické přínosy, jako je velice aktuální zadržování vody v krajině, regulace mikroklimatu (snižování teploty a zvyšování vlhkosti vzduchu), fixace oxidu uhličitého do organické hmoty za produkce kyslíku, ochrana půdy před erozí, snižování prašnosti, poskytování útočiště pro živočichy a mnoho dalších. Jistě mi dá každý za pravdu, že přítomnost ptáků a motýlů ve městech je vnímána velmi pozitivně. Tyto cenné funkce jsou ovšem vykoupeny ekonomickými náklady jak na výsadbu zeleně, její údržbu, ale také na odstranění zelení způsobeného znečištění, narušování inženýrských sítí a staveb, poškozování silnic a chodníků a udržování zeleně, zejména stromů, v bezpečném stavu.

Město Tišnov v oblasti zeleně realizovalo v roce 2020 tři velké projekty. Jedná se o park Hony za Kukýrnou, parkoviště u nádraží a biokoridor těsně za městem směrem na Lomničku. Dále byly vysazovány stromy v různých lokalitách po celém městě.

Parková úprava na ulici Marie Pavlíkové.

Foto: Yara Sukeníková

Nové stromy přibýly například ve svahu na Klucanině, ve vnitroblocích sídliště na Honech, mezi panelovými domy U Humpolky a u Centra sociálních služeb na Králově. Vysazeny byly například lípy, javory, plnokvěté třešně, jeřáby nebo jilmy. Co se týká celkových počtů, tak **bylo v loňském roce vysazeno téměř 200 kusů nových stromů a téměř tisícovka keřů**. Všechny vysazené stromy byly svědomitě upevněny ve výsadbové jámě kotvením, které brání pohybu stromu a umožní rychlejší vývoj kořenového systému. Ve městě se v posledním roce začal intenzivněji využívat bílý nátěr na kmeny stromů jako alternativa k jutovým pásům. Nátěr chrání kmen mladého stromu, jehož kůra je náchylná k prasknutí vlivem mrazu a slunečního záření a tím brání nenávratnému poškození stromu, které může vést až k jeho úhynu. Stromek s poškozeným kmenem je pak nutno vyměnit, jelikož by do budoucna mohl vykazovat provozně bezpečnostní riziko.

Velké oblíbené se v posledních letech těší smíšené trvalkové výsadby. Tato pestrá společenstva jsou navrhována s cílem postupného kvetení od časného jara až po zámraz. Tyto záhony mají fungovat do značné míry bez velké péče a nároků na údržbu a závlahu. Požadavkem je, aby rostliny vytvořily souvislý pokryv a tím zabránily šíření plevelu na stanovišti. Výrazným prvkem jsou zde také cibuloviny (krokusy, narcisy, tulipány). Jednak jsou svým barevným květem estetickým poslem jara, ale jsou také významným zdrojem potravy hmyzu, který se probouzí po dlouhé zimě. V Tišnově bylo během loňského podzimu vysazeno přes 50 000 kusů cibulovin. Zanedlouho se tedy budete moci těšit pestrým květům na mnoha místech po celém městě. Trvalkové výsadby přibýly např. v ulici Klášterská, Radniční, Moukova a na ulici Dlouhá, kde záhony iniciovali a vysadili místní obyvatelé.

Dále město přistoupilo k úpravě režimu sečení vybraných travnatých ploch. Na těchto místech se přirozeně vyskytuje podíl bylin, které jsou významným zdrojem potravy pro hmyz. Jedná se o jeden z účinných praktických nástrojů, kterými lze čelit změnám klimatu a ve městech zadržovat srážkovou vodu. V Tišnově byly realizovány první dvě pokusné plochy podél Halasovy ulice. Druhy kvetoucích rostlin z nového výsevu se postupně přirozeným způsobem rozšíří do okolního trávníku. Dojde tak k významnému zpestření lokality pomocí obohacení novými druhy.

Jaké jsou plány do budoucna? V příštích letech budeme pokračovat v péči o stávající zeleň. Nejen stromy vyžadují zejména v prvních letech po výsadbě zvýšenou péči. Budou rozšiřovány plochy lučních porostů a na vhodných místech budou realizovány květnaté pásy z letničkových směsí. **Rádi bychom pokračovali ve spolupráci s Vámi** – veřejností, která přináší spoustu nápadů a nový pohled na řešení problémů, které trápí místní obyvatele. Osobně mám radost ze zájmu o pěstování zeleniny na komunitní zahradě a věřím, že i tento projekt bude úspěšný. Práce ve veřejné zeleni nikdy nekončí, je to dynamicky se měnící systém. Zeleň je jednou z mála věcí, která časem na hodnotě neztrácí, ale získává. Přístup k práci s ní proto vyžaduje notnou dávku úcty a pokory.

ZMĚNA KLIMATU A TIŠNOV

Jaroslav Rožnovský

Naše podnebí je velmi proměnlivé, to v podstatě víme všichni. Ovšem naše pocity jsou dány mnoha dalšími vlivy a je běžné, že se v názorech na počasí a podnebí lidé často hodně liší. Taktéž jsou velmi rozdílné názory na tzv. změnu klimatu, i když jednoznačnou, fyzikálně podloženou realitu zpochybňují, až zesměšňují. Počasí nás významně ovlivňuje, podle odborníků je skoro 40% obyvatel meteorosenzibilních, tedy velmi citlivých k projevům počasí. Vždy bychom si měli uvědomovat, že počasí je okamžitý stav atmosféry. Podnebí je dlouhodobý sled počasí na daném místě. Ovšem vrstva vzduchu, v níž se pohybujeme, je výrazně ovlivněna povrchem, k němuž přiléhá. Ten ovlivňuje ohřívání či ochlazování této vrstvy. Pokud povrch významně odráží sluneční záření, tak se tolik neohřívá jako povrch, který to záření ve velkém pohlcuje. Konkrétní příklad, když nahradíme travnatou plochu asfaltovým povrchem, potom je více záření pohlceno. Za jasného letního dne naměříme nejvyšší teplotu travnatého povrchu něco pod 40 °C, kdežto povrch asfaltu se ohřeje i na více jak 60 °C. Tento příklad nám jednoznačně dokládá vliv rozšiřování umělých pevných pro vodu neprostupných ploch.

Ovšem v atmosféře probíhá významný proces, který v podstatě odpovídá ohřívání vzduchu ve skleníku. Sluneční záření, s ohledem na vlnové délky nazývané krátkovlnné, projede sklem skleníku, uvnitř je pohlceno, takže ohřeje půdu a stěny. Ale ty vyzařují záření o větších vlnových délkách, proto ho nazýváme dlouhovlnným. Toto záření již sklem ven ze skleníku neprojde. V atmosféře funkci skla skleníku plní některé plyny, s ohledem na skleníkový jev jim říkáme skleníkové. Protože propouští sluneční záření k povrchu, ale záření vyzářené povrchem, tedy dlouhovlnné, pohltní a tak ohřívají atmosféru. Takto velmi stručně je vyjádřen projev skleníkového jevu v atmosféře. Jak bylo popsáno, je výsledkem zvyšování teploty vzduchu. Z tohoto fyzikálně jednoznačně platného procesu vycházejí modely změny klimatu.

Společné účinky popsáných jevů mají za následek, že zvyšování teploty ve městech je ještě vyšší než ve volné krajině. Dokladem je průběh teploty vzduchu podle měření v pražském Klementinu,

kde v podstatě od poloviny minulého století teplota vzduchu neustále roste. Jistěže prostředí Tišnova nemá zdaleka tolik umělých povrchů, ale i tak můžeme uvést, že se ho oteplování rovněž týká.

Systematická meteorologická měření v katastru Tišnova neprobíhají. Ale s využitím původních měření a z měření okolních stanic Českého hydrometeorologického ústavu byla sestavena řada teplot vzduchu. Ze srovnání období 1961 až 1990, které je označováno jako klimatologický normál, a období 1991 až 2019 vyplývá, že teplota vzduchu je v druhém období ve všech měsících vyšší než v období normálovém. Zvláště je nutné zdůraznit nárůst teploty vzduchu v letních měsících, a to v červnu o 1,9 °C a v červenci a srpnu o více jak 2 °C. To také vysvětluje, proč rostou počty dnů letních (denní maximální teplota je 25 °C a více) a tropických (30 °C a více).

Oteplení je ovšem ve všech měsících, takže je logické, že klesá počet dnů ledových a mrazových, pochopitelně s velkou proměnlivostí v jednotlivých letech. U dnů tropických, kdy denní maximum je rovno či vyšší jak 30 °C, jde o teploty zatěžující lidský organismus.

Obdobně jako teploty vzduchu jsou vyjádřeny hodnoty průměrných měsíčních úhrnů srážek. Důležité je zjištění, že v posledním období (1991–2019) ve většině měsíců úhrny slabě klesají. V průběhu období od roku 1961 jsou roční úhrny velmi proměnlivé, takže rok nejbohatší na srážky (2010, úhrn 805 mm) měl úhrn takřka dvojnásobný než roky s nejnižšími úhrny, které byly pod 400 mm.

Ve vazbě s rostoucími teplotami vzduchu však takto dochází k častějším vý-

skytům sucha, např. v letech 2000, 2003, 2007, 2012, 2015, 2017 a 2019. Výskyty sucha v průběhu jednotlivých let jsou nahodilé. Tento stav způsobuje, že stále častěji klesají hladiny podzemní vody, jak dokládají měření v tzv. mělkých vrtech, tedy v hloubkách do několika desítek metrů.

Pokud jde o odhad budoucího podnebí na území města, podle výsledků klimatologických modelů bude teplota vzduchu narůstat s určitou proměnlivostí do konce tohoto století. Podle modelů středního nárůstu jde o zvýšení mezi 2–3 °C. Tento nárůst bude dán vyššími teplotami ve všech měsících. Bude tak docházet k vyššímu počtu letních a tropických dnů a naopak k poklesu počtu dnů ledových (denní maximum pod 0 °C) a mrazových (denní minimum pod nulou). Jistěže v části s projevem tepelného ostrova budou teploty ještě vyšší. Vzhledem k vzestupu teploty vzduchu bude docházet k vyššímu výparu jak v katastru, tak i v okolí města, a budou tedy častější projevy sucha včetně již uváděného poklesu hladiny podzemní vody. Tento odhad je podpořen poznatkem, že v budoucích letech nedojde k dlouhodobému vzestupu srážek. Pokud jde o srážky sněhové, tak bude pokračovat již současný trend, tedy k jejich ubývání jak z hlediska délky výskytu souvislé sněhové pokrývky, tak její mocnosti. Využití sněhu pro rekreační účely tak bude neustále klesat. Jistěže se mohou vyskytnout jednotlivé roky s bohatší sněhovou pokrývkou.

Podnebí, jak jsme si uvedli, je dlouhodobý proces. Ovšem dlouhodobé záměry jak v oblasti hospodářské, tak politické nejsou populární, proto také těžko prosaditelné. Jenže bychom měli pamatovat na to, že řešit např. sucho v době jeho výskytu ani pořádně nejde. Proto bychom měli vycházet z poznatků o změně podnebí a vést naše aktivity tak, abychom změnu klimatu omezovali, a ne naopak zesilovali. V městském prostředí je to jednoznačně nejen udržování, ale naopak rozšiřování ploch zeleně, neodvádění srážkové vody do kanalizace apod. ☺

Autor Ing. RNDr. Jaroslav Rožnovský, CSc., je ředitelem brněnské pobočky Českého hydrometeorologického ústavu a přednášející na Mendelově univerzitě v Brně.

OTÁZKY A ODPOVĚDI

Dobry den, chci se zeptat, jak a kdo kontroluje, jestli jsou využívána parkovací místa pro zdravotně postižené? Na ulici Dlouhá jsou vyhrazena tato místa pro určité RZ, avšak ty na těchto místech vůbec nestávají. Děkuji. David Koutný

Dobry den pane Koutný, oprávnění držitelé průkazu ZTP, ZTP/P mají zákonné oprávnění si nechat místo zřídit. Na druhou stranu nemají zákonnou povinnost toto místo využívat. Jenom pro upřesnění, místa v Tišnově nejsou zřizována na RZ, ale na číslo parkovací karty výhod (modrá karta), které musí být konkrétní osoba držitelem. Pokud se zjistí, že zákonný důvod pominul, vyhrazené místo se zruší. Proto Vám děkujeme za upozornění a spolupráci a požádal bych Vás o zaslání fotodokumentace, kterých míst se domníváte, že se to týká, a my věc prověříme. Je to nejjednodušší a nejrychlejší způsob, jak věc vyřešit.

Jiří Sokol / vedoucí strážník Městské policie Tišnov

Dobry den, když chcete zachránit horu Květnici, tak by bylo dobré rozjet Hotel Květnici – jaký s ním máte plány? A bude se stavět v Tišnově nějaký ten supermarket? Děkuji za odpověď. Petr Starý

Dobry den, na budovu Hotelu Květnice hledáme dlouho nájemce, pokud o někom víte nebo máte sám zájem, tak mně napište a sejdeme se. Co se týče nového supermarketu, tak snad letos (do roku) začnou stavět LIDL.

Ing. Karel Souček / 1. místopředseda města Tišnova

Dobry den, chtěl jsem se zeptat, jak je to se svozem bioodpadu. Opakovaně jsem byl svědkem toho, že jsou bioodpadové kontejnery vysypávány společně s popelnicemi. Konkrétně na sídlišti Květnice. Popelářský vůz zabere silnici, pracovníci vyvázejí „z výklenků“ popelnice, pak vysypou bioodpad, popojedou k dalšímu domu a nanovo. Pak se ptám, jaké má třídění smysl? Děkuji, Smutna Martin

Ano, s touto situací jsme byli svozovou společností obeznámeni. V lokalitě sídliště Květnice jsou kontejnery na bioodpad často znečištěny komunálním odpadem. Taková směs bioodpadu a komunálního odpadu je v kompostárnách velký problém a odráží se v kvalitě vyrobeného kompostu, který je tímto znehodnocen. Bohužel není možné v kompostárnách komunální odpad od bioodpadu separovat. Osádka svozu má kontrolovat obsah nádob před výsypem a jediné řešení je znehodnocený bioodpad svést s komunálním odpadem. Plánujeme na jarní měsíce další informační kampaň, cílenou na nejproblémovější lokality, včetně pořizovaných fotografií z nádob. Je potřeba, aby si lidé uvědomili, že vyhazováním sáčků, kovů, plastů a dalších věcí do biopopelnice znehodnotí celý její obsah.

Odbor správy majetku a komunálních služeb

TIŠNOVSKÁ TELEVIZE

reportáže, rozhovory, přímé přenosy, diskuse
vše na jednom místě – aktuálně, kompletně a přehledně

Sledujte, kdykoli budete chtít – na internetu a na smart TV

31. 3. 2021 bude ukončeno vysílání prostřednictvím kabelové sítě

COVID – NÁJEMNÉ, TŘETÍ VÝZVA PROGRAMU

Ladislav Pulkrábek, Odbor dopravy a živnostenský úřad

Program podpory COVID – Nájemné připravilo MPO v reakci na celosvětovou pandemii koronaviru. Určen je podnikatelům, kteří museli kvůli krizovým mimořádným opatřením dočasně uzavřít provozovny, které využívají pro maloobchodní podnikatelskou činnost – prodej zboží nebo poskytování služeb zákazníkům (spotřebitelům).

- Žádosti je možné podávat **od 5. února 2021 od 9.00 hodin do 8. dubna 2021** prostřednictvím informačního systému AIS MPO – <http://najemne.mpo.cz>.
- Rozhodným obdobím, na které je poskytována podpora, jsou měsíce říjen, listopad a prosinec 2020.
- Výše podpory činí 50 % rozhodného nájemného na rozhodné období.
- Sleva na nájemném ze strany pronajímatele není požadována.
- Uvolňování prostředků schválených žádostí bude probíhat po udělení notifikace Výzvě 3 Programu COVID Nájemné Evropskou komisí.
- Pokud se žadatel do systému registroval již v první nebo druhé výzvě, nová registrace není nutná.
- Překážkou podání žádosti není tzv. spřízněnost osob, osoby blízké, osoby ovládající a ovládané, jednání ve shodě, podstatný vliv ani konsolidační celek. Jedinou podmínkou v tomto směru je, že fyzická osoba nájemce a pronajímatele nesmí být totožná.

KDO JE OPRAVNĚNÝM ŽADATELEM?

- Podnikatel – fyzická nebo právnická osoba vykonávající podnikatelskou činnost na základě zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, nebo obdobným způsobem.
- V rozhodném období (4. čtvrtletí 2020) užíval provozovnu, která není v jeho vlastnictví, na základě existující nájemní smlouvy platné a účinné v rozhodném období. Podmínkou je, že nájemní vztah žadatele k dané provozovně byl platný a účinný před 1. říjnem 2020.
- Žadateli byla na základě usnesení vlády č. 1376 ze dne 23. prosince 2020 zakázána maloobchodní podnikatelská činnost v provozovně, tedy prodej zboží nebo poskytování služeb zákazníkům v provozovnách, nebo žadateli klesly u provozoven, které jsou

předmětem žádosti a spadají do výjimek uvedených v bodech I. 1. a) až I. 1. af) usnesení č. 1376 ze dne 23. prosince 2020, v důsledku přijatých mimořádných a krizových opatření tržby za prodej zboží nebo poskytování služeb za 4. čtvrtletí 2020 v porovnání se stejným obdobím v roce 2019 alespoň o 50%. V případě zahájení podnikání v provozovně po 1. říjnu 2019 je pokles ve 4. čtvrtletí 2020 porovnáván se 3. čtvrtletím roku 2020.

JAKÉ PODMÍNKY JE TŘEBA SPLNIT, ABY BYLA PODPORA PŘÍZNÁNA?

- Uhrazení alespoň 50% rozhodného nájemného žadatelem o podporu před podáním žádosti. Došlo-li k odložení plateb nájemného žadatelem o podporu na základě zák. č. 210/2020 Sb. nebo dohodou mezi žadatelem o podporu a pronajímatelem, považuje se podmínka za splněnou, dojde-li k uhrazení alespoň 50% rozhodného nájemného žadatelem o podporu před podáním žádosti o poskytnutí podpory.

CO JE TŘEBA DOLOŽIT?

- Doklad, potvrzující uhrazení obvyklé výše nájemného za alespoň dva po sobě jdoucí měsíce z období od 1. července 2019 do 30. září 2020. Pokud byla nájemní smlouva uzavřena po 31. červenci 2020, bude přílohou doklad o uhrazení nájemného za období od uzavření nájemní smlouvy do 30. září 2020. Doporučená forma dokladu o uhrazení je výpis z účtu, potvrzení o provedené úhradě nebo příjmový pokladní doklad.
- Doklad potvrzující uhrazení části rozhodného nájemného na danou provozovnu alespoň ve výši požadované podpory.
- Čestné prohlášení pronajímatele, o existujícím nájemním vztahu. Formulář čestného prohlášení pronajímatele je pro žadatele připraven v informačním systému AIS MPO.
- Čestné prohlášení příjemce podpory o tom, že je oprávněným žadatelem a splňuje všechny podmínky Výzvy 3, je generován z údajů v žádosti přímo v systému AIS MPO.
- Pro žadatele, jejichž provozovny nebyly zavřené a prokazují pokles tržeb, bude v systému AIS MPO generováno čestné prohlášení potvrzující tento pokles u každé provozovny s uvedením výše tržeb za 4. čtvrtletí roku 2020 a za 4. čtvrtletí roku 2019, v případě zahájení podnikání v provozovně po 1. říjnu 2019 s uvedením výše tržeb za 4. čtvrtletí 2020 a za 3. čtvrtletí 2020.

Tišnovské noviny vcelku i po člancích

najdete také na www.tisnovskenoviny.cz

„OŠETŘOVNÉ“ PRO OSVČ

Ladislav Pulkrábek, Odbor dopravy a živnostenský úřad

Stanovené období: **21.–22. prosince 2020 a 4.–31. ledna 2021**

Datum zahájení příjmu žádostí: **10. 2. 2021 od 9.00 hod.**

Datum ukončení příjmu žádostí: **11. 3. 2021 do 23.59 hod.**

Způsob podání: pouze na formuláři MPO, který naleznete níže

Co je cílem výzvy: zmírnění negativních dopadů souvisejících s celosvětovým šířením onemocnění COVID-19 na osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“) v České republice, konkrétně dopadů spojených s nutností péče OSVČ o děti do 10 let nebo osoby závislé na péči jiné osoby dle zákona o sociálních službách, které nemohou navštěvovat školu nebo jiné zařízení.

Kdo může žádat: OSVČ na hlavní činnost vymezená v čl. 3 Programu podpory, která na základě usnesení vlády k přijetí krizových opatření proti šíření infekce COVID-19 nemůže plnohodnotně vykonávat svoji podnikatelskou činnost z důvodu péče o:

1. dítě/i, které nemůže/nemohou navštěvovat školu nebo školské zařízení na území ČR z důvodu jejího uzavření na základě usnesení vlády ČR o přijetí krizového opatření, z důvodu nařízení karantény ve škole nebo školském zařízení či ve společně hospodařící domácnosti v souvislosti s šířením infekce COVID-19 a je/jsou mladší 10 let, nebo
2. předškolní dítě/i, které nemůže/nemohou navštěvovat školské zařízení na území ČR z důvodu nařízení karantény nebo uzavření školského zařízení či ve společně hospodařící domácnosti v souvislosti s šířením infekce COVID-19, nebo
3. nezaopatřené dítě/i maximálně do věku 26 let, které je/jsou závislé na pomoci jiné osoby alespoň ve stupni I (lehká závislost) podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, pokud nemůže/nemohou navštěvovat školu podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), z důvodu jejího uzavření na základě mimořádného opatření proti šíření infekce COVID-19 či z důvodu nařízení karantény v zařízení či ve společně hospodařící domácnosti, nebo
4. osobu/y, která/é z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je/jsou závislá/é na pomoci jiné osoby alespoň ve stupni I (lehká závislost) podle zákona o sociálních službách, která/é byla/y umístěna/y dočasně do domácí péče z důvodu uzavření zařízení sociální péče, kde jinak pobývá/jí, na základě mimořádného opatření proti šíření infekce COVID-19 či z důvodu nařízení karantény v zařízení či ve společně hospodařící domácnosti.

Upřesnění stanoveného období:

- V prosinci je možné žádat pouze za 21. a 22. prosince 2020 (uzavření škol na základě usnesení vlády o přijetí krizového opatření).
- V lednu je možné žádat za období od 4. 1. 2021 do 28. 1. 2021 a dále za období od 30. 1. 2021 do 31. 1. 2021.
- Za dny 1. až 3. 1. 2021 a za den 29. 1. 2021 není možné žádat o ošetřovné, protože tyto dny jsou podle školského zákona a příslušné vyhlášky MŠMT dnem školních prázdnin. Podle zákona č. 438/2020 Sb. je nárok na poskytování ošetřovného po dobu školních prázdnin výslovně vyloučen.

- V případě, že se OSVČ stará o předškolní dítě, může žádat o podporu za 21.–22. prosince 2020 pouze v případě, že dítě nemohlo navštěvovat školské zařízení z důvodu karantény v zařízení či ve společně hospodařící domácnosti.
- V případě, že se OSVČ stará o dítě, které je žákem 1. nebo 2. třídy, může žádat o podporu za 21.–22. prosince 2021, kdy byla škola uzavřena usnesením vlády o přijetí krizového opatření.
- V případě, že se OSVČ stará o předškolní dítě nebo dítě, které je žákem 1. nebo 2. třídy, může žádat o podporu za měsíc leden 2021 pouze v případě, že dítě nemohlo navštěvovat školské zařízení z důvodu karantény v zařízení či ve společně hospodařící domácnosti.

O dotaci nelze žádat v případě dobrovolného ponechání dítěte/ošetřované osoby v domácí péči.

Příjemcem dotace nemůže být osoba podnikající na vedlejší činnosti z důvodu, že pobírá invalidní důchod nebo starobní důchod, má jiné zaměstnání, má nárok na rodičovský příspěvek nebo na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenskou z důvodu těhotenství a porodu nebo osobně pečuje o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni I (lehká závislost), nebo o osobu, která je závislá na pomoci jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), pokud osoba, která je závislá na pomoci jiné osoby dle zákona o sociálních službách, je osobou blízkou nebo žije s osobou samostatně výdělečně činnou v domácnosti, není-li osobou blízkou.

Výše dotace: 400 Kč/den

Postup podání žádosti:

- Žadatel vyplní v českém jazyce žádost o poskytnutí dotace na předepsaném formuláři Ministerstva průmyslu a obchodu.
  - Podání žádosti učiní žadatel:
    - prostřednictvím datové schránky wnsweb, do předmětu uvést fpled21 (preferováno – žádosti budou vyřízeny dříve), nebo
    - originál žádosti podepsaný žadatelem poštou na adresu: Ministerstvo průmyslu a obchodu
Na Františku 32
110 15 Praha 1
- obálka musí být označena „fpled21“**

Pokud je žadatel držitelem uznávaného elektronického podpisu, lze žádost zaslat podepsanou tímto uznávaným elektronickým podpisem žadatele na fpmpo20@mpo.cz, do předmětu uvést „fpled21“.

Upozorňujeme, že **osobní podání** v budově Ministerstva průmyslu a obchodu **není z hygienických důvodů možné.**

MONTESORI LESNÍ MATEŘSKÁ ŠKOLA LEDŇÁČEK

Soňa Kappelová, Hnízdo – spolek pro komunitní vzdělávání

V minulém roce jsme v Tišnovských novinách informovali o vzniku nové mateřské školy. Ta je tvořena pod hlavičkou spolku Hnízdo – spolku pro komunitní vzdělávání, který na Tišnovsku vybudoval již dvě stabilní základní školy. Nová školka, která je již zapsána v rejstříku škol MŠMT, spojuje filozofii lesních školek a Montessori pedagogiky. Rádi bychom vám nyní představili základní pilíře, na kterých školka bude stavět.

V každodenní náplni školky se budou pedagogové opírat o principy Montessori pedagogiky, jejímž základem je respektování každého dítěte jako jedinečné osobnosti. Důraz bude kladen zvláště na svobodu dítěte, vedení k samostatnosti a vlastní zodpovědnosti. Pedagogové ve školce budou respektovat senzitivní období dítěte, podporovat soustředěnou a individuální práci. Součástí bude připravené Montessori prostředí, které při-

rozeně vede děti k objevování a zkoumání skutečného světa.

Soustředěnou práci bude vyvažovat každodenní aktivní pobyt dětí venku. Z naší zkušenosti víme, že pobyt v přírodě je základní podmínkou pro harmonický vývoj dětí. Je to prostor pro volnou hru, přirozené učení i rozvoj hrubé a jemné motoriky. A protože Montessori není pouze o pomůckách, ale především o poznávání reálného světa, věříme, že tyto dva základní principy naší práce bude snadné propojit a budou se vzájemně posilovat. Celé pojetí pedagogické koncepce bude zakotveno ve školním vzdělávacím programu, který nyní připravujeme.

Jedním ze základních principů, na kterých staví spolek Hnízdo, je komunitní rozměr naší činnosti. Rodiny spjaté se Základní školou ZaHRada a Colibri jsou součástí společenství. Vzájemně pečují o své vztahy, pomáhají si a také se podílí na činnosti a podobě svých škol. Ne jinak tomu bude i s novou školkou. Součástí

Ledňáčku se tak nestanou pouze děti, ale celé rodiny, které se mohou zapojit do chodu a provozu školky.

Pro rodiče, kteří mají zájem o místo v Ledňáčku, pořádáme 30. 3. v 17 hodin informační schůzku. Kdo má zájem se této schůzky účastnit, může vyplnit krátký dotazník, který je na FB stránce Lesní Montessori školka Ledňáček, nebo kontaktujte Mgr. Denisu Štěpánkovou na reditelka@lmslednacek.cz.

V přírodě je prima. Foto: Lucie Borková

ZÁPIS DO MATEŘSKÝCH ŠKOL V TIŠNOVĚ 2021/2022

ředitelky MŠ v Tišnově

Zápis dětí do mateřských škol proběhne ve **středu 5. května 2021 8.00 až 11.00 a 13.00–16.00 hodin na pracovišti U Humpolky, Na Rybníčku a Horově ulici**, kde bude probíhat sběr vyplněných a podepsaných žádostí o přijetí. Elektronickou žádost je možné získat od 1. 4. do 5. 5. 2021 na stránkách města Tišnova. Žádost musí být potvrzena lékařem o očkování dítěte. Potřebný je také doklad o trvalém pobytu dítěte (OP rodiče, v případě odlišnosti trvalého pobytu dítěte od trvalého pobytu rodiče přinesou rodiče úřední potvrzení o trvalém pobytu dítěte nebo jeho OP), rodný list dítěte a průkaz pojištěnce zdravotní pojišťovny dítěte.

V pondělí 10. 5. 2021 v době od 8.00 hodin budou rodiče, kteří podali přihlášky na více škol, telefonicky osloveni ředitelkami škol, rodiče závazně oznámí, na kterou školu dítě nastoupí. Rodiče následně

provedou **zpětvzetí – zrušení žádosti osobně ve středu 12. 5. 2021 v době 8.00–11.00 a 13.00–16.00** na ostatních školách. **Ve středu 26. 5. 2021 8.00–11.00 a 13.00–15.00** přijdou rodiče podepsat rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí tam, kde podávali přihlášky.

Zdroj: www.predskolaci.cz

Žádosti o přijetí je nutné předat v termínu 5. května 2021.

Informace ke dnům otevřených dveří v mateřských školách a veškeré podrobné informace a tiskopisy vztahující se k zápisu, **včetně úpravy podmínek podávání žádostí i samotného zápisu v případě trvání protiepidemiologických opatření vlády**, najdete na webových stránkách města Tišnova <http://zapisms.tisnov.cz>, nebo na webových stránkách jednotlivých mateřských škol:

MŠ Sluníčko: www.slunickoms.wz.cz
MŠ Na Paloučku: www.mshorova.cz
MŠ U Humpolky: www.msuhumpolky.cz

KAM MĚ NOHY DONESOU ANEB DISTANČNĚ NA VZDUCHU

Hana Šolcová

Druhý týden v únoru byl pro naše učitele, rodiče a především pro děti v nastavení off-line. Cílem pro žáky bylo vypnout počítač, zavřít notebook, opustit kyberprostor a vydat se na cestu za poznáním do opravdického 3D světa se skutečnými barvami, vůněmi a větrem ve vlasech. Protáhnout nohy, narovnat bolavá záda, zhluboka se nadechnout čerstvého vzduchu a zapojit všechny smysly. Tato slova mimo jiné zazněla v průvodním dopise, který každý žák 3. až 9. třídy našel v pondělí ráno ve své poštovní schránce. Prostřednictvím zadaných úkolů na každý den dostal šanci prokázat své nabyté znalosti, upevnit své dovednosti a objevit v sobě srdce dobrodruha. Úkoly žáci kreativním způsobem přenašeli z terénu do A3 záznamového archu. Každý den se vydali na místo vzdálené do půl hodiny od jejich domu. Cestou počítali kroky, převáděli jednotky, měřili teplotu vzduchu, svůj tep

Distanční výuka off-line.

Foto: Hana Šolcová

a vše statisticky vyhodnocovali. Poznávali stopy a hledali pobytové známky zvířat, vyráběli amulety a krmítka pro ptáky. Zakreslovali mapu své cesty a určovali směr větru. Rozhlíželi se po vyjmenovaných slovech, památných místech a zapojovali dovednosti cizího jazyka. Malovali variaci na obraz od Edvarda Muncha, svůj pocit Výkřiku přírody. Nechybělo ani zpracování krátké úvahy Proč nám ve škole zadali tento úkol. Technika byla povolena pouze pro měření času a pořízení fotodokumentace. Začátkem následujícího týdne, už v online prostředí, proběhla reflexe této cesty za dobrodružstvím s třídním učitelem. Velmi rádi se s Vámi o ni podělíme. Předávám tedy slovo žákům: Nejdřív se mi nechtělo, ale pak mě to bavilo. Potkával jsem hodně známých kamarádů. Vydržím větší mráz, než jsem si myslel. Stopy srnky jen tak nezasněží. Nečučeli jsme pořad do počítače. ☺

JAY NA WEB

Gabriela Sedlářová, Kateřina Myslivcová, Petr Punčochář

I v průběhu distanční výuky pokračuje v nedvědicke základní škole v hodinách anglického jazyka na 2. stupni výuka s rodilým mluvčím. O sympatického a elegantního Jaye se dělíme ještě s několika dalšími školami na Tišnovsku,

které jsou stejně jako my zapojeny v projektu MAP. Přečtěte si, jak tyto hodiny vnímají naši žáci.

Jsem ráda, že jsem se mohla v našich hodinách anglického jazyka seznámit s Jayem, rodilým mluvčím z Anglie. Vždy to bylo mé přání. Dozvěděla jsem se od něj spoustu zajímavých informací o jeho zemi (např. kultura, památky, tradice a zvyky). Angličtina s Jayem mě moc baví. Víím, že znalost anglického jazyka je v dnešní době důležitá – jak při hledání zaměstnání, tak pro cestování. Jsem ráda, že se učím nová slovíčka a rozšiřuji si i těmito hodinami svoji slovní zásobu. I když nerozumím úplně všemu, co Jay říká, je to zkušenost. (Denisa Pavličková, 8. ročník)

Hodiny mě baví. Nejlepší je to, že nemusíme psát do sešitu a víc si povídáme. V hodinách s rodilým mluvčím jsem se naučil lépe rozumět, ale ještě nerozumím všemu. Vidím u sebe zlepše-

ní. Už se tolik nebojím mluvit anglicky. (Tomáš Ondra, 6. ročník)

Já osobně si myslím, že komunikace s rodilým mluvčím nám dá hodně. Snažím se hlavně poslouchat a porozumět mu, do komunikace se zatím moc nezapojuji. Bojím se mluvit, ale věřím, že se to časem zlepší. (Adéla Jelínková, 9. ročník)

Je to něco nového a myslím si, že od rodilých mluvčích se můžeme naučit výslovnost nejlépe. Snažím se v hodinách s Jayem mluvit, poslouchat a soustředit se na jeho otázky. Myslím si, že jsem se dost zlepšil. (Jakub Crhák, 9. ročník)

Hodiny mě baví. Nejlepší je, že slyším správnou výslovnost slov, která jsem třeba vyslovovala špatně. V hodinách bohužel moc nereaguji, protože se bojím, že odpovím špatně. Vidím u sebe velké zlepšení. Některá slovíčka, která rodilý mluvčí používá, jsem ani neznala, ale hned jsem si je na internetu přeložila a teď už si je pamatuji. (Adéla Vernerová, 8. ročník)

Hodiny s Jayem mě celkem dost baví. Doufám, že s ním budeme mít hodiny i příští rok. Ze začátku jsem mu skoro vůbec nerozuměl, ale poslední hodiny jsem mu začal rozumět. (Michal Bednář, 8. ročník)

Na hodinu s Jayem se vždycky moc těším. Nejlepší na tom je, že jsem vždycky napnutý, jestli mu budu rozumět, a pak jsem šťastný, že mně to s ním jde a že i on rozumí mně. Líbí se mi, jak učí, a také je s ním zábava. Byl bych rád, abychom ho měli častěji než jen jedenkrát za měsíc. Také se těším, až ho budeme mít naživo, a ne jen online. (Ondřej Crhák, 7. ročník) ☺

LETNÍ PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY PRO PŘEDŠKOLNÍ DĚTI

Kateřina Hromčíková

O letních prázdninách jako již tradičně nabídne rodinné centrum příměstské tábory pro předškolní děti. **Termíny a témata táborů zveřejníme na našem webu (www.studanka-tisnov.cz) a Facebooku v úterý 30. 3. 2021. Přihlašování na tábory bude probíhat výhradně elektronicky vyplněním přihlašovacího formuláře na našich webových stránkách od úterý 13. 4. 2021 od 9.00 hodin.** Obecně lze říci, že v období od 12. 7. 2021 do 27. 8. 2021 (7 týdnů) proběhne šest příměstských táborů v šesti týdnech.

Tábory se uskuteční v prostorách Rodinného centra Studánka, Riegrova 318, Tišnov. K dispozici pro malé táborníky bude tělocvična, herna a uzavřené hřiště s herními prvky. Každý tábor má svoje téma – celotáborovou hru. V rámci tábora chodí vedoucí s dětmi na vycházky po blízkém okolí, naším cílem je, aby děti trávily co nejvíce času venku. V rámci programu dále děti hrají různé námětové či didaktické hry, tvoří a vyrábějí. Ve středu obvykle děti jdou nebo jedou na celodenní výlet. Po obědě je vždy čas věnovaný odpočinku. Děti, které usnou, necháváme spát, zbytek má připraven klidový program. V rámci zachování individuálního přístupu k dětem má každý příměstský tábor maximální kapacitu 12 dětí, o které se starají dvě zkušené vedoucí, převážně s pedagogickým vzděláním.

Program je zajištěn v době **od 7.00 do 16.00 hodin**. Dítě je potřeba dovézt nejpozději do 8.00 a vyzvednout mezi 15.00 a 16.00. Zajištěna je celodenní strava (oběd, 2 svačiny) a pitný režim. **Cena tábora je 1 950 Kč** (zahrnuje stravu, pitný režim, materiál, odměny a vstupné).

Příměstské tábory jsou určeny pro **děti od 4 do 7 let**, které mají zkušenost se „školovým“ režimem. Prvňáčky bereme pouze v případě, že mají na táboře mladšího sourozence. Po zkušenostech z loňských let víme, že tříleté děti tábor ještě nezvládnou, i když třeba chodí od dvou let do předškolního zařízení. Program na táboře je fyzicky náročný (dlouhé vycházky, hry v lese), je motivován celotáborovou hrou a není prostor pro zvládnání adaptačních úskalí (dítě nebude ve své školce, budou zde jiné paní učitelky i děti).

Foto: Zuzana Kurdiovská

Foto: Lenka Bortlíková

Zvažte, na kolik táborů své dítě přihlásíte. Nedoporučujeme přihlašovat děti na více jak dva tábory, nejlépe ani ne v týdnech hned po sobě. Motivace účastnit se programu na druhém táboře bývá z našich zkušeností nízká.

Kontaktní osoba:

Kateřina Hromčíková, studanka.tisnov@gmail.com,
777 706 723

Foto: Hana Kolaříková

**Co se děje
na Tišnovsku?**

www.kulturatisnov.cz
vše na jednom místě

ZÁBAVNÉ A NAUČNÉ STEZKY OD INSPIRA

pedagogický tým

Inspira nespí a po úspěšné vánoční šifrovačce, pohádkovém kvízu ve farské zahradě a pohybových aktivitách na cyklostezce pro vás chystá další venkovní zábavu.

Zábavné stezky

Masopustní šifrovačka v únoru bude spojovat online aplikace s procházkou do okolí Tišnova. Pomocí QR kódů, které účastníci získají vyřešením jednotlivých úkolů o masopustní tradici, se dostanou až k cíli stezky.

Stezka Se skřítky za velikonoční kachničkou se bude konat po dny velikonočních svátků. Půjde o zábavnou cestu v přírodě pro celé rodiny. Na stezce budou na děti čekat pohybové i lušticí úkoly. Co účastníci najdou na jejím konci, bude překvapení.

Vzhůru na Mont Blanc bude dubnová výzva, která poskytne příležitost zdolat několik vrcholů v okolí Tišnova a nasčítat tak stejnou výškovou vzdálenost jako při výslapu na Mont Blanc. Na jednotlivých vrcholech budou pro účastníky – „vysokohorské turisty“ nachystána razítka na označení úspěšného zdolání kopce.

Naučné stezky

Na měsíc březen připravujeme pro veřejnost naučnou stezku jakožto alternativu k výukovému programu Tajemství Tišno-

va, který je při prezenční výuce primárně určen pro žáky základních škol. Na webu a FB Inspira bude pro veřejnost ke stažení mapa se zajímavými či významnými místy dotýkajícími se historie města Tišnova. Podle mapky si může město projít a pomocí QR kódů se dozvědět tajemství, která daná místa skrývají.

Pro zájemce bude připraven rovněž zajímavý kvíz, jehož odpovědi budou moci nalézt na cedulkách nacházejících se na jednotlivých místech. Za jeho správné vyřešení čeká na tři nejlépeší řešitele hodnotná odměna v podobě knihy o Tišnově, kterou věnovalo město.

Stromy Tišnova. Tak se bude jmenovat další naučná stezka pro veřejnost v dubnu, při které budeme poznávat významné stromy, jež v Tišnově rostou. Nebudou samozřejmě chybět jejich příběhy a dendrologické informace. Opět bude ke stažení mapa, QR kódy i zajímavá odměna.

Pro bližší informace sledujte náš Facebook.

INZERCE

VÝKUP AUTOVRAKŮ

VYVRAK

1500,-

ZA AUTOVRAK !!!

- odvoz zdarma
- doklad o ekoliquidaci

+420 731 04 04 05 | www.vyvrak.cz

PIRÁTI VE MĚSTĚ CHYBY A NEŠVARY TIŠNOVSKÝCH ŘIDIČŮ

Vladimír Vecheta

„Tišnov je klasické město. Takže chyby a nešvary, jakých se řidiči, ale i všichni účastníci dopravního provozu u nás dopouštějí, jsou stejné jako v každém jiném městě,“ uzavírá náš telefonický rozhovor **npor. Mgr. Antonín Klika**, vedoucí Obvodního oddělení Policie ČR v Tišnově. My tímto výrokem naši reportáž o „pirátech tišnovských silnic“, tedy o chybách i zlozvycích (nejen) tišnovských řidičů, otevíráme. Jaké jsou naše nejčastější dopravní přestupky, na kterých místech města bychom měli zvýšit pozornost, a co si ale opravdu vzít k srdci, na to jsme se podívali okem jak policistů, tak i profesních řidičů. Snad jsme tím vystříhli nejen malou galerii „skvrn na svědomí“, ale i situací, jejichž podceňování může mít následky daleko za hranou přiměřeného rizika.

Čas běží, předpisy se mění

„Začnu obecným nešvarem českých řidičů,“ uvádí svůj pohled na dopravní problematiku **Ivan Dvořáček** jako instruktor výcviku autoškoly. „Člověk udělá řidičák v určitém časovém období a měl by mít aktuální úroveň teoretických znalostí dopravních předpisů. Jenomže ty se časem vyvíjejí podle potřeb silničního provozu novelami silničního zákona a on už tohle nerespektuje. A potom se nám v silničním provozu tlučou pravidla stará 40 let s těmi novějšími. Přitom bychom měli všichni hrát podle stejných pravidel.“ Pravda, běžný řidič si tak všimne nové značky, ale tím zpravidla naše rozlišovací schopnosti končí. „Jen se podívejte na aplikaci systému ‚Zip‘. Platí dvacet let. Jak dlouho to trvalo v praxi, než ho řidiči zvládli,“ uzavírá poukaz na jeden z problémových bodů řidičské praxe Ivan Dvořáček.

„Z mého pohledu pramení největší procento řidičských chyb v Tišnově z **nečtení dopravních značek**,“ otevírá naši debatu vedoucí strážník Městské policie Tišnov **Jiří Sokol**. „Lidé po městě jezdí popaměti. Z toho plynou takové přestupky, jako je jízda v protisměru jednosměrkami nebo stání v zákazech, které v místě historicky nebyly,“ vysvětluje. „Vždyť to tak vždycky bylo“ a „dělají to tak všichni“ jsou nejčastější výmluvy, se kterými musí městská policie řešit nezdárka velmi emočně vypjaté situace. „Stále platilo, platí a platit bude, že dnes zde dopravní značka není, ale zítra může být, stejně tak se může stávající značka změnit!“

„Jinak si obecně myslím, že naše město je poměrně bezpečné a do stavu dopravní džungle máme u nás ještě daleko. Klaksony, posunků, verbální nadávky sice potkáte i tady u nás. Neraď bych ale paušalizoval, jde spíše o jednotlivce,“ uzavírá Ivan Dvořáček.

Rychlost? Ale jděte...

Obecně se za hlavní problém v dopravě označuje **rychlost**. Ale, kupodivu, jak uvádí **npor. Klika** s úsměvem zkušenosti dopravních policistů, „buď jsou naše silnice v tak havarijním stavu, že se po nich stejně nedá jet rychle, nebo rychlost zase neumožňuje aktuální situace v místě“. Jeho slova potvrzuje Jiří Sokol daty z radarů měření rychlosti

v tišnovských ulicích. Namátkou statistika v ul. Dvořákově ukazuje, že si zde jen 4 % (!) řidičů z průměrných 6,5 tisíce příjezdů aut denně dovolilo překročit rychlost 50 km/h. Rychlost tedy v tišnovských ulicích určitě zásadním problémem není. Máme tu totiž jiné zakořeněnější nešvary.

Ach to parkování

„Základní nešvar, který můžete monitorovat ve dne v noci, a stejně se to nevyřeší, je **parkování**,“ otevírá nejpalcivější kapitulu tišnovské dopravy **npor. Klika**. „I když řešení dopravní problematiky není naše hlavní náplň,“ uvádí Jiří Sokol, „je to činnost, která je u městské policie navenek nejvíce vidět a nese s sebou kupodivu i nejvíce emocí.“

„Dnes je již situace únosná,“ nastiňuje hlavní tišnovský dopravní hřích. „Když jsme začínali (v roce 2014 – pozn. red.), bylo město doslova **parkovací džungle**. Běžně se stálo vozidly na chodnících, přechodech pro chodce, místech pro handicapované, v křižovatkách, v zákazech zastavení... Nicméně každé město je na tom s parkováním zle, protože vozidel přibývá, ale komunikace nejsou nafukovací a stavět nová parkoviště donekonečna nelze. Vyřešily by to **parkovací domy**, ale to je finančně velmi náročné. Proto se přistupuje k redukci dopravy v centrech měst placenými zónami, což je i náš případ a osvědčil se.“

Bolestný problém ale představuje **parkování v místech, která vyžadují příjezd a zastavení či zaparkování na kratší dobu**, ale uliční síť se stoupajícím tla-

kem na takový parkovací prostor nepočítá. Sám jako rodič doprovázející dceru do základní školy z obce mimo město nemám jinou šanci než přijet autem. I když se jedná často jen o zastavení „kiss and ride“, ten slalom mezi příjíždějícími, parkujícími a odjíždějícími auty absolvovaný denně u školy, nyní i na zledovatělých komunikacích, je dost často mimo všechna pravidla bezpečnosti.

Podobným neuralgickým bodem je okolí nemocnice. „Především jde o ulici Riegrova,“ uvádí příklad Jiří Sokol. „Tady jde o problém stání ve vjezdech. Ti, co takto zaparkují, ani nedomýšlí, co mohou majitelům nemovitosti způsobit, ať se jedná o nemožnost odjezdu do zaměstnání, k lékaři nebo třeba na letiště. Tady budeme muset v brzké době sáhnout k odtahové službě, abychom těm poškozeným mohli nějak pomoci, protože parkovací lístek za stěračem jejich problém asi těžko vyřeší.“

A nakonec dvě kontrolní otázky:

1. Znáte rozdíl u parkovacích značek K+R a P+R?
2. Víte, že **parkování v protisměru** je velmi nebezpečné jednání, a rovněž přestupek?

Černé místo Tišnova

Na mou otázku po dopravně nejnebezpečnějším místě v Tišnově se zástupci policie i veřejnosti snadno shodnou: **křižovatka ulic Brněnská a Dvořákova**. Tím ale shoda v pohledech na zásadnost tohoto místa končí. „Ta křižovatka je nebezpečná z obou stran vedlejších pozemních komunikací,“ popisuje místo z pohledu řidiče Ivan Dvořáček. „Zejména pokud přijíždíte do této křižovatky od Humpolky, tak prakticky nevidíte na levou stranu hlavní, a z velké části to jedete takzvané naslepo.“ Tohle musím potvrdit. Vyjízdim tady často a vždy si říkám, co mám udělat, abych to auto, co jede seshora, aspoň vytušil. „Tady bych apeloval na řidiče jedoucí hlavní silnicí ulicí Dvořákova, aby akutně počítali s chybou auta jedoucího z vedlejší právě od Humpolky. Poměrně denně tam zažívám kolizní situace, které pouze shodou náhod

nekončí nehodou,“ doplňuje Ivan Dvořáček. To je ale důvodem, proč policií není křižovatka brána za nebezpečnou, ale pouze méně komfortní. „Z hlediska statistik Policie ČR zde došlo jen k minimu dopravních nehod na fakt, že místem denně projede v obou směrech cca 7 000 vozidel,“ uzavírá pohled na místo Jiří Sokol. „Legrace to tam bude jen do té doby, než po příčném přechodu dole půjde moje nebo vaše dítě. Pak rychle jedoucí vozidlo nemá šanci zastavit. Ta fyzika prostě funguje nekompromisně,“ vidí křižovatku o poznání pesimističtěji Ivan Dvořáček.

Pravda, nynější uzavírka toto černé místo na čas vymaže z pozornosti, ale až se ulice Dvořákova opět otevře, zde žádná změna nenastane. Na rozdíl od druhého konce této ulice v křižovatce s ulicí Riegrovou, Černoohorskou a Sv. Čecha, kde dopravní nejistotu (snad) odstraní přestavba na velký kruhový objezd.

Pravidlo pravé ruky

„Byla doba, kdy se označovaly všechny křižovatky, a řidiči se pak pohybovali po městě, jak když vedete osla,“ konstatuje npor. Klika na otázku, jak je to v Tišnově s **dopravním značením**. Nemohu se po zkušenostech z jiných měst zbavit dojmu, že smíšený styl, který je v ulicích uplatňován, dělá spoustě řidičů, včetně mě, jisté až závažné problémy v orientaci. Mám na mysli, že zatímco na hlavních tazích městem jsou dopravními značkami jasně označeny hlavní ulice a přednosti v jízdě, když zabočíte do vedlejších ulic a obytných zón, značení značně prořídne – a začne tu platit v přednosti jiné pravidlo: **pravidlo pravé ruky**.

„Skoro všechny křižovatky na přednost zprava jsou v Tišnově nebezpečná místa. Je to velmi jednoduché pravidlo na pochopení a použití, ale v praxi to vidím tak 50 na 50. Jednou tu přednost zprava tady dostanete, podruhé ne,“ uvádí Ivan Dvořáček další tišnovské dopravní specifikum. „Velký pozor bych si dával v celém prostoru nad sokolovnou (ulice Drbalova vs. Tyršova / Jiráskova / Na Honech) nebo třeba Dobrovského / Hornická a Kvapilova / Husova. Tam je pravděpodobnost hraničící s jistotou, že tu přednost nedostanete,“ doplňuje příklady. „Bohužel je na těch chybujících řidičích vizuálně vidět, že vědí, že dělají chybu, ale když už jsou tak rozjetí, tak přece nebudou zastavovat...“ Z hlediska redakce je ještě namístě zmínit křižovatku Brněnské a Cáhlovské, kde pravidlo pravé ruky platí rovněž!

Nebylo by přece jen lepší značení na problematických místech doplnit? „Husté značení má paradoxně na vině jiný nešvar – řidič znající značky jezdí popaměti. A při vědomí vlastní přednosti v jízdě zvyšuje rychlost nad povolený limit,“ vysvět-

luje význam řídnějšího značení npor. Klika. Uplatňování pravidla přednosti pravé ruky podvědomě tlumí akceleraci vozidel, protože řidiče nutí k bdělosti stran ulic ústících do jeho trasy. Řada řidičů přibrzdí, bohužel pro některé je orientačním momentem spíše dojem z šířky vozovky, kterou pak mylně považují za hlavní.

Jednosměrka není ruská ruleta

„Zřízení řady jednosměrných průjezdů ulicemi přispělo k řešení dopravní situace na nich,“ vysvětluje Jiří Sokol. Hlavním problémem těchto ulic byla zpravidla průjezdná šířka, ve které obousměrný provoz působil obtíže. „Nezřídka doplněný o parkující auta, takže se průjezd ulicí podobal kličkování.“ Jednosměrky změnily na řadě míst zažitý styl mnoha řidičů, a tak je nejen policie opakovaně konfrontována s jejich porušováním. Pro řadu řidičů jde o něco jako o ruletu. A i když do ulice vjedou v protisměru, očekávají,

že v případě protijedoucího auta se jim řidič stejně vyhne. „Příkladem je ul. Jungmannova, která je již delší dobu jednosměrná směrem od města a kde si někteří stále zkracují cestu jízdou v protisměru.“ Že tak činí před okem kamery městské policie, zpravidla netuší až do chvíle, kdy rozbalí příslušnou obálku od správního orgánu.

Zranitelní, ale problémoví

„Po městě se pohybují, jako by se jich pravidla silničního provozu ani netýkala. Jízda po chodníku je zcela běžná stejně tak jako jízda v protisměru v jednosměrných komunikacích. Osvětlení za snížené viditelnosti je spíše výjimkou.“ Cyklisté. Při vši úctě a beze vši snahy o diskriminaci jsou **cyklisté** v dopravě problém.

„Co se týká cyklistů, jako velmi zranitelné skupiny účastníků silničního provozu, neustále se formou novel zákona vymýšlí, jak je v silničním provozu chránit. Ale ono by stačilo si více vynutit dodržování elementárních pravidel,“ potvrzuje problematiku cyklistů Ivan Dvořáček ve shodě s Jiřím Sokolem. „Setkávám se z jejich strany s hrubou neznalostí pravidel. To se projevuje u některých zejména na křižovatkách. Tápou v přednostech. Chovají se nelogicky a neodhadnutelně. Pak většinou jedou takřkou, že s kolem se cyklista vejde všude.“

„Asi by nebylo od věci cyklistům zakázat v provozu použití sluchátek. Na to, aby byli večer vidět, opravdu nestačí pouliční osvětlení. Ani čelovka na hlavě ve předu bílá a vzadu červená není ideální nápad,“ vypočítává Ivan Dvořáček cyklistické nešvary. „Mnohdy si nejsem jistý, zda jsou zdejší cyklisté obeznámeni s tím, že pokud je podél komunikace zřízena **stezka pro cyklisty**, tak ji musí **použít**. To není o výběru, jestli po vozovce nebo po stezce.“ Možná je to pro mnohé cyklisty novum, ale v Tišnově se to týká ulic Brněnské (Karibik) a Klášterské. Bez výjimky.

„A ještě důležité připomenutí: Přechod pro chodce, jak z označení vyplývá, je pro chodce. Cyklista tudíž nesmí přejíždět přechod pro chodce. Z výše uvedeného je jasné, že se z cyklisty musí stát chodce, který vede kolo.“

Rubem této cyklistické problematiky ovšem je, že budované cyklostezky nebo pruhy pro cyklisty nemají pořádnou návaznost. Momenty, kdy se na konci stezky ocitnete na chodníku (proč stezka končí chodníkem?), kde musíte slézt z kola, přejít pěšky přechod pro chodce (proč tu tedy není i přejezd pro cyklisty?) a následně postavit kolo na okraj vozovky, abyste se mohli zařadit do silničního provozu (proč tu není ze stezky připojovací pruh?), ukazují na nedotaženost plánů pro cyklo dopravu v realitě. Je pak kritika nelogického jednání cyklistů oprávněná, pokud se tito mají pohybovat v nelogicky uspořádané dopravní infrastruktuře?

Galerie „malých“ hříchů

„Situace, která dopravní policisty trápí zejména v zimním období, je **nesvícení**,“ uvádí výčet každodenních dopravních prohřešků npor. Klika. „Auta jezdí jen s denním svícením, a i když je mlha nebo sněžení, světla se přes den automaticky nesepnou, a tím pádem se po silnici pohybují neviditelná.“

„Další problém s ohledem na bezpečnost provozu vidím v **nepoužívání směrových světel (blinkrů) v případech, kdy je třeba**. V praxi se neblinká ani u rozjíždění, zastavení, odbočování, objíždění, předjíždění, otáčení, výjezdu z kruhového objezdu,“ poukazuje Ivan Dvořáček na jeden z velkých nešvarů zvláště „vyježděných“ řidičů. „Uvědomte si, prosím, že je to v té chvíli Váš jediný komunikační prostředek s okolím. Nepoužíváním šříte nedorozumění, svoji nečitelnost, případně negativní reakce.“

„Mohl bych pokračovat **nepozorností za volantem**. Tatam je doba, kdy si člověk z mobilu zavolal nebo poslal SMS. Telefon je výkonný počítač s přístupem na různé sítě. Jeho obsluha ve chvíli, kdy jsem řidič auta, je hazard se životem.“

Typickým místem je železniční přejezd do Předklášteří. Navzdory nebezpečnosti zde setrvale probíhá podjíždění pod závora-

mi nebo **přejíždění na červená světla**. Pro upozornění všem hříšníkům: „Místo je pravidelně monitorované policií v civilním autě s kamerou. A prohřešek může vynést třeba půl roku zákazu řízení,“ uvádí npor. Klika.

„Jezdí tu hodně řidičů **pod vlivem alkoholu**. A specifickou problematikou je hodně řidičů **pod vlivem omamných a psychotropních látek (OPL)**,“ jmenuje další typicky policejní zjištění npor. Klika. Problematika je o to závažnější, že z roku na rok narůstá. „Jedná se o celou věkovou škálu, mladších uživatelů je více, ale nechybí ani starší. Dokonce bývá statisticky zaznamenaných i více řidičů pod vlivem OPL než pod vlivem alkoholu.“

„Dáma má přednost“

„Trénujeme s autoškolou **podélné parkování a za námi ‚leží na klaksonu‘ maminka vezoucí dítě do školy či školky**,“ konstatuje bez jakékoliv sexistické diskriminace Ivan Dvořáček hořké denní zkušenosti. „Po chvíli tatáž dáma, protože se svým terénním vozem nezaparkovala, zůstane stát uprostřed ulice a očekává, že ač to tu blokuje, bude respektována, protože přece vykládá dítě u školy.“ Na to se dá říct jen, že „**problémem je každý, kdo nerespektuje zákon a ohrožuje nebo omezuje ostatní. Vždy a všude platí, že práva jednoho končí tam, kde začínají práva druhého.**“

Problém je ale o cosi hlubší. Dopravní systém stvořili muži, ale pohybují se v něm stále více ženy. Vidění světa se ovšem u nich v detailech může diametrálně lišit. Jak mi kdysi, k mému zděšení, sdělila jedna zkušená řidička: „**Označení přechodu pro chodce pro mě není tak výrazné, abych mu věnovala pozornost.**“ To mi dává odpověď, proč většinu aut, která mi na přechodu nedají přednost, řídí ženy. Bez urážky.

... až motor zhasne

Znáte pohádku Čertí brko? Jestli peklo je a eviduje si naše hříchy, bude seznam týkající se dopravních přestupků tvořit dost možná nejhustěji popsany sloupec v naší knize hříchů. A peklo to určitě neodbude jen „domluvou“ jako běžný policista, co? Ne, pohádky jsme vám tu povídat nechtěli. Ani jsme ve výčtu nevyčerpali všechna chybná jednání a krizová místa. Ale znáte to naše jaderné přísloví, které končí „... až se ucho utrhne“? Nehřešme na svoji dopravní prohnatost, „zkušenost“ či štěstí. Až se ucho utrhne, vždycky to nás nebo někoho jiného zatraceně mrzí, nebo i bolí, ale vždycky je to už pozdě.

Foto: Vladimír Vecheta

VÍTE, PROČ...

DOPLŇOVAT OMEGA 3?

Protože nám chybí. Tak by mohla znít stručná a jasná odpověď. My se ale podíváme i na to, co jsou zač, proč nám chybí a kde omega 3 brát. Protože jde o velmi důležité látky, které potřebujeme.

• Omega 3 jsou nenasycené mastné kyseliny (součást tuků) potřebné pro udržení správného stavu srdce, krevního tlaku, mozku a zraku. Jsou také důležité pro těhotné a kojící ženy – pro správný vývoj mozku a zraku plodu a následně i kojeneho dítěte.

• Ideálním zdrojem omega 3 kyselin jsou tučné mořské ryby a mořské plody. Těch ale konzumujeme v Česku velmi málo, a proto máme často i nedostatek omega 3 kyselin. Naše tělo si je totiž neumí samo vyrobit.

• Další problém je v tom, že naopak **přijímáme nadbytek omega 6 mastných kyselin**. Ty by měly být s omega 3 v určitém poměru, ideálně kolem 2:1 až 3:1. Realita je ale úplně jinde, u Evropanů to bývá i 15:1.

• Ze všech těchto důvodů doporučujeme myslet na dostatečný příjem omega 3 mastných kyselin. **Pomoci mohou i doplňky stravy od VITARu vyráběné v Tišnově** – třeba MaxiVita Exclusive Omega 3 nebo The Simpsons Omega 3 ve formě žvýkacích ochucených kapslí ideálních pro děti.

Všechny produkty koupíte za zvýhodněné ceny v podnikové prodejně na vrátnici výrobního závodu VITARu v Tišnově.

VITAR, s. r. o. Výrobní závod Tišnov, TEL +420 549 121 811

NABÍDKA: PRACUJTE VE VITARU, V BLÍZKOSTI VAŠEHO BYDLIŠTĚ, A NEZTRÁCEJTE ČAS DOJÍZDĚNÍM.

PŘIDEJTE SE K NÁM! NABÍZÍME STABILNÍ ZAMĚSTNÁNÍ

- **operátor/ka výroby**
do třísměrného a nepřetržitého provozu,
nástupní mzda 20 000–25 000 Kč
- **mechanik, elektromechanik**
nástupní mzda 27 000–35 000 Kč
- **laborant/ka**
do třísměrného a nepřetržitého provozu,
nástupní mzda 22 000–26 000 Kč
- **mistr/mistrová**
do nepřetržitého provozu,
nástupní mzda 26 000 Kč a více

PROČ pracovat ve VITARu:

- výrazně jsme navýšili nástupní mzdu
- další nárůst mzdy po zaučení zaručen
- čtvrtletní docházkový bonus ve výši 6 000 Kč
- finanční i nefinanční benefity
- po jednom roce smlouva na dobu neurčitou

Staňte se součástí našeho týmu

Více informací na www.vitar.cz/kariera

tel.: 577 644 709 | e-mail: khankova.hana@vitar.cz

POMÁHÁME LIDEM VĚST ZDRAVĚJŠÍ ŽIVOT

DIGITÁLNÍ DOBA PŘINÁŠÍ NEÚCTU K ŘEMESLU S ADAMEM VEJVODOU NEJEN O NATÁČENÍ FILMŮ

Václav Seyfert

Jsem přesvědčen, že k základní slušnosti filmového diváka patří i pravidlo neodcházet od plátna či televizní obrazovky, když začínají běžet závěrečné titulky, a naopak zhlédnout i předlouhý seznam osob, které se na tvorbě filmu podílely. Kdo tak opravdu činí, mohl u řady domácích i koprodukčních filmů objevit v kameramanské části titulků jméno **Adam Vejvoda**. Absolvent tišnovského gymnázia (maturoval v roce 1998) a poté Vyšší odborné filmové školy ve Zlíně bývá v tvůrčím štábu označen jako asistent kameramana. Abych hned na úvod zjistil, co tahle pozice konkrétně obnáší, a udělal si pro sebe i pro čtenáře ve filmářské hierarchii trošku pořádek, začal jsem naše povídání vysloveně profesním dotazem.

Mnoho diváků si dodnes myslí, že člověk uvedený mezi tvůrci za nápísem „kamera“ je ten, kdo opravdu fyzicky s kamerou v ruce či na stativu točí všechny scény. Dnes jsou ale v týmu ještě druzí kameramani, všemožní asistenti, ostřiči atd. Zkus nám laikům vysvětlit, jak to vlastně v onom kameramanském štábu organizačně funguje...

Hlavní je kameraman: ten zodpovídá za finální vizuální výsledek, tedy za to, jakou bude mít daný film obrazovou atmosféru. Kameramanem filmu může být i člověk, který se během natáčení vůbec nedotkne kamery, nicméně určuje, jak bude od začátku do konce vypadat výsledný obraz. Při vícekamerovém natáčení obvykle u monitoru kontroluje, zda mají záběry z různých kamer stejnou atmosféru a hodí-li se do střihu. K ruce má spoustu dalších profesí: přímo pod ním je první asistent, jemuž česky říkáme ostříč – tuhle práci dělám já –, a hlavní osvětlovač.

Mým nejbližším spolupracovníkem je druhý asistent. Vykonává řadu konkrétních úkonů souvisejících s technickým příslušenstvím a v poslední době zároveň zastává i funkci klapky. Ve štábu jsou dále „gripáci“, kteří se zabývají upevněním kamer na auta či jeřáby a jejich pohybem, „švenkr“ je pro změnu ten, který s kamerou fyzicky hýbe, tedy drží někoho v záběru, „steadicamisté“ obsluhují kamery se speciálním vybavením pro zajištění stabilního pohybu. Dříve býval naším kolegou ještě zakládač, který zakládal film do kamery a staral se o materiál.

Liší se tvoje práce, natáčí-li se na klasický film či naopak na „digitál“?

Při natáčení na film na mně leží veškerá technická zodpovědnost za kameru: že vše funguje, je správně nastavené, objektivy že jsou ostré, při natáčení že máme vše správně naexponované, používáme správné filtry a materiály – prostě že obrázek bude po této stránce vypadat tak, jak má. S nástupem videa nám do štábu přibyl tzv. DIT, což počestěno znamená „digitální inženýr“. Stará se o nastavení kamery a o data, která se během natáčení ukládají na příslušné záznamové médium, v poslední době nejčastěji na SSD disk. Zároveň je stahuje a odesílá do postprodukce. Já pak mám na starosti optickou stránku věci a on tu „elektrickou“. Někdy se daný projekt točí zároveň na film i na digitál.

Adam Vejvoda při práci.

Foto: archiv jmenovaného

Při použití filmu vnímám svou práci jako náročnější, je v tom ta nejistota, že vlastně nikdo nevidí výsledek, dokud se film nevyvolá a někde nepromítne. To je docela zajímavý moment – když jde o natáčení, které stojí spoustu peněz, vždycky přemýšlím, jestli to tam vůbec bude nebo nebude. U digitálu je to jednodušší v tom, že člověk víceméně vidí rovnou aspoň surový výsledek.

Digitální doba ale nepochybně proměnila nejen konkrétní technické úkony, nýbrž i celkový přístup k filmovému natáčení...

U digitálu lidi začali mít pocit, že to najednou nic nestojí. Dříve se kamera spustila, až když se vědělo, že je všechno správně, čekalo se na správné světlo, správné podmínky, na to, že všichni vědí, co mají dělat. Dnes se často rozjede záběr a herci ani pořádně nevědí, co mají hrát, teprve v té chvíli je někdo začne režírovat nebo se kamera dokonce vůbec nestopuje a točí se pořád – znovu a znovu a nikomu nevádí, že je tam spousta odpadu. Zkrátka se doufá, že se tam pak někde najde to zrnko zlata. V tom se natáčení změnilo nejvíce – já tomu říkám „vychování štábu“. Bohužel, když se dnes točí „postaru“ na film, zůstává ta neúcta k řemeslu v mnohých zachována a je pak vlastně skoro jedno, na co se právě natáčí.

Jak vzpomínáš na zlínská studijní léta?

Možná jsem to tehdy tak nechápal, ale skvělé bylo, že jsme po celou dobu jako parta mladých lidí doslova žili filmem. Měli jsme kino i ve škole, a protože Ateliéry Zlín zároveň spravovaly filmový archiv, sledovali jsme všechno možné přímo na velkém plátně. Viděli jsme němé klasiky, jako byl Křížník Potěmkin, různé dokumenty, šílené nacistické propagandistické filmy Leni Riefenstahlové, filmy s Vlastou Burianem. A po tom všem jsme ještě po škole chodili normálně do kina. Každá škola člověku dá takové to vhození do života; v našem případě tedy do „filmového vesmíru“, v němž jsem už zůstal.

Prohlížel jsem si na internetu tvoji profesní filmografii, a i když tam zřejmě není uvedeno vše, zdálo se mi, že obsa-

huje více uměleckých než komerčních počinů – namátkou: Karamazovi, Pouta, Jan Palach, Milada... a také úspěšné mezinárodní koprodukce jako Detektiv Down nebo Králíček Jojo. Je to jen můj dojem nebo jsem měl správný pocit?

To, že dělám více umělecké filmy, je možná úplně stejná náhoda jako skoro všechno v mém životě. Nějak to vždycky přijde; prostě mně byla nabídnuta práce na filmech, které jsou ve výsledku opravdu dobré, jako právě ti Karamazovi, Pouta nebo třeba Okresní přebor – Poslední zápas Pepika Hnátka, to bylo taky fajn natáčení. Asi je to nějak tak, že lidé určitého mínění se prostě přitahují.

Jak se rozhoduješ, kterou nabídnutou práci vezmeš a kterou ne? Máš uvnitř sebe nějakou hranici, že tento žánr či typ filmu nehodláš zásadně dělat?

Snažím se přijímat věci, které mají podle mne nějaký smysl, a zdá-li se mi něco hloupé, dělat to nechci, protože vím, že by mne to netěšilo. To, že se třeba daný film nepovede, je druhá věc, ale je-li to v mých očích od začátku úplná blbost, tak mi přijde, že se na tom prostě nemusím podílet. Naštěstí pořád nějakou práci mám, takže si to můžu takhle dovolit. Odmítl jsem i volební spoty pro jednu naši parlamentní stranu, která sice brojí proti švarcsystému, ale práci mi nabízela za hotové a bez faktury. To mi přišlo absurdní i v rámci našeho současného Kocourkova.

Spolupracoval jsi také na zřejmě nejlepším českém seriálu posledních let Bez vědomí. Tenhle špionážní příběh pojímá poměrně neortodoxně vliv sovětských i západních tajných služeb na dobu sametové revoluce. Jak na tebe seriál zapůsobil?

Seriál Bez vědomí je perfektní. Už scénář jsem celý přečetl na jeden zátah, je skvěle napsaný. Jeho autor Ondřej Gabriel se snad pohyboval i v politice, takže o tom možná něco ví – nebo je to naopak celé jen jeho fikce, jeho paralelní vesmír. Už jenom být na natáčení s režisérem Ivanem Zachariášem a kameramanem Honzou Velickým pro mne bylo velmi lákavé, i když u Honzy to byla de facto první hraná věc, kterou dělal, před tím točil jen reklamy. Nedělal jsem to s nimi celé, podílel jsem se na tom jen částečně, ale už během natáčení jsem si říkal, jak je to děsně fajn, že tam vůbec můžu být. Je skvělé vidět, že takovíto lidé existují a že se to dá i v dnešní době dělat takhle precizně a dokonale... Že lze přemýšlet nad každým detailem a že je dokonce možné si v tomto uspěchaném světě prosadit i to, že se počká

Představitelka hlavní ženské role Táňa Pauhofová ve vynikajícím seriálu režiséra Ivana Zachariáše Bez vědomí, na kterém se podílel i Adam Vejvoda. Foto: archiv HBO

na slunce, když zrovna zašlo za mrak, a ne že se to musí natočit za každou cenu. Seriál na mne zapůsobil velice – já jsem tu dobu taky prožíval a prožívám. Doufám jen, že to všechno skutečně není pravda, byť mnohé nasvědčuje tomu, že třeba je...

Jsi vůbec schopen sledovat film jako běžný divák, nebo je profesionální deformace už tak pokročilá, že vnímáš převážně jen profesní „vyčtyávký“? A je to jiné u filmu, na jehož tvorbě ses podílel, než u filmů ostatních?

Je pravda, že si u filmů všímám, jak jsou některé věci udělány. Někdy třeba i nechtěně poznám, na jaké objektivy to bylo natočeno. Pokud je ale příběh silný, tak mě to vůbec nezajímá a nehledím na to – nebo si toho třeba i všimnu, ale neberu to v potaz a koukám jenom po příběhu. Myslím si, že když je film dobrý, je vlastně úplně jedno, jak je natočený – člověka se to zkrátka nějakým způsobem dotkne a už nevnímá ty věci okolo. Často používám jako příklad Larse von Triera a jeho Tanec v temnotách, který je vlastně natočen hnusně, obyčejnou amatérskou kamerou z dob začátku digitálních médií, je to celé špatně odšavenkové a záběry jsou kompozičně úplně blbě – jenže stejně po dvaceti minutách celé kino brečí, takže to vlastně funguje. V dalším Trierově filmu Dogville si dokonce dekorace nakreslí samotní herci křídou na zem a stejně to působí úplně dokonale. My se jako diváci klidně necháme strhnout příběhem, a přestože sám dělám technickou profesi, myslím si, že na ní tolik nezáleží. Důležité je celkové vyznění filmu.

Když koukám na filmy, na nichž jsem se podílel, uvědomuju si leckdy i tu druhou stranu, tedy jak to vlastně vypadalo „za plátnem“. Vzpomenu si, jak jsme se zrovna měli, když se to točilo, nebo si třeba řeknu, tady se to zrovna povedlo, vypadá to jako slunečný den, i když byla vichřice a úplně černo. Tomu se asi člověk neubrání. U dobrého filmu to ale i v těchto případech po chvíli vnímat přestanu a vzpomenu si na to jen občas.

Tvůj táta se hodně zajímal o hudbu, muzika tě tedy v tvém životě určitě nemohla minout...

Muzika mne tedy opravdu neminula, jejím poslechem trávím víc času než sledováním filmů. U těch mi stačí, že se tím žívím. V práci poslední dobou celý den hledím do monitoru, takže večer už nemám náladu se na cokoli koukat a spíš poslouchám hudbu. Rád chodím taky na koncerty – teď už jsem ale dlouho na žádném nebyl (*se smíchem*)... V nějaké kapele bych ještě i dnes klidně rád hrál, ale nejde to; když jsem v práci, nemám už moc na nic čas.

Není to tak dlouho, co ses po létech strávených mimo naše město usadil v Předklášteří. Cítíš se už jako „Klášterák“?

Já jsem se nikdy necítil být „něčím“. Ale v Předklášteří už mám i „pronajatý“ hrob (*opět se smíchem*), takže jsem asi Předklášterák. Já to ale pořád vnímám jako součást Tišnova – a Tišov je součástí Brna a Brno je součástí Prahy a Praha součástí celého světa. Nemám potřebu někam patřit, ale asi jsem Předklášterák, no... Bydlím tam a je to fajn; stejně tak bych mohl bydlet i někde jinde, ale ocítl jsem se zkrátka právě tam. Tyhle věci, jsem-li to či ono nebo ještě něco jiného, vůbec neřeším. Mám pocit, že tohle totiž potom vyvolává problémy s rozdělením na „my“ a „oni“ a s vymezováním se. Což je věčná škoda. Jsme tady přece všichni dohromady na jediné planetě, pouze rozdělené na jednotlivosti.

MUZEUM MĚSTA TIŠNOVA S NOVOU VEDOUCÍ

Eva Vávrová

Muzeum města Tišnova

Milé čtenářky, milí čtenáři, oslovuji vás jako nová vedoucí Muzea města Tišnova. Mé jméno je **Eva Vávrová** a v Tišnově žiji i s rodinou od roku 2010. Vzděláním jsem právnička a dlouhá léta jsem pracovala v Kanceláři veřejného ochránce práv. Do Městského kulturního střediska přicházím z pozice asistentky soudce Nejvyššího správního soudu, a to soudce Filipa Dientsbiera, kterého považuji za jednoho z nejlepších soudců a lidí na tomto soudě. Čímž chci ilustrovat, jak mocnou má Tišnov přitažlivost.

Moje pozice je vedoucí střediska výstav Městského kulturního střediska, což zahrnuje jak Galerii Josefa Jambora, tak právě Muzeum města Tišnova. Ve vztahu ke galerii vnímám svůj úkol zejména jako pomoc s nudnou a nutnou „úřednickou“ částí řízení, určité odbřemenění její vedoucí a kustodek. Víc není potřeba, protože galerie funguje a velmi dobře zvládla i přesun do online světa. Ověřit jste si to mohli třeba v neděli 14. února, pokud jste se zapojili do online výtvarné dílny Óóóó masopustu!

Muzeum po první dekádě

Muzeum bude potřebovat více péče. V květnu uplyne deset let od chvíle, kdy bylo v Müllerově domě slavnostně otevřeno. Za uplynulá léta stihlo vejít v povědomí obyvatel města i okolních sídel, získat si věrné příznivce navštěvující akce v něm pořádané... A poslední dobou i trochu sejit z mysli, tak jako řada kulturních institucí za doby covidu. Útlum muzea epidemii trochu předešel, protože byla plánována a stále je nutná rekonstrukce střechy.

Ale muzeum, stejně jako další kulturní instituce v Tišnově, nespí. A i když slovo plán začíná získávat podobu dobrého vtipu, plánujeme. Rok 2021 by měl být začátkem další etapy v životě Müllerova domu jako muzea. A to jak v podobě nového týmu, tak v podobě expozic v muzeu. Do muzea přišla spolu se mnou **Eva Chvalkovská**, která již má zkušenosti s vedením Kina Svratka. Současně je muzeum součástí projektu IROP (Integrovaný regionální operační program), ve kterém chce Městské kulturní středisko s podporou MAP (Místní akční plán) **vytvořit několik kreativních dílen**, kde by bylo možné vyzkoušet si nové i staré technologie a řemesla. Pokud se vše podaří, měly by v muzeu vzniknout tři řemeslné dílny. Pekárna, šicí dílna a papírna. Přinejmenším u pekárny a šicí dílny plánujeme jejich využití nejen pro rozšíření edukační funkce muzea, ale i jako službu veřejnosti (možnost upéct si vlastní chléb, ušít si něco na sebe). Realizace tohoto projektu je jedním z hlavních úkolů pro letošní rok.

Osvěžení a inovace

Do budoucna bychom chtěli oprášit a **osvěžit stálou expozici muzea** a provázat ji i s řemeslnými dílnami. Chtěla bych, aby stálá expozice umožnila návštěvníkům poznat a pochopit charakter Tišnova a jeho obyvatel. **Tišnov řemeslný** vnímám

Eva Vávrová.

jako jeden z pramenů utvářejících místní identitu. Tím dalším je **příroda** a poloha **Tišnova jako brány Vysočiny**. I přírodovědná část expozice by měla časem projít obnovou a umožnit zažít třeba, jaké to je, najít poklad ukrytý v kameni. Historickou část expozice chci protáhnout časem mnohem blíže k dnešku. Velmi silně vnímám přítomnost **odbojářské minulosti** na Tišnovsku a myslím, že by měla být v muzeu zastoupena. Dalším prvkem, který vtiskl Tišnovu výraznou tvář, je příliv nových obyvatel v souvislosti s **těžbou uranu na Rožínce**. Mou vizí je stálá expozice, kterou si lze částečně osahat a u které moderní technologie umožňují mít několik vrstev a několik způsobů, jak se přiblížit historii a genui loci daného místa.

A protože Tišnov je město velmi živoucí, ráda budu pokračovat ve **spolupráci s místními spolky**, jejichž nápady a úsilí jsou hodny obdivu. První vlašťovkou v tomto směru je spolupráce na realizaci výstavy **Tišnov očima malířů**, se kterou přišel spolek Art Periscope. Stejně tak už se seznamuji s počinem Miloše Sysla, který právě s pomocí moderních technologií zpřístupňuje Tišnov prostřednictvím mapové aplikace se spoustou zajímavých informací.

První výstava...

A závěrem pozvánka na jaro, na dobu naděje, kdy přibude slunce a ubude viru. Jestli okolnosti dovolí, v květnu přivítáme v muzeu **výstavu ilustrací** Veroniky Vlkové a Jana Šrámka ke knížce **Apolenka z modrotisku**, zapůjčenou z Galerie výtvarného umění v Hodoníně. S nápadem přišla Radka Kaclerová z Galerie Josefa Jambora, čímž jí děkuji, protože mi dost usnadnila začátek v muzeu. Ilustrace k Apolence jsou kouzelné a jejich tvůrci byli za rok 2021 nominováni na cenu Czech Grand Design.

Těším se, že se přijdete podívat, a doufám, že cestu do Muzea města Tišnova už neztratíte.

Kniha Apolenka z Modrotisku.

Foto: Rosa Mitnik

VELIKONOCE U PTAČÍCH SOUSEDŮ

Radka Kaclerová

Svátky jara letos proběhnou zcela jinak. Zdá se, jako by z ulic měst a obcí zmizel život. Není to tak! Nastražte uši a otevřete oči. Příroda se probouzí po zimním spánku. Vzduchem zní zpěv ptáků a vydává povel: hlavu vzhůru a pořádně se rozhlédněte.

Ptáci a Velikonoce k sobě patří jako vejce k vejci. Během letošních velikonočních obchůzky můžete naše zpěvavé sousedy navštěvovat dle libosti, neboť jsou našťestí stále okolo nás. Pro jednu ovšem nejsou zdrojem nákazy a dá se říct, že od nás drží rozešty. Ptáci jsou navíc posly radosti a naděje. Vybízíme vás k návštěvě ptáčích sousedů, ale žádné ptákoviny! Pomlázky raději nechejte doma, mějte ohled, buďte zdvořilí a nerušte ptáčí způsoby.

Vyhlašujeme velikonoční výzvu pro děti!

Pomozte nám zaplnit prázdné a bezútešné výlohy, okna a plakátovací plochy ve městě a oživte spolu s námi ulice Tišnova. Vystavte zde své práce na téma **Velikonoce u ptáčích sousedů**. Pozorujte ptáky, zjistěte zajímavosti z jejich života, nastudujte jejich zvyky a dovednosti. Spojte to s tématem Velikonoc. Nechejte svou fantazii letět jako pták. Dejte se do psaní a výtvarného tvoření. Formát prací A3 a větší.

Výsledek nám doručte po předchozí domluvě na jedno z těchto míst: Galerie Josefa Jambora (730 167 598), dětské oddělení Městské knihovny Tišnov (530 334 017), TIC (530 334 011). Práce můžeme po dohodě vyzvednout. Termín uzávěrky přijímání prací: **pondělí 29. 3. 2021**.

Odevzdané práce budou vystaveny **od 1. 4. do 18. 4. 2021**. Budou chráněny před povětrnostními vlivy jako v peříčku. Nejlepší budou odměněny cenami. Ale pamatujte – není důležité vyhrát, ale zúčastnit se!

Inspirace k tvoření

1. Malujte ptáky na načrtnuté stromy, keře či krmítka. Vyroberte koláž. Nakreslete kraslici s motivy ptáků. Složte ptáčí origami z návodu na internetu. Kombinujte rozdílné výtvarné techniky. Udělejte portrét oblíbeného ptáčka. Nakreslete komiks, napište příběh o ptáčích dobrodružstvích.
2. Zamyslete se nad ustálenými slovními spojeními: zmoklý jako slepice, mít po ptákách, vrána k vráně sedá, být ranní ptáče, sova, nebýt labuť, spát jako dudek, být z divokých vajec, mít orlí zrak, být volný jako pták, chlubit se cizím peřím, pořádně někde lítat. Víte o dalších? Napište je k výtvarným pracím, udělejte z nich téma svého obrázku!

Jste doma na online výuce? Máte možnost tvořit na téma společně podle návodu na **online velikonoční animáční dílně U ptáčích sousedů** v neděli **28. 3. 2021 od 16.30 hod.** s lektorkami Galerie Josefa Jambora. Info o registraci na webu MĚKS. Akci pořádá Galerie Josefa Jambora, Městská knihovna a Turistické informační centrum.

LETNÍ ART CAMPY 2021

NABÍDKA PŘÍMĚSTSKÝCH TÁBORŮ V GALERII

Radka Kaclerová

ZAŠITÉ TAJEMSTVÍ V KRAJINĚ SYMBOLŮ

Termín: 19.–23. 7. 2021, **čas:** 8.30–16.00 hod.

Místo: Galerie Josefa Jambora, Brněnská 475, 666 01 Tišnov

Pro děti: 9–15, **lektori:** Kateřina Minaříková, Lucie Králíková, Marta Sylvestrová

Rádi šijete a tvoříte vlastní designové kousky oblečení? Prázdninový art camp se bude věnovat tvorbě vlastního oděvu, kterému vtiskneme tvář a paměť krajiny. Ateliérem nám bude úbočí magického kopce Květnice i tiché klášterní zahrady Porta coeli. Budeme prozkoumávat skryté symboly a zdobné prvky v architektuře, stejně tak jako rostlinnou říši. Kolekci slavnostně představíme spolu s hostinou, která bude odrazem našich zážitků. Pojd' si s námi zašít tajemství do podšívky!

TVOŘ LABORATOŘ

Termín: 23.–27. 8. 2021, **čas:** 8.30–16.00

Místo: Galerie Josefa Jambora, Brněnská 475, 666 01 Tišnov

Pro děti: 7–15, **lektori:** Radka Kaclerová, Petra Slušná, lektor Studia Scala

Jak roste organická stavba? Jak ji postavit, aby se nerozpádlá? Budeme se inspirovat výstavou sochaře Tomáše Medka, který se věnuje strukturám křehkých přírodních prvků, ovoci, zelenině, ulitám. Prozkoumáme stavební struktury přírodnin a umění land artu. Čeká vás práce s hlinou, sádkou, kamením, dřevem a recyklovanými materiály. V přílehlém parku vytvoříme jednoduché architektonické prvky, jejichž smyslem bude podívat se na město trochu jinak. Proces růstu vašich staveb a stavbiček zaznamenáte animací a rozehrajete v nich příběhy, které zachytíte ve společném krátkém animovaném filmu ve spolupráci s animáčním Studiem Scala v Brně. Co je křivé, to je krásné!

Účastníky táborů můžete přihlašovat na celý týden, i na jednotlivé dny. **Cena celkem:** 2 000 Kč za dítě. Cena za 1 den: 400 Kč. V ceně je zahrnuto stravování (oběd, odpolední svačina, pitný režim), veškeré výtvarné potřeby a zapůjčená technika.

Kontakt/informace/přihlášky: Radka Kaclerová, radka.kaclerova@kulturatisnov.cz, tel. 730 167 598, www.mekstisnov.cz/galerie, GalerieJosefaJambora

BŘEZEN – MĚSÍC ČTENÁŘŮ

Městská knihovna Tišnov

Edita Hečová

Městská knihovna Tišnov se již tradičně zapojila do celostátní akce Březen – měsíc čtenářů. I v této nelehké době se můžete těšit na doprovodné akce, které se budou povětšinou konat online. Opět můžete počítat s týdenními akcemi a čtenářskými tipy knihovnic v novém kabátku.

Měsíc splněných přání – celý březen 2021 Chybí vám v tišnovské knihovně nějaký titul nebo autor? Sdělte nám svá čtenářská přání a my se je pokusíme zajistit. Přání nám pište do připraveného online formuláře – odkaz najdete na webu knihovny. Během dubna 2021 vše vyhodnotíme a výsledky zveřejníme na webu knihovny.

Týden Registrace*

– termín bude upřesněn

Chtěli byste navštěvovat naši knihovnu, ale ještě nejste registrovaní? Přijďte se regist-

rovat v tomto týdnu měsíce března a máte roční registraci zdarma. Akce platí pro nové čtenáře v obou odděleních knihovny.

Čtenářská amnestie*

– termín bude upřesněn

Čtenářskou amnestii pro své zapomnětlivé čtenáře uděluje Městská knihovna Tišnov v rámci „Března – měsíce čtenářů“, jako vstřícné gesto směrem ke svým uživatelům. Akce je časově omezená. Upomínky a poplatky z prodlení budou čtenářům prominuty, pouze pokud **vrátí VŠECHNY dlužné dokumenty**, které mají půjčené. Akce platí pro obě oddělení knihovny.

*uskuteční se pouze, bude-li knihovna otevřena pro veřejnost minimálně na „výdejní okénko“.

Snídaně v knihovně – on-line

Umění žít – Pavel Moric

18. 3. 2021 v 8.30 hod.

Akci můžete sledovat on-line po registraci na platformě www.redbuttonedu.cz. Registrace je zcela zdarma. Všechny aktuální informace budou zveřejněny na webu knihovny a FB.

Knižní Klubík

3. 3. 2021 v 10.00 oddělení pro děti a mládež nebo on-line

„Knižní Klubík“ určený pro rodiče zapojené do projektu S knížkou do života, které zajímá, co číst nejmenším dětem, nebo hledají nápady na hry a říkanky či se chtějí seznámit s novými lidmi.

Na akci je potřeba se registrovat. S ohledem na vyvíjející se situaci ohledně koronaviru je možnost, že Klubík proběhne formou online. Registrovaným účastníkům dáme včas vědět.

Informace a registrační formulář:

www.mktisnov.cz/s-knizkou-do-zivota 📄

INZERCE

Dostaňte za vaši nemovitost maximální cenu.

Dělám věci jinak, co dostanete zdarma?

- Home Staging, profi fotograf a dron s kamerou
- 3D Virtuální prohlídka a Video prohlídka

Zavolejte klidně hned

777 847 101

Tomáš Dvořáček - osobní realitní makléř

8-16%
více za vaši nemovitost

ZRYCHLUJEME NA TIŠNOVSKU

500 Mbit nebo 50 Mbit
internetového pásma

Přidej se k nám!

BAZ INTERNET **YC Net**

www.ycnet.cz tel.: 515 539 800

doctor optic Moravia

NEUVĚŘITELNÉ!

SLEVA 40%

MULTIFOKÁLNÍ SKLA ČESKÉ VÝROBY
NA ČTENÍ, DÁLKU I PRÁCI NA PC

Brněnská 185, TIŠNOV
tel.: 774 732 713, email: tisnov@droptik.cz

DrOptikMoraviaSro
[dr.optik_moravia](https://www.facebook.com/dr.optik_moravia)
www.doctoroptic.cz

Akce platí na vybraná skla české a německé výroby. Akce platí do 30. 4. 2021.

JAK SLEDOVAT TELEVIZI

DIVÁK DNES NENÍ PASIVNÍ KONZUMENT

Pavel Hanák

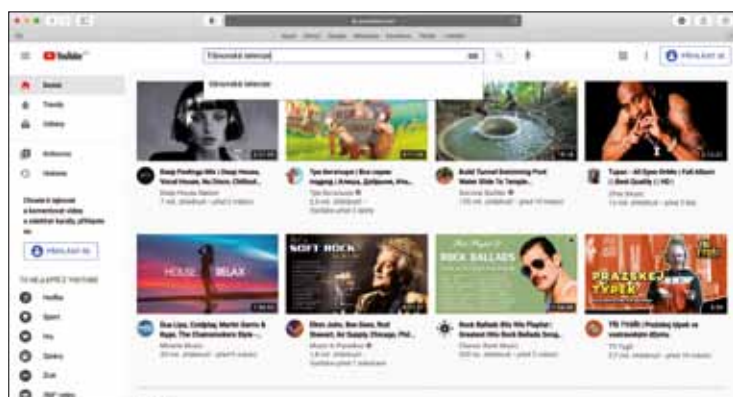
Mnozí z nás si ještě pamatují dobu, kdy jsme společně čekali na okamžik, až se v neděli v 20.00 hodin na obrazovkách našich televizních přijímačů objeví oblíbený seriál, třeba taková Nemocnice na kraji města. Televize měla svůj režim a pevné vysílací schéma a tištěné TV programy nás dlouhé roky provázely vánočními svátky a těšili jsme se na premiéry pohádek či reprízy kultovních filmů. Na nové filmy se chodívalo do kina a v televizi se objevily po dlouhé době. Poněkud jsme byli nesví, když se k České televizi začaly přidávat soukromé TV stanice a my jsme si museli vybírat z více možností a propukl lýtý boj o diváka. Když technologie umožnily, aby TV pro-

zentaci televizním vysíláním. Společnosti, které se touto tvorbou zabývají, jsou též nazývány televize.“

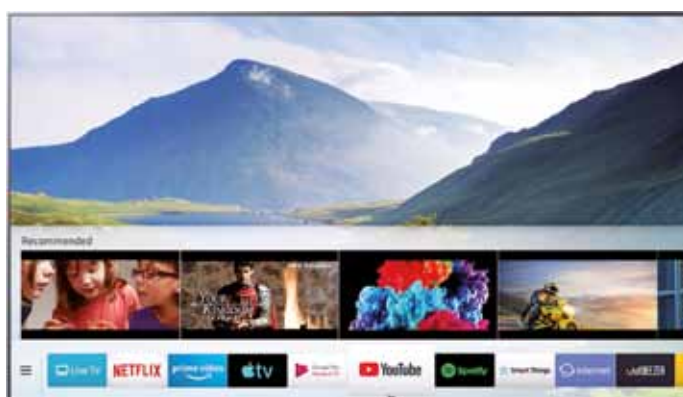
V minulém čísle TN jsme psali o službách tzv. videa na vyžádání (video on demand), tedy systému, kdy si divák sám vybírá pořady, na které se chce podívat, a hlavně v době, kdy se mu to hodí. Poskytovatelé TV vysílání dnes sami nabízejí možnost podívat se i týden zpětně na pořady, které již byly na nejrůznějších TV kanálech odvysílány. Prostě doba, kdy se Česká televize, Prima či Nova předháněly v tom, kdo z nich bude mít dřívější čas hlavní zpravodajské relace, je již minulostí a nemá vůbec žádný smysl, protože se můžeme na daný program podívat,

svoji tvorbu již jen způsobem služby videa na vyžádání prostřednictvím streamovacího serveru YouTube.

Jak se dívat na YouTube, je velmi jednoduché. Máme v zásadě dvě možnosti, k nimž budeme vždy potřebovat připojení k internetu. Buď využijeme tzv. chytré televize (smart TV), kterou má dnes téměř každý, nebo lze využít počítač či tablet. V obou případech stačí nainstalovat aplikaci YouTube pro to které zařízení nebo se na YouTube podívat prostřednictvím internetového prohlížeče. V prohlížeči YouTube lze zadat Tišnovská televize a hned se dostanete na domácí stránku naší TV, a když si ji zadáte do svých oblíbených sledovaných kanálů, tak si cestu ještě urychlíte.

YouTube kanál.

Zdroj: YouTube Volby aplikací programu na smart TV.

Zdroj: Samsung

vozovatelé měli více kanálů různého zaměření od těch zpravodajských přes zábavné, filmové, dětské či dokumentární, už jsme se v tom začali dokonale ztrácet a dálkový ovladač se začal měnit ze spojence v úhlavního nepřítele.

Wikipedie definuje pojem televize následovně: „Televize (z řeckého tele – daleko a latinského vize – vidět) je široce používané **jednosměrné** dálkové telekomunikační a plošné vysílání (tzv. broadcasting) kombinace obrazu a zvuku (videa) a jeho individuální příjem pomocí televizoru. Komerční využití televize sahá do 30. let 20. století, postupně se dostala do domácností a stala se významným zdrojem zábavy a informací. Pojem televize zahrnuje i produkci obsahu, tedy videotvorbu určenou pro masmediální

kdy chceme. Proto dnes můžeme s klidným svědomím říci, že výše citovaná definice již neplatí! Dnes už lidé nevnímají TV vysílání jako jednosměrnou záležitost, ale z každého diváka se stal programový ředitel své vlastní televize, který si sám definuje program, na který se chce dívat, kdy se mu zlíbí. Z diváků se stali aktivní partneři, nikoli pasivní konzumenti, závislí na tom, co jim kdo naservíruje do kouzelné skříňky s názvem televize.

Lze říci, že dnes již klasické televizní služby vůbec nepotřebujeme, protože nám úplně stačí internet, jehož prostřednictvím se můžeme dívat na jakýkoli audiovizuální obsah, ať již je jeho provozovatelem či tvůrcem kdokoli. Změna postavení diváka vedla mimo jiné i k tomu, že Tišnovská televize bude zveřejňovat

Co je to smart TV

Smart TV je připojená k internetu, má vlastní operační systém a vlastní službu na distribuci aplikací. Výhodou smart TV je možnost sledovat obsah i mimo běžné televizní kanály. Chytrý televizor umožňuje kdykoli využívat služby pro video na vyžádání, jako jsou Netflix, HBO GO, Apple TV, Amazon či YouTube, ale i hudební streamovací služby jako Spotify, a dokonce i různé hry a sportovní obsah. Na smart TV je k dispozici i placené kabelové či satelitní vysílání – stačí si nainstalovat příslušnou aplikaci, kterou dodá poskytovatel kabelového nebo satelitního vysílání. Chytré TV dokonce nabízejí svým uživatelům, co mohou sledovat na základě chování a preferencí diváka.

ART PERISCOPE PŘEDSTAVUJE „TIŠNOV OČIMA MALÍŘŮ“

Zdeněk Jílek, Eva Vávrová

Potřeba poradit si s nastalou nelehkou situací a snaha nevzdat se a přinést kousek krásy tak blízko lidem, jak jen to doba dovoluje, přivedla spolek Art Periscope, z. s., v prosinci roku 2020 k nápadu proměnit výkladní skříně tišnovských obchodů v galerii. Plánovaná muzejní výstava betlémů se proto přemístila do ulic a lidé uslyšeli dobrou zprávu a přišli se podívat na děťátko v jesličkách. Na tento koncept navazuje i další vycházková výstava, opět pořádaná spolkem Art Periscope ve spolupráci s městem Tišnov a Městským kulturním střediskem Tišnov.

Pojďte se podívat na Tišnov, jak ho viděli a vidí jiní. Zveme Vás na jarní procházku Tišnovem očima malířů, která Vás seznámí s obrazy umělců z regionu i umělců majících k Tišnovu nějaký vztah. Na podrobnosti jsme se zeptali iniciátora akce, pana Zdeňka Jílka.

Proč jste opět navrhli další „turistickou“ výstavu?

Po obrovském úspěchu vánoční výstavy „Tišnovské cesty za betlémy“, kde ve dvanácti zastaveních bylo vystaveno na 65 betlémů, jsme si řekli, že je škoda, že už tato akce skončila. Pořadatelé město Tišnov, MěKS Tišnov a spolek Art Periscope doslova rozhodili občany Tišnova i širokého okolí a zachránili tak vánoční tradici v době, kdy se žádné výstavy a akce z důvodu epidemiologických opatření nemohly konat. A protože tento nouzový stav trvá i nadále, zkusíme realizovat ještě jednu „turistickou“ výstavu po Tišnově, tentokrát obrazů s názvem „Tišnov očima malířů“.

Znamená to, že budou obrazy ve stejných výlohách jako betlémy?

Nebudou, některé výlohy se pro tyto účely nehodily nebo došlo ke změně majitelů, a tak jsme vytipovali a domluvili zastavení nová, z minulých výstav tam jsou pouze čtyři. Celou trasu vidíte na příložené mapce. Obsahuje deset expozic a trasa je o něco kratší než betlémová.

Termín jsme zvolili od 28. 2. do 21. 3. v době jarních vycházek.

Co je cílem této akce?

Hlavním cílem výstavy je umožnit nejen Tišnovákům, ale všem návštěvníkům kulturní zážitek i v této době zákazů. Dojde opět ke spojení dobrého s užitečným a lidé se budou moci procházet účelově a obdivovat nejen umění ve výlohách, ale i jarní probouzející se přírodu.

Vladimír Jůza

Zajímavým bonusem je připomenutí si již letošního 15. výročí vyhlášení nejúžší Koželužské uličky. Proto trasa vede i přes tuto uličku a poslední dvě zastavení jsou věnována právě obrazům s touto tematikou.

Které malíře návštěvníkům představíte?

Budou to malíři, kteří ve svých dílech zachytili tišnovské motivy. V prvním zastavení to jsou významní nežijící malíři: Josef Záhořanský, Emanuel Ranný, Bedřich Vala a Karel Formánek, ve druhé expozici to budou obrazy učitele Vladimíra Jůzy s připomenutím jeho nedožitých 90. narozenin.

Ve třetím zastavení se zase představí současní malíři: Milada Kollárová, Ivan Kulheim a Jiří Kristen a v další expozici – v koupelnovém studiu BAUMAT bude mimo jiné k vidění obraz Tišnova

Milada Kollárová

od Stanislava Sedláčka o rozměrech 230 × 160 cm (!), který autor věnoval městu Tišnov. Obraz je trvale umístěn v tišnovském muzeu, ale vzhledem k vládním nařízením si jej již dlouho nemohl nikdo prohlédnout. Děkujeme autorovi i řediteli MěKS za souhlas s jeho vystavením.

Tak to je velice zajímavá informace pro návštěvníky výstavy a řekněte, na co se dále ještě mohou těšit.

V tomto čtvrtém zastavení budou ještě obrazy od Josefa Velčovského a Viktora Zakrynyčného. Další výloha v Autoservis Peugeot představí obrazy malířů Františka Jurky a Ivana Svatoše a v novém zastavení – ve výloze spolku Inspiro – budou dominovat obrazy Pavla Mareše, doplněné o dřevoryty Karla Formánka a o autory: Markétu Dokládalovou, Jiřího Havla a Luboše Plachého. V atriu ZŠ 28. října se zase představí dvě regionální výtvarnice Mirka Vlčková a Hana Čuperová a v okně Hotelu Květnice si budeme moci prohlédnout obrazy Stanislava Bělíka, který se letos dožívá 102 roků.

Stanislav Sedláček

A to už se blížíme ke Koželužské uličce a k dalšímu vrcholu výstavy. Chystáte i tam nějaké překvapení?

Ano, všechny obrazy uliček (Koželužská, Ševcovská a Jirchářská) budou vystaveny v expozicích číslo 9 a 10. Bude to celkem jedenáct obrazů od různých malířů, kde bude dominovat triptych od Jana Hnátka. Zajímavým překvapením pro návštěvníky bude nové tričko s obrazem Koželužské uličky od Mistra Antonína Vojtka, která jsme nechali zhotovit k 15. výročí vyhlá-

Viktor Zakrynyčny

šení nejužší uličky v ČR agenturou Dobry den z Pelhřimova. Poslední zastavení výstavy je proto symbolicky ve výloze firmy JICOM, která přišla s tímto nápadem a uličku v roce 2006 sponzorsky opravila.

Ještě otázka, jak se bude řešit výstava po technické stránce?

Protože vše musí být zavřeno, tak zahájení bude v neděli 28. února 2021 v 15 hod. před kavárnou MĚKS – Coffein na ulici

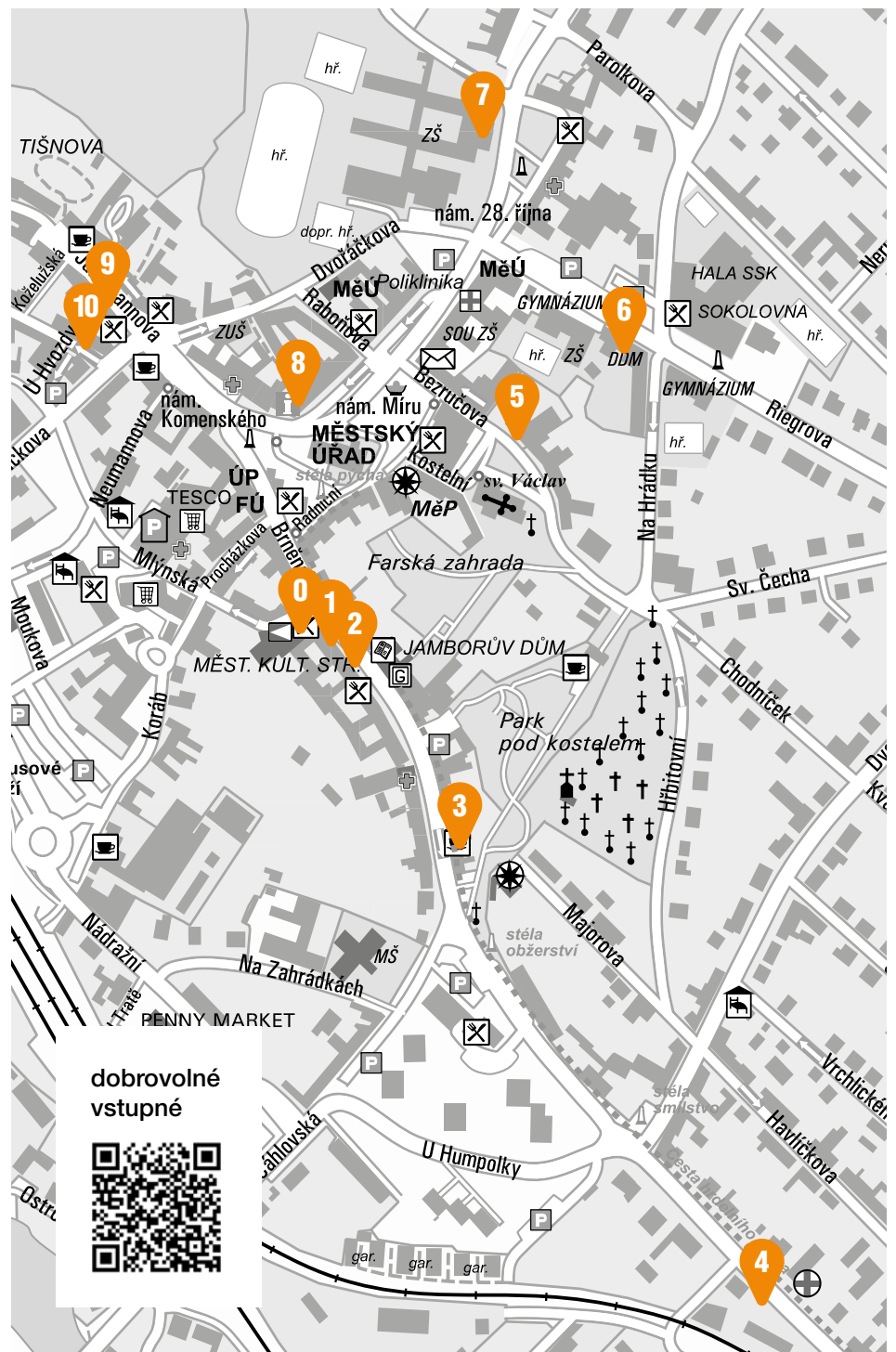
JEDNOTLIVÁ ZASTAVENÍ

0. začátek výstavy
kavárna Coffein,
MĚKS Tišnov
1. výloha I.
Brněnská 153
2. výloha II.,
Brněnská 153
3. výloha kavárna
Coffe La Passione
Brněnská 2
4. koupelnové studio
BAUMAT, s. r. o.
Brněnská 488
5. výloha
TOP Autoservis
Tišnov s. r. o.
Bezručova 1751
6. výloha INSPIRO
Riegrova 332
7. atrium
ZŠ náměstí 28. října
nám. 28. října 1708
8. okno Hotel Květnice
nám. Míru 120
9. výloha
Jungmannova 1886
10. výloha
JICOM, spol. s r. o.
Halouzškova 1763

Brněnská, kde bude k dispozici mapka trasy a kde vždy cesta za obrazy bude začínat. V kavárně přes okýnko je možno si zakoupit mimo občerstvení i katalog nebo tričko s logem uličky. Jednotlivé expozice budou osvětleny v době od 17 do 21 hod., kdy jsou pohledy na obrazy nejzajímavější. Pokud by chtěli návštěvníci výstavy přispět finanční částkou v rámci dobrovolného vstupného, jsou na výkladech vedle mapky QR kódy s adresou transparentního účtu ve spořitelně. Tato částka bude použita na režijní náklady výstavy.

Protože se jedná o jarní výstavu, budou některá zastavení doplněna o zahradnická aranžmá. Jedná se o firmy: Zahradnictví u Kopřivů, s. r. o., Zdeněk Daniel – zahradnictví, Ing. Jan Kopřiva – interiérové rostliny a květinářství FLOTILA, s. r. o., které sponzorsky přispěly ke zkvalitnění celé akce.

Zbývá ještě poděkovat majitelům výloh za jejich uvolnění po dobu výstavy a také majitelům obrazů – 14 občanům nejenom z Tišnova – za zapůjčení svých děl na tuto zajímavou akci.

VÝROČNÍ OBYČEJE NA JAŘE

Irena Ochrymčuková

Prosté poselství příchodu jara, procitnutí přírody a s tím související prvky pohanských oslav se v čase propojily s křesťanskými. Součástí lidové kultury jsou obřady, obyčeje a zvyky. Některé historickým vývojem buď slábly a zanikly, nebo se udržely dodnes. Lidová kultura má co říci i současnosti. Samozřejmě nemá smysl vynášet způsob života našich předků do všech důsledků, navíc tento pohled bývá idealizovaný. Nicméně součásti lidové kultury mají v sobě kouzlo a poetiku, tak potřebné pro naši uspěchanou dobu. Žádné obřady nevznikly z důvodů estetických, jejich původní kořen tkví v usilovné snaze zajistit podporu magických sil pro zdraví celé rodiny, pro dobrou úrodu, pro plodnost dobytka a pro ochranu proti zlým mocnostem. Při zemědělství hrály svou roli vedle každodenní tvrdé práce. Jarní období bylo důležité tím, že nastaly zemědělské práce – orba, setba, sadba a první výhon dobytka na pastvu.

Je zajímavé sledovat, jak pohyblivé svátky Velikonoc jsou ve středu lidových zvyků a obyčejů mnohem starších a jak se oba proudy prolínají, podobně jako na Vánoce. Do liturgických pravidel je vsunut velmi materiální doprovod, podpořený pořekadly a pranostikami. Od Popelčiny středy – 17. 2. 2021 – uzavírající masopust můžeme sledovat šest postních nedělí. Na první, zvanou Černá, Pučálka, Liščí (21. 2.) sice zvyky jako věšení preclíků na stromy zanikly, ale chutný pokrm pučálka se dostává do módních receptů. Starobylé slovanské jídlo pražmo dalo zase název druhé postní neděli: Pražná – 28. 2. Stejně tak název další – Kýchavná – připomene 7. 3., že respirační nemoci provázely i naše předky, objevují se i v pořekadlech. Čtvrtá neděle – Družebná (14. 3.) připouštěla mírné povolení přísného odříkání v postním čase.

Asi nejvíce známé jsou poslední dvě postní neděle. Na Smrtnou (21. 3.) dívky na Podhorácku v minulosti vynášely ze vsi Smrtku, Smrtolenku, loutku jako vtělení zimy, tmy a nemoci. Dívky chodily dům od domu, deklamovaly a zpívaly. Obyčejně se Smrtka odstrojila na břehu potoka, řeky nebo rybníka a hodila do vody.

Z výstavy Svátky jara, 2008.

Foto: archiv muzea

Čarování při prvním výhonu dobytka – rekonstrukce na výstavě v Podhoráckém muzeu. Foto: archiv muzea

Vyfouknutá vajíčka z jejího náhrdelníku se dávala pod drůbež jako podkladky, aby slepice dobře nesly. Květná – Palmová neděle (28. 3.) je v lidovém prostředí ve znamení užití svěcené zeleně, vrbových prutů, břízek a zejména kočiček, které se i polykaly jako lék proti zimnici a bolesti očí a krku. Posvěcené proutky se vynášely do polí a na rozcestí. Přinášení nového létečka do vsi bylo opět záležitostí děvčat. Někdy docházelo ke spojování obyčejů Smrtné a Květné neděle. Poslední spontánní přinášení nového léta máme zachyceno ještě začátkem 70. let 20. století.

Neděle po prvním jarním úplňku je pak už Boží hod velikonoční, letos 4. 4.

K některým stabilním kalendářním dnům se vázaly zemědělské práce. Pranostiky s podivuhodnou přesností zachycují místní klima. Tak například 12. březen – svátek svatého Řehoře – byl dnem, kdy začínala orba. Setí obilí následovalo za vhodných podmínek kolem svátku sv. Josefa 19. března. Na den Zvěstování Panně Marii 25. 3. se lidé v pranostikách soustředili na vyhlídky úrody v důsledku vývoje počasí. Jen snad apríl – 1. duben byl veselý den, jakási obdoba Silvestra, kdy se vyvádělo a dodnes vyvádí aprílem. Děti se posílaly pro různé nesplnitelné věci. Velikonoce jako svátky zásadní jak v církevním, tak v lidovém pojetí se tedy letos budou konat na začátku dubna. Otevrou jaro. Těšme se na jejich atmosféru duchovní i materiální.

Víte, že pořady Tišnovské televize najdete na YouTube?

zadejte a budete koukat
Tišnovská televize

KDYŽ JAZZOVÁ ALBA MAJÍ SVŮJ PŘÍBĚH

FREE JAZZ TRIO – TAK TROCHU TIŠNOVSKÁ KAPELA

Václav Seyfert

Nestor naší jazzové publicistiky Lubomír Dorůžka po léta uváděl na stanici Vltava v rámci pořadu Jazzofon tradiční týdenní půlhodinku své oblíbené hudby a činil tak doslova až do své smrti. Když nedlouho před ní v jednom z odvysílaných dílů označil olomoucké Free Jazz Trio za kapelu z Tišnova, brala to většina posluchačů jako omluvitelné pochybení starého pána, které redakce opomněla vyretušovat. Dorůžkův omyl ale měl své racionální jádro, o čemž zejména u nás vědí někteří hudbymilovní fanoušci svoje...

V roce 1981 se jazzoví fanoušci z Tišnova vypravili na brněnské Jazzforum, jehož hlavní hvězdou měl být orchestr Gustava Broma. „Nás ovšem naprosto nadchla úplně jiná kapela, a to olomoucké Free Jazz Trio,“ vzpomínali po létech. „Naše generace spatřovala projevy umělecké svobody především v bigbitu a jazz byl o poznání akademičtější. Proto nás tehdy Free Jazz Trio tak bytostně oslovilo. Kromě skvělé hudby kapela nabídl i úžasné vizuální dojmy, počínaje nástrojem, na který hrál Josef Mahdal místo klasického kontrabasů (šlo o prapodivné basové monstrum vlastní výroby, jemuž říkal tetrachord-chassis), a konče chvílemi, kdy při expresivní hře na housle Josef Bláha doslova trhal zíně ze smyčce a ty pak volně vlály kolem jeho nástroje.“

Tito nadšenci se brzy postarali o to, že se 15. 5. 1982 objevilo Free Jazz Trio i na vystoupení v Tišnově ve zřejmě nejslavnější sestavě své historie: Milan Opravil, Josef Bláha, Josef Mahdal, Petr Večeřa. Nejenže se dočkalo vřelého ohlasu plného sálu na Mlýnské ulici, ale díky aktivitě dvojice Jiří Kostelecký – Antonín Švancara byla z koncertu pořizena i nahrávka na cívkový magnetofon Tesla B113. Když o mnoho let později přišla doba digitalizace, dostalo se několik starých pásků z Tišnova přes jednoho brněnského kamaráda k jistému Rudolfovi Teichmanovi z Prahy, který prováděl jejich přepis do digitální podoby. Od něj zdánlivě neznámá nahrávka doputovala k bubeníkovi Free Jazz Tria Petru Večeřovi, který ji identifikoval jako onen dávný tišnovský koncert. A pak už události dostaly rychlý spád. V mírně obměněné podobě byly obnoveny zpretrhané vazby na trasu Tišnov–Olomouc, nahrávka byla elektronicky vyčištěna, a protože kapela byla zvyklá vydávat si svoje „albóvé“ počiny sama, vzniklo jejím přičiněním po 28 letech (!) dvojalbum

Jedna z výprav téměř kompletního Free Jazz Tria do Předklášteří. Na snímku ze 14. 7. 1984 jsou zleva Antonín Švancara, Josef Mahdal se ženou Andělou, Petr Večeřa, Milan Opravil a Jiří Kostelecký. Hosté tehdy stylově přespalí v chatě u lyžařského svahu Na Klínku.

Foto: Martin Harák

Křest dvojalba Tišnovsko během koncertu Free Jazz Tria v sále na Mlýnské ulici 23. 10. 2010. Odleva Petr Löffler, Petr Večeřa, Luděk Záruba a za sklenkou skrytý Josef Bláha. Foto: Patrik Žák

nazvané Tišnovsko. Jeho obal dnes působí ještě pikantněji než kdysi – tvoří jej obálka našeho měsíčníku z května 1982, na němž je momentka z prvomájového průvodu s ústřední postavou mladého muže s vlajkou, jímž shodou okolností není nikdo jiný než dnešní imunolog a epidemiolog profesor Jiří Beran, tehdy ještě ovšem bez všech akademických titulů.

V říjnu 2010 se Free Jazz Trio – v jehož řadách ještě stále působili Josef Bláha a Petr Večeřa, doplnění baskytaristou Luděkem Zárubou a novým saxofonistou Petrem Löfflerem – ocitlo ve stejném sále, kde tehdejší nahrávka vznikla, aby album pokrtilo a aby vystoupilo na akci nazvané Tišnovský jazzový týden. Také z tohoto koncertu byla pořizena nahrávka a vzniklo další CD. Bylo nazváno jednoduše Live Tišnov 2010, ale hlavně: objevilo se podstatně dříve než po 28 letech. Protože kapela na pódiu produkovala totální improvizaci, vymýšlel její člen Josef Bláha názvy skladeb teprve ex post, a na albu díky tomu můžeme poslouchat například *Naléhavost zvonů z Porta coeli*, *Čilý život v hoře Květnici* nebo titul pojmenovaný *Jirkovi Kosteleckému za rok 1982*.

A jak to bylo s těmi „zpretrhanými vazbami“, o nichž se zmiňuji výše? Členové kapely se s několika osobami z Tišnovska opravdu úzce spřátelili a přijížděli zejména v 80. a 90. letech do Předklášteří či do Skaličky na občasně návštěvy. Někdy nešlo o pouhá posezení kamarádů, pobyt býval doplněn i regulárními koncerty – stalo se tak 26. 3. 1983, 12. 1. 1990 či 13. 3. 1996 opět v sále na Mlýnské, 23. 10. 1993 v hospodě ve Skaličce, 21. 6. 1997 v ateliéru restaurátorky Michaely Mrázové v areálu kláštera v Předklášteří nebo 12. 6. 1999 v hospodě U Palce. Návštěvy ale postupně řídly a k obnovení kontaktů znovu došlo teprve před vydáním onoho kultovního dvojalba z roku '82.

Olomoucké Free Jazz Trio je v bohaté historii českého jazzu ojedinelým úkazem. Letos oslaví 50 let své existence, po celou dobu se o něm píše v umělecky vyhraněných či přímo muzikologických tiskovinách téměř výhradně obdivně, vyšla o něm velkoryse pojatá a graficky nádherně provedená 250stránková kniha, ale za celou dobu jí žádný oficiální label nikdy nevydal jedinou desku. Zkrátka exkluzivní značka pro fajnšmekry... a s opravdu úzkým vztahem k Tišnovu. ☺

ZIMNÍ A JARNÍ KRÁSA VODY

VODOPÁDY, POTOKY A RYBNÍČKY

TURISTICKÉ
INFORMAČNÍ
CENTRUM
TIŠNOV

Vladimír Vecheta

Kráse vody, která čaruje v roklinách, údolích i na rovinách Tišnovska, jsme se věnovali už přesně před rokem v Tišnovských novinách č. 3/2020 v Tipu na výlet *U jarních potoků – Studánky a vodopády Tišnovska*. Zde jsme vyrazili za prastarými a malebnými studánkami. A výčet vodních krás doplnili o nejzajímavější vodopády regionu. To jsme ovšem netušili, že se rok 2020 stane doslova „rokem vody“, který hojnou dešťovou závlahou naplní potoky i kdejakou roklinku, údolí či strouhu vodou. Dostatek vodních srážek tak obohatil krajinu o řadu míst, která jsou v období s nižším vodním stavem jinak zcela nezajímavá. Nyní se v korytech zásobených dostatečným průtokem proměnila řada potoků v překrásné kaskádové stružky a ne jeden skalní práh v atraktivní vodopád. Únorový mráz k tomu ověncí okolní skály a kmeny ledovými záclonami a příkrovy a krása je na světě. Nutno říct, že je prchavá. Vezmete vás tedy na pár méně známých míst, která jsou nyní velmi čarovná.

Boračské vodopády

Do kotliny, v níž se choulí **Borač** na břehu řeky Svratky, přitéká z mísovitého údolí zvaného V Propadlí řada drobných potoků. Ty pak doputují spojeny do vesnice jako **Boračský potok**. Nejdelší bere svůj počátek v Pernštejském Jestřabí, nejbližší vyvěrají ve svazích pod Huslemi. Celý východní svah hřebene od Kalů po Olší spadá do svrateckého údolí velmi strmě. A protože na řadě míst zde vystupují skalní lavice z tvrdých rulových hornin střídajících měkčí svory, stružky potoků tekoucí k Borači i Štěpánovicím zde mají svoji cestu velmi skotačivou. Jinými slovy, ať se vydáte okolo kteréhokoliv z nich, vždy vás bude provázet šumění vody a narazíte po cestě alespoň na jeden vyšší vodopád.

V tomto bodě je nutno zmínit, že cesty spojující hřeben s údolím nejsou nijak pohodlné. Jednak jde o strmě po spádnicí stoupající/klesající cesty. A také řada z nich je již málo nebo vůbec (ne)využívána. Zimní období je sice výhodné pro prolézání málo navštěvovaných míst, protože olistění je

pruč a sněh často zvýrazní kontury hůře prošlapaných nebo jen zvířecích stezek. Přesto není nic divného, když vám vozová cesta před nosem najednou zmizí v mlázi, protože jste dorazili na hranici katastru nebo pozemku jiného majitele, který ji již nepoužívá.

Protože na Mapy.cz najdete z bezmála deseti zdejších vodopádů označený **Boračský vodopád** jenom jeden (N 49°24.41867', E 16°19.83167'), vydáme se k tomuto místu pro jeho snadnou dostupnost jako prvnímu. Nejsnazší je to od rybníka v sousedství dětského hřiště přímo v **Pernštejském Jestřabí**. Zdejší ulice sledující odtok potoka z rybníka se záhy mění v klesající lesní cestu. Po cca 300 m vás k prvnímu vodopádu neomylně dovede silící hluk padající vody. Vodopád je asi 2 m vysoký a leží na rozhraní rul a svorů. Budete-li pokračovat okolo potoka níže, narazíte na ještě tři další menší kaskády.

Na středním bezejmenném, ale pro naše účely si ho nazvěme **Jestřabském potoce** najdeme nejatraktivnější vodopád hned na dolním okraji lesa (N 49°24.22272', E 16°20.47322'). V minulosti se jednalo o zarostlou strou-

Jestřabský vodopád.

Huselský vodopád.

hu, eroze ale proměnila místo tak, že zde proudí přes skalní hranu překrásný 3 m vysoký **Jestřabský vodopád**. Nyní v zimě vytváří v tůni, do níž padá, ledové jezírko. A okolní skály jsou ozdobeny překrásnými ledovými záclonami a rampouchy. Podél potoka stoupá k Jestřabí pohodlná lesní cesta, takže po ní můžete dojít k dalším kaskádám. Ouha, po pár stech metrech ale zjistíte, že je před vámi cca 100 m ostružinami zarostlé džungle, ve kterou se cesta proměnila. Pokud překonáte tento úsek, pokračující cesta vás dovede ještě ke dvěma dalším vodním kaskádám. A nakonec po ní můžete vyjít až na pastviny u obce **Husle**.

O třetím **Huselském potoce** proudícím přímo od uvedené osady je třeba se zmínit z toho důvodu, že se na tomto potůčku nachází nejvyšší vodopád Nedvědicke vrchoviny. **Huselský vodopád** (N 49°23'56.83", E 16°20'26.97") přepadá kolmo přes hranu mohutného skalního prahu do hloubky 4 m do skalního kotle. Z čerstvých lomů skalních stěn i starších fotek je zřejmé, že i zde eroze aktivně pracuje na vyšší atraktivitě tohoto přírodního unikátu. Navštívit místo je ale velmi dobrodružné. Cesty vedoucí okolo potoka jak z Huslí, tak z Borače jsou silně zarostlé mlázím a přehrazeny kmeny vývrátů. Ale kdo má chuť, může se pokusit navštívit i tuto rokli. Určitě nebude zklamán.

Všechny vodopády celého boračského vějíře najdete popsané na webu www.vodopady.info pod heslem Českomoravská Vysočina, podheslo Boračské vodopády, kde je zdokumentoval Milan Šimek.

Na horním toku Lubě

Oproti prodírání se roklemi za vodopády představuje toulka okolím **Bukovice** a **Rohozce** klidovou variantu pro procházku zimní či jarní krajinou pro kohokoliv. Tišnovsko celkově není rybniční kraj, a tak několik menších vodních ploch zdobících náhorní plošinu při horním toku Lubě je vlastně spíše výjimečným zjevem.

Na okružní cestu můžeme vyrazit z **Rohozce**, kde je naproti obecnímu úřadu možné zaparkovat. Ani Rohozcem ani Bukovicí neprochází žádná značená turistická trasa, takže dalším orientačním bodem je pomník pod mohutnou lípou. Před nimi zahne ulicí k rekreační zóně obce u požární nádrže a víceúčelového sportovního areálu. Před námi se zvedají na Rohozec typické vyrovnané řady jabloňových sadů. Cesta přímo okolo sadu nás dovede na hřeben, který je vlastně rozvodím mezi Rohozeckým potokem/Lomničkou a potokem **Lubě**.

Rybník Sedlo Rohozec.

Lubě dole pod námi otáčí v elegantním oblouku směr svého toku z jižního na východní a severní, když se tímto zákrutem zaklesává pod kopcem Střela do svého hlubokého údolí ke stejnojmenné obci Lubě. V zákrutu potoka se leskne hladina soukromého rybníka Sedlo v lokalitě známé jako **V luhách**. Na druhý břeh Lubě ale vede mostek a stoupající cesta nás přivádí k výhledu na velký zákrut potoka pod svahy kopce. Když využijeme zimní krajiny k volné cestě přes pastviny, dospějeme okolo potoka a jeho malebných kaskád až do míst, kde se úsek cesty chvíli ztrácí v mlázi okraje lesa, nicméně pokračuje podél potoka až do lesního údolí, kde se připojují cesty zleva. To je naše příležitost dostat se do **Bukovice** a také nás záhy vzhůru cesta dovádí ke kraji lesa a rozcestí ozdobenému **kamenným stolem a sedátkem** instalovanými k 750. výročí obce.

Posezení u Bukovice.

Pohodlná cesta nás dovádí až na kraj Bukovice, kde je možné sejít vpravo ke dvěma rybníkům v dolní části obce. Dolní rybník je nyní vypuštěný, horní se ale malebně třpytí. Nad jeho horním koncem vyrůstá ze zalesněné meze koruna mohutného starého dubu. Obcí projedeme okolo kaple sv. Anny a u obecního úřadu se dáme asfaltovou cestou vlevo k rybníku **Pod Myšníkem**. Rybník u potoka Lubě založil p. Haška v roce 1998. Pravidelně se zde koná oblíbená rybářská soutěž pro děti do 15 let „Bukovický kapr“.

Od rybníka cestou po hrázi dospějeme do cípu lesa a odtud vlevo po jeho kraji směrem k jihu se vracíme do Rohozce. Cestou potkáme na mokřadní společenství upravenou soustavu tůň lokálního biocentra, odkud voda míří ještě do Lubě, zatímco o pár kroků dál již teče potok směrem do Lomničky.

V Rohozci samotném pak můžeme nakonec navštívit **VKP Rohozecký mokřad**. Území 300 m jihozápadně od zástavby v lokalitě Díly za zahradami tvoří soustavu pěti tůň a vlhkých luk na malém potůčku.

Milonické vodopády na Lažánce

Za méně známými, ale zajímavými vodopády se vydáme do vzdálenějších obcí Milonice a Závist na trase mezi Lipůvkou a Černou Horou na silnici 43. S naším regionem je spojuje potok **Lažánka**, který se vlévá ve Skaličce do Lubě. Ten pramení v Hořícké vrchovině nad svitavským údolím a teče přímo na západ k obci **Milonice**. A právě na něm se zde nacházejí nejkrásnější vodopády.

Vydáme se k nim z obce po modré turistické značce vedoucí proti proudu potoka směrem na Blansko. Zhruba 200 metrů nad obcí se údolí potoka prohlubuje a propadá mezi skalní stěny. Potok zde překonává skalní prahy z metabazaltů za vzniku pozoruhodných kaskád a vodopádů. Všechny vodopády jsou snadno pří-

stupné ze zmíněné modré turistické trasy vedoucí na lesní cestě.

První vodopád je už těsně nad vesnicí Milonice (N 49°21'58.339", E 16°34'17.229") a je nejvyšším a nejvýraznějším na celém potoce Lažánka. Jedná se o dvouramenný vodopád vysoký 2,6 metru. Pravé rameno vodopádu je téměř svíslé, levé je kaskádovitě s přibližným sklonem 45°.

Druhý zajímavý stupeň je o něco výše. Jde o soustavu, která začíná malým vodopádovým stupněm, vysokým 80 cm. Pod tímto stupněm je menší vývařště, potok vytváří kruhový záhyb a padá do kaskády. Ta je vysoká 3 metry. Poslední výraznější stupeň je soustava dvou menších vodopádů. Horní je vysoký 1,3 metru, spodní pak 1,6 metru. Celá soustava působí při spodním pohledu navazujícím dojmem.

Celá trasa není delší než 800 m, a tak můžeme výlet prodloužit na okružní s návštěvou sousední obce **Závist**. Nad vodopády na zpevněné lesní cestě opustíme modrou značku a dáme se vlevo po silnici do Závisti. Zajímavostí obce je, že svou katastrální rozlohou je **nejmenší obcí České republiky**. Má pouhých 44,33 ha.

Obec vznikla jako osada okolo zájezdního **hostince**, nesoucí č. p. 1, na letité zemské stezce. Proto se také historie točí téměř výhradně okolo něj. V minulosti se zde vyskytovali lapkové, kteří přepadali bohaté ubytované hosty. Aby pak mohli s lupem rychle a bezpečně zmizet, měli vybudovanou tajnou chodbu, která údajně končí někde u zámku v Černé Hoře. Ústí jedné takové štoly je dodnes patrné v zahradě hostince.

Do Milonic se vrátíme silničkou z jižní části obce až k přípojce od Újezda u Černé Hory. A odtud delší, ale bezpečnou polní cestou okolo potoka Závistky dojít až k soutoku s Lažánkou, před nímž podejeme frekventovanou R43. Proti proudu Lažánky se od soutoku vrátíme na milonickou náves.

Foto: Vladimír Vecheta, Petr Válek

Milonické vodopády.

MALHOSTOVICE

Petr Grünwald

Založení obce Malhostovice se datuje k r. 1317, kdy je v historických pramenech zmiňována jako „in Malhostowicz“, i když osídlené území zde bylo i v dávnějších dobách. V současnosti tvoří obec dvě sídla – **Malhostovice a Nuzířov**, přičemž obě mají samostatná katastrální území o společné výměře 1 150 ha. V obou sídlech žije dohromady **990 obyvatel**.

Pamětihodnosti obce

Obec se nachází na levém břehu potoka Lubě, Nuzířov pak leží na drobném vodním toku **Žlíbek**, který je přítokem Lubě. Dominantou je **kostel sv. Vavřince**. Jeho stávající podoba se datuje k r. 1857, kdy proběhla celková rekonstrukce. V Nuzířově je pak **malá kaplička** stará minimálně 250 roků. Obec ji v minulosti převzala do svého majetku a na letošní rok chystá její opravu. Nezanedbatelnými drobnými sakrálními prvky v okolí obce jsou **boží muka**, **památné kříže** a nad Nuzířovem **smírčí kámen**. I tyto jsou většinou vlastnictvím obce a v minulých letech byly opraveny.

Vybavenost a spolkový život

Obec je vybavena **plynovodem i vodovodem**, který slouží pro Malhostovice, Nuzířov a Drásov se zdrojem vody v Březovském vodovodu. Jako záložní je pak napojení na Vířský oblastní vodovod. Ve spolupráci s obcí Drásov obec před 11 lety postavila ČOV a síť oddílné splaškové kanalizace. Tato stavba zásadním způsobem změnila k lepšímu kvalitu povrchové vody v Lubi. 174 tisíc m³ vyčištěných splašků za rok je toho neklamným důkazem.

V obci je **materšská škola** s 45 dětmi, zatímco školou povinné navštěvují **základní školu v Drásově**. V rámci občanské vybavenosti má obec sokolovnu, místní obchod, kadeřnictví, služby masáží a pedikúry a tři pohostinství. Za zmínku stojí i **obecní dům č. p. 45**, ve kterém je **stálá obrazová galerie**. Pro sportovce slouží víceúčelové hřiště za sokolovnou včetně jeho zázemí.

V obci je živý **myslivecký spolek**, **tělovýchovná jednota Sokol** a **včelařský spolek**, který sdružuje včelaře z pěti okolních obcí – z Drásova, Čebína, Malhostovic, Všechovic a Skaličky.

Za svoji opravdovou a výjimečnou atrakci obec považuje **barevnou vodní**

Malhostovice.

fontánu. Dílo zapáleného dobrovolného hasiče pana Antonína Rašovského z 50. let 20. st. provozují místní nadšenci, většinou už potomci bývalých hasičů. Před více jak 20 lety obec zařízení umístěné ve stodole soukromého domu opravila a obnovila jeho činnost. Od těch dob bylo představeno v mnoha obcích v okolí, ale i na slavnostech v Praze nebo při oslavách po celé Moravě. Systém hasičských proudnic, odboček, trysek a dalších součástí poháněný dvěma požárními čerpadly dokáže vytvořit zajímavý a neopakovatelný zážitek umocněný hudbou, vodní clonou spolu s barevnými efekty.

Navštivte malhostovické okolí

V nejbližším okolí ve směru na Čebín se nachází dominanta – vápencový útvar **„Malhostovická skala“** a za ní pak **„Malá skalka“**. Oba kopce jsou přírodní památkou a evropsky významnou lokalitou a od r. 1989 prodělaly řadu změn ve svých názvech. Po mnoha sporech jak na úrovni krajského úřadu, tak na ministerstvu životního prostředí se ustálil název Malhostovická skala, přičemž právě ono slovo skala bylo tím sporem. Jedná se o výraz z moravského nářečí a k tomu kopci patří od nepaměti, ovšem úředníci nechtěli o podobném názvosloví ani slyšet. Pro obec byl ale nepřijatelný název „skála“, prostě cizí chtěli měnit zažitě

názvosloví. Oba kopce se jako EVL nyní jmenují **„Malhostovické kopečky“**, přičemž toto pojmenování v obci nikdo nezná a je jen úsměvné, kam až může výměna názorů na pojmenování dojít.

Za zmínku stojí i **pověst** provázející Malou skalku. Vápencové vrásnění a několik děr s velkým kamenem v sousedství prý připomíná **„Zkamenělou svatbu“**. Chce to hodně obrazotvornosti, ale pověst říká, že v místě jel svatební průvod a nezdární svatebčané za trest zkameněli.

Další dominantou obce je zalesněný kopec **Zlobice**, kde do r. 2003 fungoval záložní výcvikový prostor pro studenty vojenské akademie v Brně. Nyní je lokalita vlastnictvím obce v rámci vyjednaného bezúplatného převodu z Armády ČR na obec a celé území spásá **stádo ovcí a koz** firmy OVEKO, která je zde v nájmu. Spásání bylo podmínkou armády, v lokalitě se totiž nachází tři významné krajinné prvky travního charakteru. V mezidobí obec opravila původní pozorovací věž, která nyní slouží jako rozhledna. V areálu najdete i chov několika koní, kteří slouží za účelem **hiporehabilitace**. Prostor je celoročně otevřen veřejnosti a dostupný i sítí cyklostezek a polních cest. Je jen škoda, že v areálu již několik let nefunguje víkendové občerstvení kdysi hojně navštěvované turisty a výletníky.

Obec spojuje **cyklostezka i s Kuřímí**, především úsek lemovaný mladou lipovou alejí. Krásná je cyklostezka **proti proudu Lubě** do Skaličky s **naučnou včelařskou stezkou**, dále pak nová stezka spojující obě sídla a dál za Nuzířovem navazující na Lažany a Lipůvku.

Foto: archiv obce

Malhostovické hody.

LUBĚ

VODNÍ TOKY NA TIŠNOVSKU I.

Vladimír Vecheta

Z hydrologického pohledu má Tišnovsko zajímavou polohu. Na území regionu vtéká nebo zde pramení řada drobných i větších potoků a říček včetně hlavní vodoteče Svatky, ale území opouští všechny vody jen jako jediný tok – řeka Svatka. Síť vodních toků tak připomíná otevřenou dlaň, kde se mnoho prstů nakonec sejde v jedné ruce. V malém vlastivědném seriálu si na pokračování představíme vodní toky, které protkávají celý region, a odhalíme, odkud kam jejich žilky krajinou protékají. A možná najdeme i zajímavé souvislosti.

Lubě – poetické jméno

Potok Lubě je na Tišnovsku jeden z těch nejkrásnějších. Nejen pro atraktivní přírodní údolí, které na svém středním toku protéká, ale i pro svůj poetický název. Protože se na horním toku nachází stejnojmenná obec, je otázkou, zda má potok jméno po obci nebo naopak. Název Lubě, ve starší podobě Ljubě, odvozovali někteří od praslovanského slova „*ljubva, ljubav*“, tedy česky „láska“. Podle jiného výkladu je spíše od slova „*lub*“, což znamená tenké dřevo (např. se tak jmenuje část houslí). Nejpragmatičtější ale zní slovo „*lub*“ jakožto kryt mlýnských kamenů, „žernovů“ (původně kadlub). Toto dřevěné bednění zabráňovalo rozlétávání mouky při mletí. Pokud něco z mouky přesto zůstalo „za lubem“, náleželo to mlynářům. Viz známé slovní spojení „*má za lubem*“. V Lubi se tak zřejmě dříve vyráběly tyto luby pro hojně mlýny na okolních potocích.

Statistické údaje

Délka toku Lubě je **24,2 km**. A včetně svých přítoků zabírá povodí o ploše **82 km²**. S ústím potoka je to jednoduché: vlévá se zleva do řeky Svatky **naproti obci Březina**. Přístup k místu soutoku je ale zarostlý. Svůj počátek má Lubě ve vlhkém údolíčku na **hranicích katastrů Rašova a Zhoře**. Kousek pod přirozenými prameny jímají vodu vodárenské studny, které jsou zdrojem pro okolní obce. K pramenům se dostanete po polní cestě ze Zhoře na sever. Lubě pramení kousek pod rozvodím Svatky a Svitavy, ve stejném lese pramení Křížovský potok teče do druhé řeky.

Povodí potoka Lubě.

Zdroj: Zarco, licence Creative Commons

Cesta krajinou

Lubě přímo protéká sedmi obcemi – **Zhoří, Bukovicí, Lubi, Skaličkou, Malhostovicemi, Drásovem a Hradčany**. Její tok se ale dotýká pěti dalších katastrů – Rohozce, Hlubokých Dvůrů, Újezda u Č. Hory, Tišnova a Březiny.

Teče víceméně jižním směrem, ale několikrát mění směr. Poprvé u Rohozce, kde se na náhorních rovinách stáčí až na sever a východ, aby se zanořilo do zahlubujícího se údolí podél vrchu Střela. Reliéf krajiny mezi Bukovicí a Rohozcem evokuje možnost, že v dřívějších dobách teklo Lubě dále jižním směrem přes Rohozec do jamenské kotliny, tedy ve stopě dnešního potoka Lomničky. Pozdější erozní pochody odklonily tok do hlubokého údolí. Mohlo se tak stát i lidským záměrem ve snaze posílit vodní tok v údolí k pohonu mlýnů v obcích níže po toku.

V obci Lubě se znovu láme směr toku k jihu až do Skaličky, kde se obrací k západu ve směru svého největšího přítoku Lažánky, a poté znovu k jihu, čímž obtéká výrazný masív Paní hory. Jižní směr se mění na západní opět u Malhostovic a pod Klucaninou znovu definitivně k jihu do nivy řeky Svatky. Tok zásobuje vodou asi tři rybníky na trase, ale není nikde přehrazen umělou nádrží. V Lubi uvádějí, že se vylévá ze břehů zhruba každých pět let. Poslední

velká zaznamenaná povodeň se odehrála v roce 1922. Správcem vodního toku je státní podnik Lesy České republiky.

Zajímavosti na trase

Nejatraktivnější je střední část toku, která prochází 7 km hlubokým údolím od Lubě po Skaličku. Severní části dominuje ve stráni několik skalních věží z červených permských slepenců. Nejznámějším útvarem je **Krkatá bába**. Věž ve tvaru hlavy je známa už od 11. stol. Logicky se k ní váží místní pověsti. Jedna o sporu zdejší stařeny s čarodějnici, které se vzájemně zaklely ve skálu. Jiná pověst vypráví o začarované svatbě krásné, ale zrádné nevěsty, i s hosty.

Krkatou bábu měla zničit stavba tzv. Hitlerovy dálnice z Vídně do Wroclavi, s jejíž výstavbou se započalo v r. 1938. Projektant Ing. H. Lorenz ale navrhl nevidaný ústupek – dálniční pruhy zde vedl odděleně, aby skála zůstala mezi nimi, nijak nezhyzděna stavbou. Dálnice postavena nebyla, nyní je však osud místa opět na projektantech, a to budoucí stavby komunikace R43.

Jižní část údolí od samoty Ve Žlebech je typická řadou brodů. Ve Skaličce voda Lubě poháněla **Žandovských mlýn**. Tato ojediněle zachovaná památka mlynářských tradic sice už šedesát let nemele, potomci někdejších mlynářů ale rádi provedou návštěvy bývalým zařízením mlýna a rovněž zde pořádají sousedské besedy a dny otevřených dveří.

Úsekem okolo Lubě ze Skaličky do Malhostovic vede cesta V Luzích. Upravena i pro cyklisty prochází tudy **Naučná stezka včelařská – cesta medu**. Po úseku po polní krajině od Malhostovic a bývalého drásovského mlýna k Tišnovu se Lubě naposledy prosmýká užším údolím mezi kopci Stráž a Klucanina, kde protéká zahrádkářskou kolonií **pod Trncem**, než se spojí v nivě s řekou Svatkou. ☺

Pramen Lubě.

Foto: Vladimír Vecheta

TŘETÍ ROK DOBROVOLNICKÉ POMOCI TIŠNOVSKÁ HOJNOST V KLÁŠTEŘE PORTA COELI

Tomáš Blaha, Markéta Horáková Lazarová

Tak jako muzikanti v karanténě chystají nové písničky a desky, tak i dobrovolníci uvězněni ve světě on-line setkání zuřivě připravují půdu na to, až se opět zlepši epidemiologická situace a bude možno zase pomáhat klášteru Porta coeli a jeho okolí. Naposledy se nám s vypětím všech sil podařilo zorganizovat mezinárodní výměnu mládeže „Řekni, kde ty stromy jsou“, během níž dvacet mladých lidí z ČR, Rakouska a Slovenska pomáhalo mapovat staré a krajové odrůdy ovocných stromů na Tišnovsku. V katastrofách devíti obcí jsme nasbírali přes sedmdesát různých odrůd jabloní a hrušní, což jen potvrzuje bohatou ovocnářskou tradici Tišnovska, na kterou v našich aktivitách chceme navázat. Na závěr výměny mládeže měli místní možnost nasbírané vzorky ochutnat a případně zkonzultovat s odborným pomologem Ing. Dovalou své vlastní vzorky ovoce. Akce byla finančně podpořena programem Evropské komise Erasmus+ a v příštích letech bychom rádi v podobném formátu pokračovali a dále doplnili mapu starých a krajových odrůd na Tišnovsku.

Při dalším zpřísnění jsme museli omezit naše plánované dobrovolnické aktivity. Pouze v malé tříčlenné skupince vysokoškolských studentů, kteří opustili koleje,

a raději než v mamahotelu našli útočiště ve zdech dobrovolnického centra. Zde část dne studovali a část dne pomáhali se zazimováním dobrovolnického centra a moštováním bohaté úrody ovoce, mošt už odpočívá na klášterní chodbě a čeká na to, až bude moci dopovat cukrem budoucí jarní a letní dobrovolníky. Splnili tak přání mnohých hlasů, které během první vlny žádaly, aby byli zahářející studenti posláni na zemědělské práce.

Zima byla vyplněná plánováním, ve kterém solidární tým chystal další dobrovolnickou sezonu. Opět se nám podařilo získat finanční podporu na dobrovolnictví z evropského programu Solidární projekty pro náš projekt „Jablkem to nekončí“. Kromě pokračujícího vyřezávání a zuhelnatování náletových dřevin v sadech nad rybníkem a na Šafranicích plánujeme řadu dalších aktivit. Na léto už se nám opět ozvali belgičtí skauti, po loňské dobré zkušenosti se k nám chtějí vrátit i dobrovolníci z Hnutí Brontosaurus, v termínu 2.–15. srpna budeme ve spolupráci s organizací INEX-SDA pořádat mezinárodní dobrovolnický tábor, novinkou letošního roku bude česko-německý tábor „Společné kořeny/ Gemeinsame Wurzeln“, který proběhne

v termínu 11.–24. října a tematicky bude zaměřený na stromy ovocné i lesní a také na společnou česko-německou historii kláštera Porta coeli a regionu. Kromě toho plánujeme celou řadu víkendovek, během nichž chceme vyrábět budky pro ptáky, kteří mohou hnízdit v sadech, rádi bychom pomohli Českému svazu ochránců přírody při ochraně obojživelníků, počítáme s naším zapojením při péči o novou ovocnou výsadbu podél Růžcké cesty. No práce tady máme jak na klášteře a rádi občas vylétnem i do jeho okolí.

Náš projekt se od začátku snaží zapojovat do svých řad i místní, stojí na odrostlých členech oddílu 1. BRĎO Tišnov Gingo. Děti z tohoto oddílu nám už dva roky po sobě pomáhaly při kultivaci zahrady za muzeem. Hledáme další kolektivy, ale i jednotlivce, mají zájem se zapojit do dobrovolnické práce pro klášter, ale i do výpomoci s organizováním mezinárodních dobrovolnických akcí, ideálně pokud si chcete procvičit angličtinu, francouzštinu nebo němčinu.

Spolufinancováno
Evropským sborem
solidarity Evropské unie

TIŠNOVSKÁ SPIŽÍRNA A ÚSPĚŠNÝ ZKUŠEBNÍ PROVOZ

Markéta Horáková Lazarová

Do nového bezobalového obchodu Tišnovská spižirna jste měli možnost zvědavě nakouknout už od konce října minulého roku. První tři měsíce jsme fungovali v režimu zkušebního provozu, kdy jsme vás prosili o shovívavost k našim začátkům. Sbírali jsme zkušenosti a vaše podněty k sortimentu i provozu.

Díky vám a dostatku času pro rozjezd unikátního konceptu bezobalové prodejny jako environmentálního sociálního podniku se nám podařilo zlepšit systém objednávek, zrychlit obsluhu, lépe předcházet plýtvání jídlem, rozšířit sortiment (jídla i drogerie) a obecně takřikajíc vychytat mouchy.

Vy jste se zase naučili nosit si k nám své vlastní nádoby, plánovali si nákup na týden dopředu a dělat si objednávky, zajímat se více o původ jídla ve vaší spiži a nechodit nakupovat v zavírací úterky.

Těší nás, že si Tišnovská spižirna našla své zákazníky mezi všemi generacemi a vzrostl i zájem o členství ve spolku Hojnost, který prodejnu provozuje.

Podpora vzniku environmentálního sociálního podniku s prvky KPŽ v Tišnově je spolufinancována Evropskou unií. Díky dotaci máme zásadní část prostředků k rozjezdu a budování bezobalové prodejny lokálních a biopotravin, testující a rozvíjející principy komunitou podporovaného zemědělství.

Více si o nás můžete přečíst na www.tisnovskaspizirna.cz. Těšíme se na vaši příští návštěvu a nepamenejte si vzít vlastní obal!

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

POMÁHÁME MLADÝM DOSPĚT

ROZHOVOR S VEDOUCÍ NÍZKOPRAHOVÉHO ZAŘÍZENÍ

Hynek Šimon, Jana Jarošová

Do nízkoprahu Klub Čas Tišnov nastoupila Jana Jarošová v únoru minulého roku a od dubna byla pověřena vedením klubu. Proč jí práce baví, v čem vidí nezastupitelnost klubu a jak by měl podle ní pokračovat?

Co se na klubu změnilo od doby, kdy ses stala vedoucí služby?

Je to vlastně skoro rok, co se potýkáme s covidem, a moje převzetí klubu nastalo v tom nejtěžším – když jsme byli uzavřeni a měli dosti svázané ruce v tom, co můžeme a co ne. Naštěstí to na ministerstvu přehodnotili a od 11. 5. 2020 mohou nízkoprahové kluby fungovat.

Uzavření klubu nebylo milé, ale umožnilo nám udělat věci, na které za normálního provozu není čas – dát mu novou tvář, plánovat, udělat velký „teambuilding“ v podobě šití roušek. Velká část týmu se obměnila, ale především tím, že se „recykloval“ z pracovníků, kteří zde působili kdysi, a doplnil o nové lidi. Nyní jsme týmem s praxí, nejen z klubu, i z různých oblastí sociální práce. To nám umožňuje vidět situaci komplexněji a máme hodně kontaktů na odborníky.

V Klubu Čas jsi pracovala už v minulosti, konkrétně mezi roky 2009–2014. Byl tehdejší život dětí a mladých lidí v Tišnově jiná?

Vnímám změnu u těch, co klub navštěvují. To, že byl v klubu počítač s internetem, byla velká věc. Dnes je těžké děcka zaujmout nebo se k nim vůbec dostat. Zatím to jde jen skrze plakáty, sociální síť nebo naši terénní službu.

Dnešní klienti jsou o hodně víc osamělí. Vyhladovělí po pozornosti a vděční za to, když ji dostanou. Vydrží povídat hodinu dvě a užívají si to, že je někdo doopravdy s nimi. Mají větší strach z navazování vztahů. A mnohdy říkají nahlas, že jsou moc rádi za to, že můžou v klubu jen tak nerušeně být v úplném klidu. To jsem před tím neslychala. Trochu mě děsí, co všechno ještě přijde jako důsledek dlouhodobé izolace.

Musí se tedy dnes nízkoprahová služba mladým „šít na míru“?

O to jsme se snažili už tehdy a děláme to i teď. Ale jsme sociální služba, ze zákona „pro osoby v nepříznivé životní situaci“, takže zjišťujeme, v čem té které osobě můžeme pomoci v mezích zákona. Když tohle najdeme, pracujeme individuálně – mluvíme, telefonujeme, domlouváme spolupráci v jiných organizacích, doprovázíme na úřady, seznamujeme, propojujeme... A poté vyhodnocujeme a hledáme nové úkoly, na kterých budeme pracovat. To, co zrovna s klienty řešíme nejvíce, zpracováváme do tematických období. To znamená, že nejčastěji diskutovaná témata připravíme důkladněji a v klubu se jimi obklopíme – diskutujeme, tvoříme, zveme hosty, sledujeme videa. Třeba v létě to bylo jídlo a životní styl, vařili jsme různé zdravé varianty oblíbených jídel. Leden byl ve znamení Vízí, snů a cílů, v únoru je to Lásky, randění a seznamky. Hledáme ideální poměr mezi tím, aby byl program atraktivní pro naši cílovou skupinu a zároveň fungoval jako prevence, byl pro ně přínosem. Pokud to jde, děláme různé akce – holčičí a klučičí dny, opékačky, turnaje, soutěže. Snažili jsme se najít něco speciálního, co by mohlo být jednak lákadlem, jednak by našim klientům umožnilo rozvíjet své zájmy a realizovat se v nich. A nakonec jsme rozjeli hudební dílnu. Jedná se o plně funkční nahrávací studio. Většinu zařízení nám zapůjčil dobrovolník, který zatím jako jediný umí všechny ty krabičky ovládat a ostatní to učí. Za to mu patří určité velké díky.

Jak se podle tebe liší nízkoprahový klub pro mládež od jiných volnočasových organizací?

Hlavní je, že jsme sociální služba, a proto máme trochu jiné poslání. Fungujeme pro klienty bezplatně. Máme hodně širokou cílovou skupinu – 9 až 26 let. Přijde mi hodně důležitá ta horní hranice. S vychozením základky většinou mladí končí i s kroužky, pokud vůbec nějaké navštěvovali, a ubývá možností na ně působit. V tomto věku navíc tak nějak a priori vše, co řekne rodič, je špatné a to, co bylo fajn dřív, je trapný. Dospívání není jednoduchou etapou v životě. Takový „profesionální velký kámoš“, jak nás kdysi jeden

klient nazval, se může hodit. Proto je naše poslání: Pomáháme mladým dospět. Se všemi organizacemi v Tišnově máme dobré vztahy, už to není vůbec o nějaké konkurenci, ale o spolupráci. Tišnov se z mého pohledu mění v komunitně fungující město. Líbí se mi, že naši teréničtí při práci v ulicích také monitorují, jak to v městě vypadá, a posílají fotky na město. Přijde mi dobré v tomto duchu vést naše klienty... Žiješ tu. Něco se ti tu nelíbí? Pojď se pokusit to změnit. A přece jen když požadavek na nový skatepark a nabídka spolupodílení se zazní přímo od nich, bude to trochu jiný hlas.

Co je cílem naší práce?

Protože jsme služba preventivní, tak jsou naše výsledky hůře prokazatelné – naším cílem je vlastně to, že něco nenastane. S jednotlivými klienty máme cíle uvnitř nastaveny. Jsme schopni si vyhodnotit, nakolik se daří je plnit, a někdy hned vidíme změny. Vzhledem k tomu, že zachováváme mlčenlivost vůči klientům, nemůžeme ostatním říct, že „jsme za poslední rok docílili toho, že Pepík už nemá 250 neomluvených hodin, Boženka lépe vychází s mámou a Lojza má už dva roky stejnou práci“. Z dlouholetého hlediska vidím u konkrétních osob vývoj. Mým prvním klientům je už okolo třiceti, mají děti, chodí do práce a fungují. Jsou tu samozřejmě i tací, kteří pořád v životě bojují. Žijí třeba na ulici. Ale i to může být úspěch – že nejsou ve výkonu trestu.

Myslíš si, že naše služba pokračuje správným směrem?

Ano. Pracují tu lidé, kteří to dělají s velkým nasazením a rádi. Myslím, že to je hodně poznat v tom, jak klub funguje navenek, ale především při práci s našimi klienty.

jihomoravský kraj

TIŠNOV

Spolufinancováno Jihomoravským krajem.
Realizováno za finanční podpory města Tišnova.
Spolufinancováno prostředky EU.

PODĚKOVÁNÍ Z DOMOVA SV. ALŽBĚTY

Věra Dvořáková

Dnešní složitá a velmi náročná doba s sebou nese téměř pro každého člověka obavy – z nemoci, ze ztráty blízkých, zaměstnání a také ze spousty dalších informací, které na nás denně působí.

Přesto máme mezi sebou takové lidi, kteří se nebojí a jsou schopni vnímat potřeby jiných a pomoci tam, kde je to aktuálně zapotřebí.

Do takové situace se na přelomu prosince a ledna dostal Domov sv. Alžběty na Žernúvce. V té době většina klientů i pracovníků onemocněla COVID-19. Domov se dostal do personální krize a potřeboval akutní pomoc. Toto období bylo o to náročnější, protože byl čas vánočních svátků, kdy každý z nás rád tráví své volno a zasloužený odpočinek v rodinném kruhu.

I přesto se v těchto dnech našli lidé, kteří obětovali své osobní volno a možnost

odpočinku pro ty, kteří prožívali období nemoci, potřebovali nepřetržitou péči a byli bez kontaktu se svými blízkými.

Nebyli to pouze ti, kdo tuto práci znají a umí, ale také lidé, kteří byli ochotni se rychle zapracovat a pomáhat se vším, co bylo potřebné a neodkladné.

Velkou radostí v tomto období byly pro naše klienty i dárky a pozdravy, které obdrželi od dětí, dobrovolníků a příznivců našeho domova i od naprosto neznámých osob. Dárci tak přispěli k jejich potěšení a ke zpříjemnění prožití těchto netradičních Vánoc. Vědomí, že na ně někdo myslí, bylo pro klienty, ale i pro pracovníky velkou posilou.

Všem těmto lidem, kteří nás jakýmkoliv způsobem podpořili, věnovali svůj čas a nebáli se pomoci, patří velké díky a respekt k jejich vytrvalosti, odvaze a odhodlání. ☺

Ošetrovatelská pomoc je pro nás neocenitelná. Foto: archiv Domov sv. Alžběty

FINANČNÍ POMOC PRO CHARITNÍ DÍLA

OBLASTNÍ CHARITA
TIŠNOV

Marta Rémanová, Pavla Caudrová

Máme sečteno! Výtěžek tříkrálové sbírky ukázal vaši ochotu pomáhat.

Tříkrálová sbírka 2021 – poněkud netradičně bez jediného tříkrálového koledníka, s pokladničkami pouze na veřejně přístupných místech a poprvé v online prostoru. Tento ročník sbírky, který nám zprvu přiděloval vrásky na čele, se velmi brzy změnil v souběh úžasných událostí s krásným výtěžkem 1 253 516 Kč. Děkujeme za spolupráci našim asistentům, pracovním kolektivům, obcím, organizacím i farnostem za více než 140 míst, kde jste byli ochotni umístit tříkrálovou pokladničku. I za nabídky pomoci, práci našich dobrovolníků, milé vzkazy a štědré příspěvky do sbírky.

Prostředky z tříkrálové sbírky jsou důležitou součástí financování našich služeb, které tak můžeme zachovat ve stávajícím rozsahu a dále je rozvíjet. Poskytujeme domácí péči a pomáháme umírajícím nebo lidem se zdravotním znevýhodněním zůstat za podpory jejich pečujících rodin doma. Část prostředků proto využijeme

na nový automobil pro naše terénní služby i na sociální poradenství nebo charitní záchrannou síť. Záměry na využití prostředků tříkrálové sbírky najdete každoročně na našich webových stránkách.

Díky vám můžeme naše poslání pomáhat lidem naplnit. Vzhledem k tomu, že do online formy sbírky lze přispět až do 30. 4. 2021, může se její konečný výtěžek ještě měnit. Aktuální výsledky najdete na www.tisnov.charita.cz.

Postní almužna přemění odříkání v konkrétní pomoc

Období předvelikonočního půstu je již tradičně spojeno se sbírkou Postní almužna. Sběrka probíhá od 17. 2. do 11. 4. 2021 ve farnostech tišnovského děkanství a spojuje Charitu s farnostmi ve snaze pomoci. Jde o návrat ke starobylé postní tradici – almužně. Princip samotné sbírky je jednoduchý. V tento čas je možné si vyzvednout v kostelích malé papírové pokladničky, tzv. postničky, a do nich odkládat finance ušetřené

tím, že si odřekneme některý z požitků. Po Velikonocích se postničky vrací zpět do kostelů a prostředky jsou ve spolupráci s Charitou věnovány na daný účel.

Na spodní části postničky je možné zatrhout, kam chci své finanční prostředky věnovat. Letošní Postní almužnou můžete pomoci lidem z našeho děkanátu, kteří se vlivem nepříznivých okolností ocitli v obtížné životní situaci, podpořit Domácí hospic Porta Vitae, který pečuje o nevléčitelně nemocné v závěru jejich života, nebo přispět na speciální tablet pro dítě s poruchou autistického spektra, který mu umožní lépe komunikovat s rodinou. Rozhodnout se můžete i pro svůj vlastní záměr, který napsaný na papírku vhodíte přímo do postničky.

Všechny záměry pomoci, myslím, stojí za to, abychom si během předvelikonočního období odepřeli něco ze svých požitků a pomohli tak lidem kolem nás, kteří si o pomoc často neřeknou, ale určitě si ji zaslouží. ☺

O PUSTNOUCÍ PŘÍRODĚ

Vladimír Vecheta

Člověk je tvor nostalgický. S postupujícím věkem si rád připomíná kladné vzpomínky z dětství a pozitivní zážitky z mládí. A také se vrací na místa s těmito vzpomínkami či zážitky spjatými. Někdy z té čiré nostalgie, jindy proto, aby ta místa ukázal svým dětem stejně, jako jej tam vzali jeho rodiče, když byl ve věku svých dětí. Nebo proto, aby si srovnal, jak se za ten čas, co tu nebyl, zdejší svět (ne)změnil.

Také se rád vracím na místa, která jsem v dětství a mládí navštívil. A protože jsem za svůj život vystřídal řadu bydlišť a regionů, jsou to návraty často i po několika desítkách let. S Tišovskem mne seznámil především můj táta na nesčíslných výletech a v jeho stopách jsem s objevováním tohoto regionu pokračoval i s partou kamarádů. Protože se to vše odehrálo během 80. let minulého století, návrat na řadu zdejších míst mi dnes poskytuje srovnání jejich stavu po více jak 30 až 40 letech.

Jak už jsem se okrajově zmínil v minulém vydání Turistických novin 02/21, zaráží mne v naší rozvíjející se a relativně velmi ekonomicky výkonné společnosti **slabá pozornost a péče, kterou věnujeme „volné přírodě“**. Jako by často svět naší pozornosti končil u našeho plotu či cedule s názvem vesnice, zatímco objekty v extravilánu zůstávaly již mimo horizont bližších zájmů. Vyčleněny pro divokou zvěř, turisty a majitele polností a lesů, kde se tak nějak automaticky předpokládá, že se o to „někdo“ stará.

Opakovaně se setkávám se stejnou situací: jdete po cestě, kterou znáte či tu očividně vedla, a zčista jasna se prodíráte mlázím, přelézáte letité vývraty nebo skončíte v ostružinové a kopřivové buřině. Zvykové právo veřejné přístupnosti a prostupnosti krajiny (zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb.) i na volný vstup do lesa a povinnost chránit jej i jeho návštěvníky před nebezpečím (lesní zákon č. 289/1995 Sb.) plácí. Co se to s naší krajinou děje? A kde zůstala praktická péče o ni? Jen u velkohubé hrlosti na její krásu, u které se od stolu ruce neušpiní a koruna nevyhodí?

Naše krajina očividně pustne, a vůbec nejde o kůrovcovou kalamitu. Opakuje se údiv britského cestovatele Nicholase Cranea, který v 90. letech na své cestě

horami Evropy navštívil Slovensko. Byl fascinován na Západě neznámou perfektní sítí značených tras pro turisty, ale rozčarován zjištěním, že na takto skvěle udržovaných cestách nikoho nepotkává. Až narazil na letní piknik na chatě bratislavských lékařů, kteří s povzdechem vysvětlili: „Všichni pilně pracují. Snaží se vydělávat. Už nemáme volné večery ani víkendy. Jen práci.“ I já jsem se v polovině 90. let setkal s pustnoucími turistickými trasami v maďarském pohorí Mátra. Že se za pár let takto mění i naše turisty oblíbené cesty, se mi nelíbí.

Ano, s dobou se mění naše zvyky, zájmy i trendy. Pěšáky vystřídali cyklisté, turistiku důraz na sport. Máme jiná očekávání, cíle a důvody, zvyk na jiný komfort. V krajině už hledáme jen konkrétní body, cíle. Slogan „o cestě jako cíli“ ztratil švuňk. Myslím ale, že nejvíc náš vztah ke krajině a přírodě poznamenala doba,

kdy je vlastnické právo ke každému pozemku až hypertrofovaně zdůrazňováno i hájeno. Což v nás jako návštěvnících vyvolává sebeobraný postoj: v pozitivním („tady nemůžu nic dělat, to přece někomu patří“) i negativním („je to věc majitele, co bych se o to staral“) směru. A pak v krajině, rozdrobené na malé soukromé kousky a „spravované“ propletenou byrokracií státní moci všech úrovní a odborů, zájem jednotlivce nemá valnou váhu.

Významnou roli v péči o prostupnost krajiny a údržbu jejích cest hráli kluby turistů. Ale ani zde se nemohu zbavit dojmu, že svou roli už omezily jen na občasnou údržbu desítky let stejného značení a rezignovaly na jakýkoliv další rozvoj nebo iniciativu. Obce, omezené svými rozpočty, se topí v řešení starých záležitostí a nutných investic pro život svých občanů a na nějakou péči o širší krajinu, byť je v jejich majetku, jim nezbyvá finanční ani časový prostor. Pro krajskou samosprávu jsou lokální detaily pod rozlišovací schopnosti a Agentura ochrany přírody a krajiny má svá zájmová území. A občanské iniciativy zpravidla svou akci začínají s nataženou rukou směrem k dotačním titulům nebo oněm obcím se slovy „my to uděláme..., když to zaplatíte“.

Ne, nemyslím si, že je to tragické. Jenom bychom měli opustit onen dojem, že když mluvíme o přírodě a krajině, někdo „se o to stará“. V detailech se o to často nestará nikdo. A tak bych řekl, že pomoci může každý. Někdy je to otázka vzít do ruky křovinořez a pročistit cestu, jindy ošetřit místní kříž, i když mi nepatří. Vyčistit na jaře studánku a vydláždít k ní cestu. Chránit si v obci „rodinné stříbro“ – památný strom, ruinu hradu, potok, tůňku, rybník, mokřad. Znat ta místa a upravit jejich okolí. Udržovat k nim cestu. Napsat o nich na web obce nebo zde umístit tabuli. A udělat to nezištně.

Čím více půjdeme sami příkladem ostatním, zejména svým dětem, tím více bude naše krajina vypadat jako domov udržovaný těmi, kdo si ho váží. Rád bych zase navštívil místa malebného Tišovska upravená, a nikoliv opuštěná. Necháme přírodu pustnout. Zvířata ji za nás udržovat nebudou.

GENERÁL, KTERÝ PADL SE ZBRANÍ V RUCE

Václav Vrabec

Chtěl bych se pokusit přiblížit vám osobnost, o které jste v minulosti možná vůbec neslyšeli. **Armádní generál Vojtěch Boris Luža** byl jediným československým generálem, který v průběhu 2. světové války padl jako hrdina se zbraní v ruce.

Narodil se 26. března 1891 v Uherském Brodě a padl 2. října 1944 v Čechách, u osady Hřiště u Přibyslavi. Byl prvorozený a jeho mladší bratr Bohuslav, později starosta Uherského Brodu a poslanec za národní socialisty, byl vězněn německými fašisty od roku 1939 a krátce po osvobození Buchenwaldu zemřel.

Vojtěch byl od mládí sokol. Po absolvování reálky studoval elektrotechniku na VUT v Brně, kterou pro vyhlášení 1. světové války nedokončil. Byl odveden jako jednoroční dobrovolník k 35. pěšímu pluku v Plzni a absolvoval školu pro důstojníky pěchoty. Byl odvelen na ruskou frontu. V oblasti Dněstru byl zajat a záhy se přihlásil do legií. Na vlastní žádost byl přidělen k 2. střeleckému pluku Jiřího z Poděbrad. Jako velitel kulometné roty bojoval u Zborova, na transsibiřské magistrále proti bolševikům. Z Vladivostoku přes přístav Terst se navrátil 1. května 1920 do ČSR.

V Rusku roku 1917 konvertoval k pravoslaví a přijal jméno Boris. Z církve však o dva roky později vystoupil a do úředních dokumentů dále zapisoval „bez vyznání“. Katolictví považoval za příliš rakouské, při pozdější činnosti za ČSR v Olomouci svůj názor zmínil, neboť zde navázal s katolickými představiteli blízké vztahy při budování obrany republiky.

V nové čs. armádě se stal jedním z významných příslušníků důstojnického sboru, v němž posléze dosáhl hodnosti divizního generála. Byl přednostou operačního oddělení hlavního štábu čs. armády, vypracoval strategii obrany státu v době, kdy bylo považováno za nepřítele č. 1 Maďarsko. Následně byl pedagogem na Vysoké škole válečné v Praze. Na přímý zásah E. Beneše byl převelen do funkce zemského vojenského velitele v Brně, kde působil od 1937 do 1939. Byl potenciálním kandidátem na funkci náčelníka generálního štábu, kterého ve své době kritizoval pro přípravu obrany státu formou příliš defenzivního boje v pevnostech. Byl přívržencem útočné taktiky francouzského generála Foché. Účastnil se audiencí 21. září 1938 s nejvyššími vojenskými veliteli (Krejčí, Luža, Prchala) u Edvarda Beneše, kde na něho vyvíjeli nátlak ve prospěch vojenské obrany před nacistickým Německem. Po přijetí mnichovské dohody patřil ke skupině generálů pomýšlejících i na vojenské svržení vlády generála Syrového. V červnu 1939 byl propuštěn do civilu v hodnosti divizního generála.

Od počátku se nesmířil s kapitulací, odmítl emigraci a po okupaci Německem se aktivně zapojil do odboje za pomoci sokolů a vojáků. Odmítl se připojit do organizace Obrana národa, neboť předpokládal její rychlou dekonspiraci a spolupracoval s odbojovou skupinou Parsifal. Měl kontakty s přítelem generálem Aloisem Eliášem. Když byl Eliáš zatčen, odešel Luža do ilegality. Gestapo ho přišlo ráno 29. září 1941 zatknout, a protože ho již nezastihli v jeho domě ve Wurmově ulici v Brně, zatkl alespoň jeho ženu Miladu a syna Radomíra. Generál Luža se ukrýval asi devět měsíců v rodině řídícího učitele Karla Nováka v **Javůrku**, v domě č. 79 a ve škole. Schovával se zde i po dobu staného práva po aten-

Generál Luža.

tátu na Heydricha. Ordnungspolizei prohlížela dům od domu, zachránil ho úkryt pod podlahou v kuchyni, který předem vykopali. Po odchodu generála Luži poskytli Novákovi později i úkryt jeho synovi Radomíru Lužovi. Dále se generál Luža skrýval také v rodině Secových v Bosonohách a u **Deblína v Pánově**.

Po prozrazení konfidenty brněnského gestapa, Čechy Viktora Ryšánka a Stanislava Jizery, kteří byli součástí volavčí sítě, v květnu 1944, odešli s ním tentokrát na Vysočinu i jeho ubytovatelé Secovi.

Přímé spojení s londýnskou exilovou vládou a ministrem národní obrany generálem Ingrem zajišťovaly vysílačky Sparta, po jejich zničení v roce 1941 parašutistické výsadky z Británie atd.

Po vylodění v Normandii v červnu 1944 začaly přípravy na ozbrojené povstání českého odboje.

V létě 1944 vydal výzvu československým důstojníkům, kteří se do odboje dosud nezapojili: „*Proto v poslední hodině vyzývám bývalé příslušníky naší branné moci, v první řadě aktivní důstojníky,*

Dům v Javůrku, kde se ukrýval generál Luža.

Škola v Javůrku, kde se také ukrýval generál Luža.

aby nečekající na zavolání dali se k dispozici stávajícím organizacím domácího odboje. Ti z nich, kteří se činně nezúčastní osvobozovacího boje, budou postaveni před vojenské soudy pro úmyslné nekonání svých povinností.“ Po častých zatčeních a následných popravách odbojářů vydal rozkaz, že je při zatýkání gestapem nutno klást náležitý odpor: „Čest národa, a tedy i armády žádá, aby se každý jeho příslušník a tím méně už aktivní důstojník nebo voják nedal gestapem zatknout, aniž by projevil náležitý odpor. Všichni, kteří se nechali a ještě nechají podobným způsobem zatknout, budou postaveni před vojenský soud.“

V září 1944 se v ilegality opět ocitl v nebezpečí z prozrazení, a proto se rozhodl k návratu zpět na Moravu do bezpečnějších úkrytů. Promáčení deštěm po 120 km pochodu se zastavili 2. října 1944 po 14. hodině v Hříšticích u Přibyslavi. Nejprve žádali o pomoc v domě na pokraji obce, kde je odkázali na starostu. Starosta ze strachu z provokace agentů gestapa informoval o příchodu neznámých mužů strážmistra četnictva. Ten si zavolal do Přibyslavi o posilu dvou četníků. Po 17. hodině vstoupili všichni tři četníci s tasenými zbraněmi do hostince a vyzvali muže: „Ruce vzhůru!“ Ti zahájili palbu z ruční zbraně. Při přestřelce s protektorátními četníky byl Luža na místě zabit, jeho těžce raněný pobočník uprchl z hostince a v nedalekém poli spáchal sebevraždu.

Z 24 generálů ČSR, kteří zahynuli za války, padl Luža jako jediný se zbraní v ruce.

Po válce byl incident vyšetřován orgány vojenského Obranného zpravodajství, podle kterých jako příčinu události označili přílišnou horlivost četníků nad rámec povinností.

O události v Hříšticích byla informována londýnská vláda prostřednictvím vysíláčky Zdena výsadku Calcium. Byl vydán rozkaz k potrestání četníků. K akci byla vybrána blízko působící partyzánská skupina Čapajev. Partyzáni se přesunuli z Daňkovic přes Kadov, Fryšavu, Světnov k Přibyslavi. Asi 45 km pěší pochod. Tam byla trestná akce uskutečněna 26. října 1944. Jeden z četníků unikl, zahynul však 25. dubna 1945 při náletu na Tišnov.

Syn generála Luži **Radomír**, který se akce zúčastnil, radio stanicí Zdena poslal tento vzkaz do Londýna: „Ti četníci se chováli pořád jako protektorátní četníci. Jako arogantní vrchnost. Kdyby kterýkoliv z četníků odsoudil tuto vraždu a nabídl, že s námi bude spolupracovat, vzali bychom ho s sebou.“ Radomír Luža na sklonku války velel asi tisícčlenné partyzánské brigádě operující v okolí Brna, mimo jiné u Skaličky na Tišnovsku (pozn. redakce).

Na závěr nelehká otázka. Kdo, v dnešní rozpolcené době, kdy jsou výš politické zájmy než lidské životy, kdy se víc cení vyznávání mainstreamu než vlastní rozum a vlastní názor, kdo by byl schopen takového rizika a oběti jako generál Luža a jako ti, kteří mu pomáhali?

Foto: rodinný archiv Ing. arch. Vladimíra Včeláka

DALŠÍ TIŠNOVSKÝ PŘÍSPĚVEK K PAMĚTI NÁRODA

Václav Seyfert

Projekt Paměť národa představuje sbírku vzpomínek pamětníků důležitých historických událostí. V současné podobě vznikl v říjnu 2008 a spravuje jej obecně prospěšná společnost Post Bellum ve spolupráci s Českým rozhlasem a Ústavem pro studium totalitních režimů.

Internetový archiv www.pametnaroda.cz posbíral již v předcházejících letech řadu odkazů na Tišnov a jeho okolí. Někteří z pamětníků náš region alespoň zmiňují ve vyprávěních – paní Dagmar Hanzlová z Opavy vzpomíná na práci pomocné kuchařky v Dolních Loučkách koncem 2. světové války, v německém pohraničí vyrůstající moravská Chorvatka Stefanie Marek uvádí, jak se česky naučila až ve svých 16 letech při pobytu u sedláka ve Vohančicích, pan František Kostner zmiňuje svůj podíl na záchraně osmi amerických letců ze sestřeleného bombardéru Liberator... a podobných příběhů je tu více.

V archivu jsou ale uloženy i nahrávky pořízené přímo s rodáky či dnešními ob-

čany Tišnova: v roce 2011 poskytl projektu své vzpomínky Konstantin Miovský (*1935), pocházející z Řecka, o dva roky později pro Paměť národa natáčel politický vězeň Rudolf Mrázek (*1934), o létech strádání za protektorátu i pod komunisty vyprávěla roku 2016 Marie Melicharová (*1924), v témže roce svěřil archivu zážitky z bolševického kriminálu prožitého v dolech Břetislav Loubal (*1931), v červnu 2018 se bohatým materiálem z téměř stoletého života připojil doubravnický malíř Stanislav Bělík (*1919).

Nedávno se na stránkách Paměti národa objevil nový tišnovský příspěvek. V červenci 2020 natočila Lucie Hlavicová vyprávění Jitky Hochmanové (*1938), dcery čestných občanů města Tišnova Josefy a Oldřicha Kothbauerových. Zahrnuje nejen vzpomínky na protinacistickou odbojovou činnost rodičů, ale připomíná i bombardování Tišnova v dubnu 1945 či další zlomové události. Z dvojího natáčení vzešly téměř tři hodiny audiovizuálního materiálu.

Kompletní příspěvky mají možnost na stránkách archivu zhlédnout přihlášení uživatelé, běžným návštěvníkům webu jsou k dispozici alespoň zkrácené úryvky. Neváhejte je zhlédnout, přinášíjí důležitá poučení platná pro celý život.

Paní Josefa Kothbauerová, maminka Jitky Hochmanové, na snímku z 11. 9. 1932 společně s reprezentanty ve sportovní gymnastice Aloisem Hudcem (olympijský vítěz 1936) a Janem Gajdošem při jejich návštěvě Tišnova v rámci veřejného sokolského cvičení.

Foto: archiv paní Hochmanové

KALENDÁRIUM BŘEZNOVÝCH UDÁLOSTÍ

Václav Seyfert

17. 3. 1927

HERECKÝ DEBUT MARIE PAVLÍKOVÉ V BRNĚNSKÉM NÁRODNÍM DIVADLE

Marie Pavlíková v roce své brněnské herecké premiéry. Foto: z knihy Miroslava Pavlíka

Ve čtvrtek 17. března 1927 nabídla operetní scéna brněnského Národního divadla na Veverí ulici šestou premiéru sezóny. Na programu bylo představení německého autora Hugo Hirsche a libretisty Arthura Rebnera *Rozpustilá Lola*, což byla v té době velmi oblíbená opereta, která se hrála poprvé v roce 1919 v Berlíně. Brněnský soubor vedený Oldřichem Novým ji nastudoval v režii Jana Purkrábka, který se sám ujal ztvárnění hlavní mužské postavy soukromníka Emila Konička. Jeho ženu Agatu představovala Katuše Fibingrová a v roli dcery Otilie Motejlové se poprvé na prknech Národního divadla Brno objevila tehdy teprve 21letá Marie Pavlíková.

Divadelní profesi si tišnovská rodačka vyvzdorovala přes nepochopení rodičů, toužila však spíše po činohře, případně opeře. Když se po létech mnohdy tajných soukromých studií herectví a zpěvu předvedla divadelním šéfům s árií *Jen pro tě štěstí mé tak krásné být se zdá*, dostala roli v operetě. Její debut byl úspěšný, protože – jak píše v knize o své tetě Miroslav Pavlík – již o přestávce jí nabídl ředitel

František Neumann trvalou smlouvu na 800 Kč měsíčně, ovšem s povinností oblékat na jevišti vlastní šaty. V operetním souboru vydržela Marie Pavlíková čtyři sezóny, až se v létě 1930 konečně dostala k vysněné činohře. Stalo se tak právě v Brně, přestože zvažovala i odchod do pražského vinohradského divadla.

Začala úchvatná kariéra herečky, jejíž stále angažmá na brněnské scéně trvalo až do roku 1975, přičemž následovala další nezanedbatelná hostování. Ještě s devíti křížky na krku si zahrála v sezóně 1996/97 postavu Adelaide Bruknerové ve známé *Kočíci hře* Istvána Örkényho. K nezapomenutelným patří i její trojí účinkování v Divadle Na provázku v tehdy velmi oceňovaných úpravách her *Pohádka máje*, *Liška Bystrouška* a *Kytice* v letech 1977–80. Pohostinsky spolupracovala i se zdejšími Karasovým divadlem v roce 1955 ve hře *Živnost paní Warrenové*.

V roce 1966 obdržela Marie Pavlíková titul zasloužilá umělkyně, o dvacet let později se stala čestnou občankou města Tišnova. Zemřela jako nejstarší česká herečka 27. září 2003 ve věku 97 let.

14. 3. 1932

POCHOD HLADU ORGANIZOVANÝ TIŠNOVSKÝMI KOMUNISTY

V roce 1932 vrcholila hospodářská krize a na tišnovském okrese neustále vzrůstalo množství nezaměstnaných – oproti prosinci 1931 se během následujících měsíců jejich počet vyšplhal až téměř na dvojnásobek a bez práce bylo více než 2 200 osob. V pondělí 14. března 1932 se v Tišnově konal výroční trh spojený s trhem dobytčím a v centru města se pohybovalo větší množství osob. Toho využili komunisté a zrealizovali demonstraci, která dostala název hladový pochod a byla uskutečněna za podpory okresní organizace KSČ pod heslem *Chceme práci a chléb*, čímž měl být režim obviněn z protilidové politiky hladu a bídy.

Již kolem deváté hodiny se pokusil průvod vedený Janem Špičkou a Stanislavem Janků napochodovat od nemocenské pokladny před okresní úřad, tomu ale četnická hlídka zabránila. V menších hloučcích se demonstranti znovu zakti-

vizovali, až se skupina vedená komunistickým zastupitelem Leopoldem Popkem začala dožadovat povolení vstupu všech nezaměstnaných k úřadu. Tomu nebylo vyhověno a přednosta úřadu upozornil přítomné na nepovolenost shromáždění.

Demonstranti se poté shlukli na silnici mezi soudem a úřadem, až je musel vrchní komisař politické správy Šmerda vyzvat k rozchodu. Vzhledem k neuposlechnutí byli dle oficiální depeše „rozptýleni četnictvem bez použití zbraní“, přičemž tři z nich – Jaroslav Rašovský a Vojtěch Zámeček z Kuřimi a Dominik Juran z Veverské Bítýšky – byli zatčeni a předáni do vazby. Jak ve zprávě moravskému prezidiu sdělil okresní hejtman dr. Jura, v odpoledních hodinách byl již v Tišnově klid, protože i demonstranti se rozešli do svých domovů...

Jeden z organizátorů Jan Špička z Chudčic (1899–1956) patřil k předním komunistickým funkcionářům okresu, za druhé světové války se zapojil do ilegální odbojové činnosti a v roce 1941 byl zatčen za rozšiřování letáků. Na jeho chudčický hrob mu byl v roce 2010 umístěn nápis *Trvalou úctu a poděkování za komunistickou angažovanost a za protifašistický odboj*. Druhý z vedoucích hladového průvodu, zedník Stanislav Janků, se v květnu 1945 stal místopředsedou tišnovského národního výboru.

Jeden z organizátorů hladového pochodu 1932 Jan Špička z Chudčic.

Foto: Tišnovský kulturní zpravodaj 1976

NAPSALI JSME PŘED 50 LETY

13. díl BŘEZEN 1971

Václav Seyfert

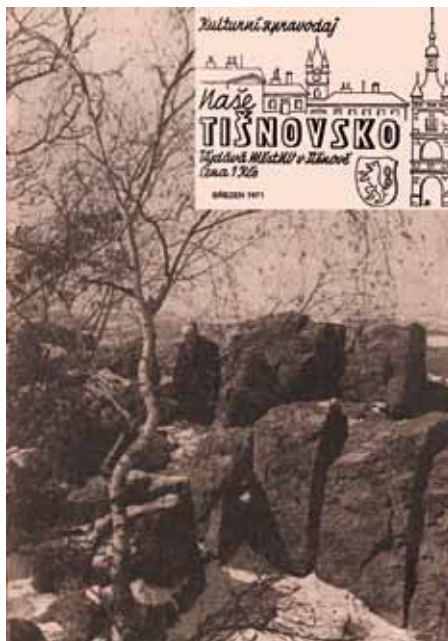
Březnové číslo zpravodaje Naše Tišnovsko z roku 1971 vítalo růžovou obálkou nejen jaro a čtenáře, ale také nového předsedu MěNV Františka Cvrkala, jemuž věnovala redakce svůj úvodník. Z toho, co se psalo na následujících stránkách, Vám předkládáme tradiční zkrácený výběr.

NEZVYKLÝ, ALE ZAJÍMAVÝ KONÍČEK – SOKOLNICTVÍ

Josef Ondroušek nabídl čtenářům článek o pěti mladíkům, jejichž koníčkem se stalo sokolnictví. Byli to Jaroslav a Petr Bártovi, Viktor Stejskal, Pavel Běhounek a Stanislav Čepelka. „*Dravce získávají buď zachraňováním mláďat, která by jinak uhynula, nebo odchytom dospělých na návnadu do jestřábích košů. V současné době mají tři jestřáby, které pojmenovali Kiri, Erick a Dick. Každý dravec určený k lovu vyžaduje velkou péči – vzorné ošetřování, pravidelné krmení a pravidelný denní výcvik. A tak chlapci většinu volného času věnují svým jestřábům. ... Letos by chtěli mít už dravce všichni, a protože mimo toho nejmladšího dovrší 18 roků, chtějí složit myslivecké zkoušky, které musí mít pro pěstování své záliby. Chlapci doufají, že potom se na ně budou myslivci dívat jako na kolegy, kteří mají stejnou lásku k přírodě jako oni, ale místo puškou loví prastarým způsobem – cvičeným dravcem...*“

SÍDLIŠTĚ LOVCŮ A RYBÁŘŮ POD DŘÍNOVOU HOROU U TIŠNOVA

V rozsáhlém materiálu se Oldřich Kos zabýval tématem, o němž se shodou okolností zmiňoval před měsícem v našem rozhovoru výtvarník Libor Balák – vzácnými nálezy ze starší doby kamenné. „*V letech 1966–67 provedl brněnský ústav Anthropos pod Dřínovou první systematický výzkum povrchového pozdně paleolitického sídliště na Moravě. Byl to vlastně výzkum záchraný, neboť na podzim r. 1967 byla dosud volná plocha naleziště zničena rozšířením nedalekého lomu.*“ Autor se pokusil na základě nálezů také stručně popsat život pravěkých obyvatel objeveného sídliště: „*Základním způsobem obživy byl lov, doplňovaný rybářstvím a sběračstvím. Vyhubení, nebo alespoň zmenšení počtu velké pleistocenní zvěře (mamut, nosorožec) a zdokonalení zbraní dalekého dosahu, tj. objevení luku, mělo nepochybně vliv na změny společenské kultury. Velká tábořiště rodových skupin, vedoucích téměř usedlý život (např. Dolní Věstonice), ustoupily*

Na titulní straně březnového čísla byla fotografie MUDr. Františka Bílého nazvaná Velká skála na Květnici.

la menším přechodným sídlištěm více pohyblivých, nevelkých skupin lidí. Ti vyhledávali mírně skloněné, k jihu obrácené svahy, vždy v těsné blízkosti vodního toku...“

GRATULACE BEDŘICHU VALOVI

Březnové narozeniny tišnovského učitele a výtvarníka Bedřicha Valy připomněl svým článkem Miroslav Pavlík. „*Maluje hlavně Vysočinu a Jeseníky (kam od roku 1950 pravidelně zajíždí, jak sám říká, na domeček) a potom moře u bulharského Sozopolu. ... Nyní, kdy je v důchodě, může se plně věnovat svému malování. A tak na cestách hledání se dostává v posledních letech také k tempěře. Kresba dostává větší lehkost, ztrácí přesnost a geometričnost tvarů, které se skládají z rozevlátých barev...*“

ÚSPĚŠNÝ NÁVRAT

Sportovní stránka se věnovala opětovnému postupu tišnovských volejbalistů (tehdy se jejich sportu ovšem oficiálně

říkalo „odbíjená“) do 2. ligy. Článek nebyl jmenovitě podepsán, zřejmě jej sestavil výbor oddílu a zhodnotil v něm i jednotlivé členy základního kádru. „*Výkon hráčů je hlavně závislý na momentální formě dvojice Polášek–Hanák, kteří tvoří páteř družstva. Polášek, který od počátku sezóny podával vynikající výkon, je hlavně nositelem moderního pojetí tišnovské odbíjené a tvoří s Hanákem výborně sehranou dvojici. Hanák má smysl pro překvapivou nahrávku a je inspirátorem všech pěkných akcí na hřišti. Standardní a spolehlivé výkony podávají Pač a Mrkos. ... Plašil svými obětavými zákroky v poli zapadá do koncepcce hry základní šestky velmi dobře. Také Matulka, pokud využívá své síly a výskoku, je pro družstvo přínosem...*“

O DALŠÍM VE STRUČNOSTI

Medailonek byl věnován odbojáři Josefu Hanákovi, který na jaře 1945 nepřežil transport smrti z koncentračního tábora ve Flossenbürgu. Zdeněk Melkes dokončil své vyprávění o zdejším požárním sboru, slavícím 95 let trvání. Tři soboty po sobě se hrálo v sále na Mlýnské ulici loutkové divadlo – na programu byly pohádky Sůl nad zlato, Vodníkova Haníčka a Perníková chaloupka. Plesy sice skončily, ale zato proběhl velký dětský karneval a také taneční večer pro mladé. Kino nabídlo hned desetkrát po sobě klasickou disneyovskou pohádku Sněhurka a sedm trpaslíků. Hrál se rovněž anglický psychologický film Tajný obřad nebo sovětský Konec žabiho muže, v němž se pionýři během prázdnin na Krymu připlou do boje s protisocialistickými záškodníky!

Gratulace malíři Bedřichu Valovi k narozeninám byla doplněna jeho kresbou znázorňující pohled na tišnovský kostel.

Vzpomínáme

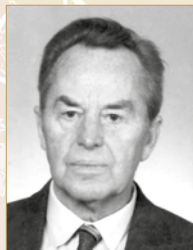
Dne 12. února to bylo deset let, co nás navždy opustil náš milovaný manžel, tatínek a dědeček, pan **JOSEF KUČERA**. S láskou vzpomínají a za tichou vzpomínku děkují manželka a děti s rodinami.

Dne 13. února uplynul třetí smutný rok, co nás navždy opustil náš milovaný manžel, tatínek, dědeček a kamarád pan **VLASTIMIL ŠRUBAŘ**. S láskou stále vzpomíná a za tichou vzpomínku děkuje manželka a děti s rodinami.

Dne 18. února uplynulo třináct let od chvíle, kdy nás opustil pan **KAREL KALIVODA**. Vzpomíná manželka, dcera a syn s rodinami.

Dne 13. února uplynulo šesté výročí úmrtí pana **JANA BĚHOUNKA** z Tišnova. Stále vzpomínají manželka a děti s rodinami.

Dne 20. února uplynuly čtyři smutné roky, co nás navždy opustil milovaný tatínek, dědeček a bratr **FRANTIŠEK PADALÍK**. Stále vzpomíná s láskou a bolestí v srdci dcera, vnoučata s rodinami a sestra s rodinou.

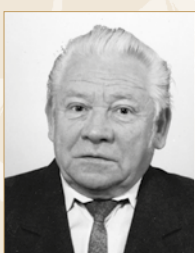
Dne 21. února uplynul osmý smutný rok, kdy nás navždy opustil náš milovaný manžel, tatínek, dědeček a strýc pan **ALEXANDER PEK**. Za tichou vzpomínku děkuje manželka s rodinou.

22. února uplynulo sedm let ode dne, kdy nás opustila manželka, maminka a babička, paní **LIBUŠE MALÍKOVÁ**. S láskou a úctou vzpomínají manžel a děti s rodinami.

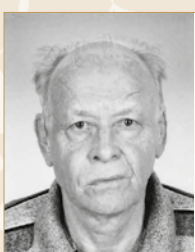
25. února uplyne 35 let, co nás navždy opustila naše maminka a manželka, paní **JAROSLAVA SEDLÁČKOVÁ**. Stále vzpomíná manžel s rodinou.

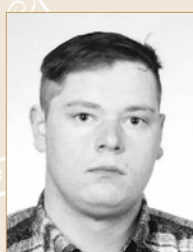
Dne 1. března uplyne devatenáct smutných roků od chvíle, kdy nás opustil manžel, tatínek, dědeček pan **JOSEF JANDA**. Tíše vzpomíná manželka a děti s rodinami.

Dne 1. března uplyne první smutný rok, kdy nás navždy opustil pan **VÁCLAV BARTÁK**. Vzpomínáme s láskou a bolestí v srdci. Nikdy nezapomeneme.

Dne 2. března uplyne desátý smutný rok, kdy nás navždy opustil náš milovaný tatínek, dědeček, pradědeček pan **JAN GRAMATA**. Za tichou vzpomínku děkuje dcera Jana s rodinou, syn Roman s rodinou.

Dne 2. března to bude dvacet jedna roků, co nás navždy opustil náš milovaný syn **MAREK MÜHLHANSEL**. Děkujeme všem, kteří na něj vzpomenu s námi. Rodiče

Dne 3. března tomu budou čtyři roky, co nás navždy opustila manželka, maminka a babička paní **VĚRA JÍLKOVÁ** z Tišnova. S láskou stále vzpomínají a za tichou vzpomínku děkují manžel a dcery s rodinami.

Dne 3. března tomu bude dvacet let, kdy nás navždy opustil náš milovaný a starostlivý manžel, tatínek, dědeček a pradědeček pan **JAROSLAV SCHILLER**. Za vzpomínku děkují a stále vzpomínají manželka a synové s rodinami.

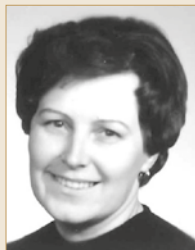
Vzpomínáme

Dne 6. března uplyne čtrnáctý smutný rok, kdy nás navždy opustila naše milovaná maminka, babička a prababička paní **JARMILA BAHYNSKÁ** z Lomničky. Dne 13. března by se dožila devadesáti šesti let. Za tichou vzpomínku děkuje rodina Pekova.

Za noci tmavé, když ztichl den, odešel jsi spát svůj věčný sen... Dne 6. března uplyne již páté smutné výročí od úmrtí pana **MIROSLAVA JENEŠE**, který by 15. ledna oslavil sedmdesáté narozeniny... S láskou vzpomínají a za tichou vzpomínku děkují dcery s rodinami.

Dne 7. března uplyne rok, kdy nás opustila maminka a babička paní **ZDEŇKA PÁSKOVÁ**. S láskou vzpomíná a za tichou vzpomínku děkuje syn Zdeněk s rodinou.

12. března by se dožil sto roků náš tatínek pan **BOHUMIL KOS**, dispečer ČSAD v Tišnově. Vzpomínají děti s rodinami.

23. března uplynou tři roky, kdy nás opustila naše milá maminka, babička a prababička paní **ZDEŇKA ŽIVNÁ**. S láskou vzpomíná dcera Zdeňka s rodinou i rodina syna Vladimíra. Kdo jste ji znali, vzpomeňte s námi.

V březnu vzpomínáme na našeho drahého **Mgr. LEOŠE MALCE** (13. 3. 1951 – 31. 8. 2005), který by měl již sedmdesáté narozeniny. Cestovatel, turista, obdivovatel přírody, romantik s kytarou a především chlap s laskavým srdcem – skvělý manžel a táta, prima strejda, švagr i brácha. S celou rodinou děkujeme za společně prožitá léta. Sestra Hana

INZERCE

⚡ Karel Pavlíček, **kamenické práce**, tel. 604 310 243.

⚡ **Hodinový manžel** pro Tišnov a okolí. Nabízím občanům různé práce při údržbě bytu, domu a zahrady. Tom Vacek, mob. 602 754 930, t-yacht@t-yacht.cz.

⚡ **Malířské a natěračské práce.** Chcete nově vymalovat, tapetovat, natřít cokoliv? My to umíme! Kvalitně, rychle, čistě a za rozumnou cenu. Vlastimil Štěpánek, tel. 608 327 939.

⚡ **Elektrikář – opravy, rekonstrukce.** Tel. 797 676 748.

⚡ **CarbonOFF.cz**
ČIŠTĚNÍ – DEKARBONIZACE MOTORŮ mobilním generátorem, bez rozebírání, rychle a efektivně, kdekoliv. Předchází drahým opravám, vrací motorům sílu. info@carbonoff.cz, 777 679 765

⚡ **Opravy střech, komínů, okapů, nátěry, výmaz hřebene.** Rozpočet zdarma, záruka. Tel. 736 649 470.

⚡ **Nabízím výpomoc na zahradě,** farmě nebo v domácnosti. Tišnov a okolí. Tel. 775 214 313.

⚡ **Koupím staré motocykly, automobily a jejich díly.** Motory, cokoliv, kdekoliv. Tel. 736 649 470.

⚡ **Koupím byt** v Tišnově, hotovost, fér jednání. Děkuji za nabídky! Tel. 777 847 101

⚡ **Koupím pozemek** k postavení mobilního domku (chatky) v okolí Tišnova. Anebo koupím domek/chatu – jsem soukromá osoba, za nabídku nebo tip děkuji, tel. 606 251 119.

⚡ **Pronajmu nový byt 1+kk** v Tišnově. Volný od 1. 5. 2021. Tel. 607 928 148.

ZAHRADNÍKŮV ROK – ÚNOR

SAZENICE

Stanislav Pařezek

Milá čtenářko, milý čtenáři, je únor, a jak jsem slíbil, dnes se budu věnovat sazenicím.

Většina laiků si myslí, že sazenice jsou především rajčata, saláty, okurky, dýně, brokolice, květáky, muškáty, macešky. Avšak v odborné zahradnické terminologii se pro sazenice jednoletých rostlin používá termín přísada.

Dnes proto pohovořím pouze o sazenicích. Myslím tím mladé rostliny vhodné pro výsadbu a další pěstování. Patří sem sazenice trvalek, trav a dřevin. A těm se budu věnovat trochu hlouběji.

ZÁKLADNÍ DĚLENÍ SAZENIC

Už ze školy vím, že dřeviny můžeme dělit do skupin dle různých kritérií. Základní dělení je na stromy a keře. Ty potom dělíme na listnaté a jehličnaté. Dále na opadavé a neopadavé. Z jehličnatých je opadavý pouze modřín. Sazenice můžu dále dělit podle velikosti koruny, šířky, výšky v dospělosti i podle výšky kmene. Tady můžu volit zákrsek, čvrtkmen, polokmen a vysokokmen. U některých sazenic je podstatný i způsob množení z mateřské (matečné) rostliny. Množí se semenem (generativně), řízkováním (vegetativně) nebo metodou *in vitro* (ve zkumavce se z minimálního množství rostlinného pletiva získá plnohodnotná sazenice). Většinou se nedovím, jak je rostlina množena, ale i zde jsou výjimky. Třeba u tisu obecného nebo také nazývaného červeného (*Taxus baccata*). Množený osivem vytváří terminál (hlavní výhon), proto v dospělosti tvoří kompaktní jehlan s jasnou špičkou. Ideální solitér. Tis množný řízkováním vyrostе v rozkladitou rostlinu vhodnou do skupinové výsadby, třeba živého plotu.

ČÍM VŠÍM SE ŘÍDÍM PŘI VÝBĚRU SAZENIC

V první řadě si musím říct, co všechno od konkrétní sazenice očekávám. Mohu si vybrat krásu nebo užitek nebo obojí. Potom si musím uvědomit, jak velkou plochu pro výsadbu rostlin mám. Jakou mám k dispozici půdu, nadmořskou výšku, kolik světla a kolik vody. Využití zmíněných parametrů

Sazenice vzrostlých stromů a konifer v balu.

Foto: Pařezův archiv

přispěje k naplnění mého očekávání. Nesmím ještě zapomenout na velikost koruny, kterou bude mít sazenice v dospělosti, abych nebyl překvapen, že vrhá stín, kam nechci. Případně u stromu zvážím i podchodnou výšku nebo jen takovou, abych zvládl česat plody ručně. U ovocných dřevin vybírám odrůdy, které nakvétají co nejpozději, aby mi úrodu nezničil mráz.

V současné době se šlechtitelé zaměřují na konkrétní druhy, které lze pěstovat i jako keř. Například sladkovišeň jako vysokokmen dorůstá do výšky až patnáct metrů. Kdežto sladkovišeň křovitá dorůstá maximálně do výšky dvou metrů a přitom produkuje dostatečné množství plodů.

U sazenic pro okrasné využití je dobré znát, v jaké období kvetou, abych si mohl vytvořit zahradu lahodící oku od jara do zimy. Výsadbu je dobré opravdu pečlivě naplánovat. Které sazenice rostlin jsou vhodné v rámci jedné zahrady sázet nejdříve? Řídím se podle rostlinných pater. Proto já prvně sázím vyšší stromy a solitérní keře. Poté pokračuji keři a nakonec sázím půdopokryvné dřeviny, trvalky, trávy a bylinky. Vždy si musím připravit i půdu pro výsadbu s ohledem na nároky rostlin na živiny a vláhu. Minimálně u azalek, rododendronů, vřesů, borůvek a brusinek je nutné před výsadbou vyměnit půdu kolem kořenového balu za vhodný substrát.

JAK SAZENICE NAKUPUJI

Sazenice dřevin lze koupit prostokořenné, v balu či v kontejnerech. Rostliny prostokořenné mají při nákupu volné kořeny bez zeminy. Proto se musí co nejrých-

leji zasadit, aby neuschly. Jsou limitované obdobím výsadby. Na jaře od zámru, než začnou rašit, na podzim po přirozeném odlistění do zámru. Výjimku tvoří prostokořenný ořešák, mandloň, broskvoň. Tam sázím vždy raději na jaře. Rostliny v balu mají na kořenech zeminu zpravidla obalenou jutou. Takto vytvořený bal zabraňuje vyschnutí a přispívá k lepší ujmivosti. Tento druh sazenic po výsadbě roste rychleji. Obal zvyšuje pořizovací cenu a snižuje možnost výběru odrůd. Rostliny kontejnerované mají kořeny v substrátu pěstební nádoby. Mohu je sázet celý rok. Pěstební nádoba představuje životně důležitý prostor pro kořeny. Po výsadbě kontejnerovaných sazenic se jejich životní prostor zvětší. Začnou se ihned rozrůstat a tím se aktivuje i růst nadzemní části rostliny.

MOJE DOPORUČENÍ, PODNĚT K ZAMYŠLENÍ

Při výběru ovocných sazenic vnímám jeden nešvar. Pro sebe jsem ho nazval stromková turistika. Mnoho lidí se stále drží starého pravidla nákupu ovocných stromků vypěstovaných v horších klimatických podmínkách. Tato stará, pravdivá babská rada má svůj racionální základ. V dnešním globalizovaném světě však ztratila své opodstatnění. Proto nakupuji sazenice u osvědčeného zahradníka. Při nákupu vybírám rostliny ve výborném zdravotním stavu. Kondici mi napoví její kořenový bal. Musí být svěží, zdravý, nepoškozený a vyzrálý. Samozřejmě rostlina musí být bez zjevného poškození, neovadlá, neoschlá. Rány po odstranění obrostu a čípku by měly být s okrajovým závalem.

TIP NA PROCHÁZKU

V Tišnově se daří nejen okrasným a ovocným dřevinám, ale i méně známým odrůdám ovoce. Asijská hrušeň nebo již zmíněná keřová sladkovišeň. Zatím o nich vím bohužel jen v soukromých zahradách, tam se běžně dostanu. Můžu se však s rodinou projít cyklostezkou pod Květnicí směř Předklášteří podél zahrádkářské oblasti, kde je mnoho ovocných stromů, solitérních keřů drobného ovoce, upravené trvalkové záhony i půdu pokrývající růže. V sezoně tam obdivuji záhony s rajčaty, saláty a jinou zeleninou. A to jsou právě ty v úvodu zmiňované přísady. A o nich si povíme něco příští měsíc.

Ať jsou vaše lopaty a rýče v pohotovosti i se sázecími lopatkami! Budeme je potřebovat.

Váš Pařez

OZDOBA NAŠICH JARNÍCH LUK

Josef Permedla

Bělásek řeřichový – *Anthocharis cardamines* je jarní motýl. Žije nejen v ČR, ale v celé Evropě. Můžeme ho spatřit téměř všude, nejhojněji v podhůří. Najdeme ho na otevřených biotopech, loukách, březích řek a na okraji lesů. Preferují mladá a větší květenství na osluněných místech. Motýli létají v závislosti na nadmořské výšce od konce března do počátku července.

Již z dálky lze samečka snadno rozeznat od jiných druhů bělásků. To díky zářivým oranžovým skvrnám na předních křídlech. Na rozdíl od nádherně zbarvených samečků běláška řeřichového jsou samičky poměrně nenápadné, byť jejich kresba bývá značně proměnlivá. Nemají oranžové skvrny na předních křídlech, takže je poměrně obtížné je odlišit od jiných druhů běžných bělásků.

Samičky se páří pouze jednou za život, a tak se je samci aktivně snaží najít hned po vylíhnutí. Zbytek života pak samice tráví kladením vajíček. Vzdalují se z míst, kde jsou samci, a díky tomu vzniká otevřená populační struktura.

Vývoj housenek běláška řeřichového obvykle probíhá na řeřišnici luční, ale také na kokošce pastuší tobolka, česnáčku a jiných rostlinách. Samice kladou vajíčka jednotlivě, protože hrozí kanibalismus larev. Vývoj housenek trvá přibližně jeden měsíc. Tento druh u nás vytváří pouze jednu generaci ročně, která se líhne zjara z přezimujících kulek.

Druh v současné době není ohrožen. Jediné lokální ohrožení může představovat chemizace zemědělství, přeměna luk na in-

tenzivně využívané travní porosty a zalesňování lučinatých údolí. Protože se housenky živí na planě rostoucích rostlinách, které bývají považovány za plevel, není bělásek řeřichový považován za škůdce. Patří mezi krásné motýly střední velikosti. Při toulání přírodou na Tišnovsku můžeme spatřit různé druhy barevných motýlů a o těch zase příště.

Bělásek řeřichový.

Foto: Josef Permedla

DOKONALÝ LETEC A LOVEC

Josef Permedla

Káně lesní – *Buteo buteo* bylo vyhlášeno Českou společností ornitologickou ptákem roku 2021. Káně, které tvarem a velikostí těla připomíná menšího orla, je sice naším nejhojnějším dravcem, přesto je veřejností poněkud přehlíženo. Odborníci proto chtějí tento druh spíše plachého dravce, který se ale dovede výborně přizpůsobovat prostředí, lépe představit. Už teď lze káně sledovat na polích, jak loví hraboše. Titul pták roku uděluje společnost obvykle druhům, které veřejnost zná ze svého okolí. Jde o našeho nejpočetnějšího dravce a každý, kdo alespoň občas vyjde do přírody, má možnost se s ním potkat, jak sedí na vyvýšených místech u silnice nebo loví na poli hraboše.

Co o tomto dravci víme? Je to dravec střední velikosti, rozpětím křídel 110 až 130 centimetrů. Je mistrem v plachtění. Zbarvení káňat je různé, od bělavých

až po hnědé. Káně má krátké pařáty, ve kterých má velkou sílu a je tedy předurčeno k lovu drobných zvířat. Uvádí se, že 80 % stravy tvoří hraboši. Malí ptáci

Káně lesní.

Foto: Josef Permedla

tvoří 7%. Zbytek připadá na plazy, obojživelníky a ryby. V krajině opisuje velké kruhy. Jinak je jeho let proti ostatním dravcům těžkopádný. Proto se také minimálně využívá v sokolnictví. Naši pozornost si upoutá svým voláním při plachtění vysoko nad našimi hlavami. Na les je tento dravec vázán nejvíce v době hnízdění, zhruba od března do května. Samice snáší dvě až tři vejce. Vychovávaná generace je závislá na nabídce potravy. Nejbližším příbuzným je káně rousná.

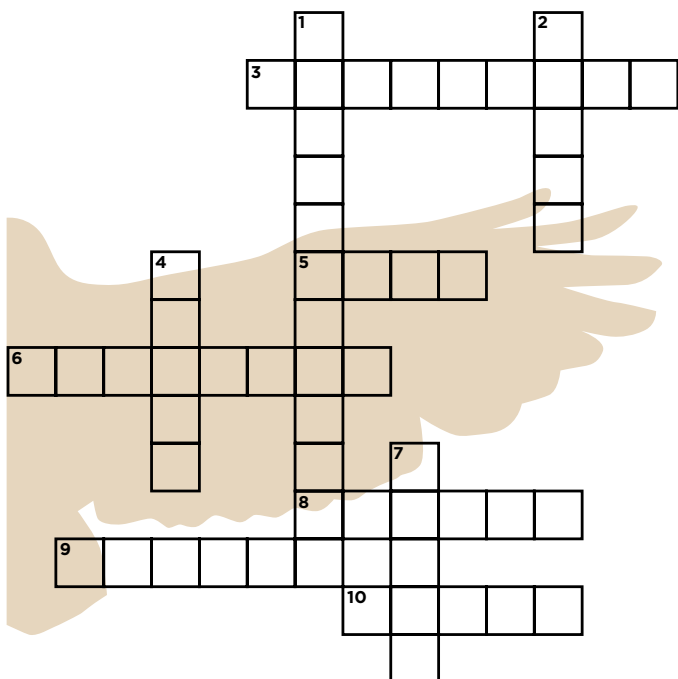
Káně je užitečné pro zemědělce, protože uloví hodně myši. Bohužel tu existuje nebezpečí, že některý z ulovených hrabošů bude otrávený. Dnes víme, že dravci neregulují množství své kořisti, ale naopak množství kořisti ovlivňuje počet dravců. Pomyslné žezlo tedy přebírá po jiríčce obecné, která byla vyhlášena ptákem roku 2020.

PTÁK ROKU 2021

Káně lesní (*Buteo buteo*) je krahujcovitý dravec s obratným pařátem a zahnutým zobákem. S pomocí širokých, na konci prstovitě roztřepených křídel využívá vzdušné proudy, aby bez většího úsilí překonalo velké vzdálenosti. Hnízdí v lesích, ale také na skalách, opuštěných budovách nebo i na zemi.

Zahlédnout jej můžeme při procházkách přírodou, jak krouží vysoko ve vzduchu a vzápětí se s bleskovou rychlostí spouští střemhlav dolů. Tím dovede upoutat pozornost nejednoho diváka, vzbudit jeho zájem a obdarovat ho nevědním zážitkem ze světa přírody.

Autor obrázků Česká společnost ornitologická: Jan Hošek

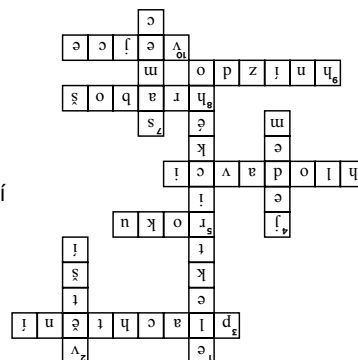

Vodorovně:

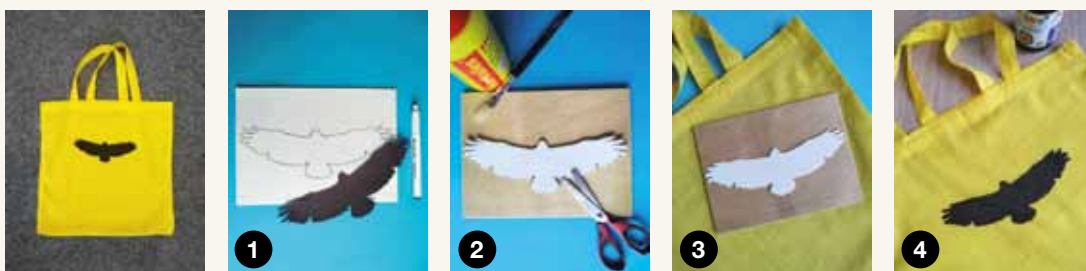
3. Tělo káněte je dokonale přizpůsobené pro
5. Káně lesní je vybráno jako Král
6. Káně se živí zejména
8. Nejoblíbenějším hlodavcem káněte je
9. Káně si jako obydlí staví
10. Samice snáší 2-3

Svisle:

1. Dalším nebezpečím pro káně jsou dráty ... vedení
2. Samice káněte je ... než samec
4. Pro káně je nebezpečné, je-li hraboš otráven
7. Ihned po vylíhnutí mláďat zajišťuje potravu

RAZÍTKO Z MOOSGUMMI (pěnovky)

1. na pěnovku obkreslíme podle šablony káně
2. obrázek vystřihneme a káně z pěnovky nalepíme na dřevěnou desku
3. takto jsme si vytvořili razítko
4. černou barvou na textil otiskneme obrázek na tašku

Úspěšná nadnárodní společnost **Thuasne CR, s. r. o.**, jejíž aktivity jsou zaměřeny na výrobu a prodej zdravotnických výrobků, hledá pro svou výrobní divizi se sídlem v **Předklášteří**

vhodné kandidáty pro pracovní pozici

OBSLUHA STROJE PRO AUTOMATICKÝ VÝŘEZ TEXTILNÍHO MATERIÁLU

- Požadujeme:**
- SŠ vzdělání technického zaměření
  - pečlivost, pracovitost a manuální zručnost
  - znalost práce na PC
  - možnost práce ve dvousměnném provozu
  - dobrý zdravotní stav – manipulace s břemeny
  - dobrá pracovní morálka
  - trestní bezúhonnost

- Benefity:**
- 13. plat
  - týden dovolené navíc
  - stravenky
  - příspěvek na penzijní/životní připojištění
  - příspěvek na dopravu

- Nabízíme:**
- zajímavé finanční ohodnocení
  - stabilní zázemí prosperující firmy
  - práce pro atraktivní odvětví zdravotnictví
  - příjemné čisté pracovní prostředí
  - nástup možný ihned

Bližší informace, týkající se této pracovní nabídky, budou předmětem osobních jednání vhodných kandidátů s vedením firmy Thuasne CR, s. r. o. v Předklášteří

Pokud vás tato nabídka oslovila a splňujete uvedené požadavky, zašlete svůj životopis na e-mailovou adresu prace@thuasne.cz.

OBJEVTE SPOLEČNOST THUASNE

www.thuasne.cz

MALÁ ENCYKLOPEDIIE TIŠNOVSKA

Š OSOBNOSTI

ODBOJ

BOŽENA ŠKRABÁLKOVÁ

* 12. 1. 1923, Modřice u Brna

† 10. 4. 1945, Mauthausen

Účastnice protinacistického odboje. Při svém zaměstnání na tišnovském pracovním úřadě zajišťovala falešné pracovní knížky aktivním odbojářům, zejména členům partyzánské jednotky na Skaličce, s nimiž byla v pravidelném kontaktu. V únoru 1945 byla zatčena a o dva měsíce později popravena.

Boženina maminka se narodila v Předklášteří, tatínek pocházel z Vysokého nad Jizerou. Jako chemik se zaměřením na provoz cukrovarů změnil místo podle potřeby zaměstnavatele. V rodných Modřicích Boženka navštěvovala mateřskou školu, později se s rodinou odstěhovala do Oslavan, kde absolvovala první tři ročníky obecné školy. Po zrušení tamního cukrovaru Škrabálkovi přesídlili v roce 1931 do města Enns, kde se tatínek stal správcem jednoho z největších cukrovarů v Rakousku. Zde Boženka dokončila obecnou školu a po nich vystudovala gymnázium v Linci. V roce 1941 se celá rodina vrátila zpět na Tišnovsko a usadila se v Lomničce.

Po návratu chtěla Boženka uzavřít studium i maturitou na českém gymnáziu, ale ministerstvo jí to neumožnilo. Pracovala na městském, okresním a od roku 1943 na pracovním úřadě. Bratranec Miroš Habrovec, později zastřelený na útěku před zatčením, ji přivedl k odbojové činnosti: využívala své profese k obstarávání falešných pra-

covních knížek, především pro uprchlíky z totálního nasazení patřící k partyzánské skupině ve Skaličce, kterou navíc pomáhala zásobovat potravinami.

V lednu 1945 se o ni začalo zajímat gestapo, na což chtěla reagovat odjezdem do severních Čech. Svůj záměr nestihla uskutečnit. 23. 2. byla zatčena, vězněna v Brně na Cejlu a poté s dalšími vězni odeslána vlakem do koncentračního tábora v Mauthausenu. Zde byli brzy po svém příjezdu 10. 4. 1945 dopoledne téměř všichni pasažéři zmíněného vlaku včetně Boženky popraveni.

V roce 1946 byl vydán spisek Jaroslava Lisického „Památce Boženky Škrabákové“. O rok později jí byl in memoriam udělen Československý válečný kříž 1939 a na Riegrově ulici byl 8. 6. 1947 umístěn pomník „Božence Škrabákové a jejím družkám“, dílo sochaře Julia Pelikána. Její osudy zpracovala německá spisovatelka Herma Kennel v knize „Die Welt im Frühling verlassen“ (2008, česky vyšla v překladu Jaroslava Haidlera pod názvem „Je smutné opouštět svět na jaře“ roku 2015).

S ARCHITEKTURA

HISTORIE

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA

Výraznou architektonickou dominantu jinak průjezdního nám. Komenského představuje budova někdejší **Městské spořitelny**, na dnešní adrese č. p. 124. Tato významná památka období funkcionalismu byla postavena v letech 1931–33 podle projektu dvou proslulých brněnských architektů Jindřicha Kumpošta a Bohuslava Fuchse na místě starobylých masných krámů na někdejším Dolním náměstí.

Samostatně stojící budova masných krámů při ústí ulic Dvořáčkovy a Jungmannovy a ulice vedoucí od nádraží byla již počátkem 20. století pro vedení města trnem v oku. K jejímu odstranění došlo v prosinci 1930, na popud vedení městské spořitelny, která měla zájem o stavbu vlastní budovy v tomto nejživějším místě Dolního náměstí. Kromě masných krámů byl pro stavbu rovněž zbourán i velký nárožní dům s hotelem U Zlatého jelena.

Nová čtyřpodlažní a dvojkřídlá budova spořitelny patří k vrcholným Fuchsovým realizacím. Architekt zde využil možnosti, jaké nabývaly moderní technologie funkcionalismu. Jediným konstrukčním nosným prvkem budovy jsou železobetonové pilíře, které v obvodovém zdivu prostupují celou stavbou od suterénu až po druhé patro. Vnitřní příčky byly rozvrženy tak, aby mohlo docházet k proměně daného půdorysného schématu. Fasáda domu je tvořena rozsáhlými prosklenými plochami doplněnými bílým keramickým obkladem. Podobně funkční byl i interiér; kromě reprezentační haly se v budově nacházely moderní světlé obytné i provozní místnosti vybavené veškerým dobovým komfortem.

V době svého vzniku byla budova těžko přijímána. Moderním vzhledem se výrazně odlišovala od všech stávajících domů a také hluboko zasahovala do plochy náměstí. Toto složité začlenění do místní zástavby navrhl Jindřich Kumpošt dle Podrobného upravovacího plánu města Tišnova z roku 1930. Tím ovšem potvrdil zánik funkce Dolního

náměstí, kde jeho význam získala ulice k nádraží.

Budova spořitelny byla slavnostně otevřena **9. července 1933**. Šlo o tehdy nejmodernější stavbu v Tišnově, jejíž sloh i technologie ovlivnily podobu dalších funkcionalistických projektů ve městě. Dnes zde sídlí pobočka Komerční banky, realitní kancelář a několik bytů. V roce 1992 proběhla pod dohledem Památkového ústavu na budově rozsáhlá rekonstrukce.

Foto: Petr Šmídek

FIRMY A ŽIVNOSTNÍCI PRVNÍ REPUBLIKY (2)

POKRAČUJE SOUTĚŽNÍ SERIÁL KŘÍŽOVEK

Martin Sebera, Václav Seyfert

Podruhé Vám představujeme jednu z tišnovských firem existujících v době mezi oběma světovými válkami. Jméno jejího majitele je obsahem 1. tajenky:

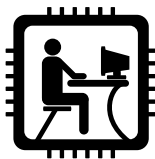
Prvotním stanovištěm podniku byl Doubravník. Odtud byl závod později přestěhován do Lomnice a konečně do Tišnova samotného. Byl založen roku 1879, když před tím se původní majitel věnoval práci mlýnské a konstruktivní práci hospodářských strojů. Současný ... (viz 2. tajenka) ... o moderní dílny. Dnes pracuje závod ve velkém.

	PATŘÍČÍ TARASOVI	PRVNÍ DÍL 2. TAJENKY	POŠTOVNÍ ÚŘAD		KUS LEDOVCE	PŘEDLOŽKA	DEKORACE		RUSALKY	KONĚ	GRAFICKÁ TECHNIKA	STRKATI
ZKR. TABULEK VÁLEČNÝCH POČTŮ				PÁDOVÁ OTÁZKA				JEDN. EL. NAPĚTÍ DUŠEVNÍ OTŘESY				
HAJDY				DRUHÝ DÍL 2. TAJENKY ZKR. KLUBU ATLETŮ								
ČESKÝ SKOKAN NA LYŽÍCH						ÚDOLÍ ASIJSKÝ NÁDENÍK						
JMÉNO FENKY					BAKTÉRIE ŽENSKÉ JMÉNO					O CO Z TĚCHTO DŮVODŮ		
STOVKY				LISTNATÉ STROMY KLOUDNĚ					PŘI (SLOVENSKY) ZAKRSLÝ STROM			
ZÁJMENO OSOBNÍ			KILOGRAMY PÍSEMNÁ ZKOUŠKA					BUNKR PRUŽINA				
S POTĚŠENÍM PŘIJÍMATI							PŘEDLOŽKA DIPLOMATICKÉ SDĚLENÍ					
VLK Z KNIHY DŽUNGLÍ						PŘINÁŠET CHUCHVALCE					TŘETÍ DÍL 2. TAJENKY	STATEČNÝ
	MALÉ PIVO	PŘEDLOŽKA ODŘÍT			SBOROVÝ ZPĚV KOZEL (NÁREČNĚ)				ŘÍMS. BOHYNĚ ÚRODY ŠKODLIVÝ MOTÝLEK			
ZNOJ				PAK VEGETAČNÍ FORMACE						OTEC (ZASTARALE) ZELENINOVÉ POKRMY		
ŘÍMSKY 499			ČÁSTKA PENĚZ NEMOCNIČNÍ ODDĚLENÍ					OLDŘICH (DOMÁCKY) OZVĚNY				
LABILNÍ						TRÁPENÍ (ZASTARALE) L (FONETICKY)						
1. TAJENKA									SKUTEK			
PALIVO					ELIŠKA (DOMÁCKY)				JAKÝ (SLOVENSKY)			

Znění obou tajenek plus název oboru podnikání příslušné firmy (viz informace v minulém čísle) zašlete na adresu noviny@kultura-tisnov.cz nejpozději do 10. března 2021. Jména výherců budou oznámena na závěr celého seriálu v lednovém čísle ročníku 2022. Správná řešení z minulého čísla – 1. tajenka: **Antonín Havlát**, 2. tajenka: **majitel se vyučil řemeslu**.

JAK PLATIT NA INTERNETU S MINIMÁLNÍM RIZIKEM

Petr Plíšek

JAK FUNGUJÍ PLATEBNÍ KARTY

Jsou dva způsoby, jak používat svoji platební kartu. Jeden je tzv. off-line, to znamená u kamenných obchodníků, a druhý je on-line, to znamená na internetu.

V našem článku se budeme věnovat pouze použití on-line a samozřejmě již víte, že PIN karty patří do chráněné aplikace, a ne na papírek ke kartě. Viz článek Tišnovských novin 1/2021.

Na internetu používáme při platbách kartou pouze čtyři údaje. Těmi jsou na přední straně číslo karty, které je dlouhé 16 čísel a je rozděleno do čtyř bloků po čtyřech číslech, dále platnost, jméno držitele karty a na zadní straně tzv. CVV/CVC kód (Card Verification Value/Code). Pro ty, kteří ještě na internetu kartou neplatili a netuší, co je CVC kód, uvádím, že na zadní straně karty je podpisový proužek a v něm se nachází číslice. Vy musíte používat vždy poslední tři čísla. V dalším textu budu vždy hovořit o tomto trojčíslí jako o CVC kódu.

V našem povídání si pamatujte, že pokud někdo ukradne tyto čtyři údaje vaší karty, může s nimi provést jakoukoliv platbu na internetu. Toto mějte vždy na paměti, než je kamkoliv napíšete!

CO SE MŮŽE PŘIHOdit - RIZIKA

Dá se říci, že dnes již většina z nás na internetu nakoupila nebo pravidelně nakupuje. Většinou nakupujeme v internetových obchodech, kde se nabízí i platba kartou. Podstatné je, jak je platba technicky realizována. V zásadě jsou dva způsoby. Prvním je předání dat o kartě přímo obchodníkovi, což je rizikovější (nevíte nic o jeho zabezpečení), nebo předání dat o kartě platební bráně (provozují banky nebo specializované společnosti), což je bezpečnější. Nicméně v obou případech může dojít ke krádeži dat vaší karty a následnému zneužití. U internetového obchodu může dojít k napadení hackery a u platební brány pak k technickým závadám umožňujícím taktéž napadení hackery. V případě, že dojde k odcizení dat vaší karty, může to mít pro vás fatální následky. Soubory obsahující data z ukradených karet se prodávají na internetu jako balíky.

Dalším častým jevem zneužití vaší platební karty jsou různá digitální předplatná všeho možného. Softwarem počínaje a hudbou či filmy konče. Objednáte si nějakou službu na internetu,

kteřá má formu ročního předplatného s nějakou dobou na zkoušku, třeba tři měsíce. Jste nuceni zadat číslo své platební karty, jinak službu nespustíte. Po třech měsících zapomenete, že jste měli předplatné zrušit. Ale ouha, služba nezapomněla, roční předplatné se vesele strhne z vašeho účtu. A nyní začíná kolotoč událostí, ve kterých již můžete smutně tahat za kratší konec. Odsouhlasil jste obchodní podmínky a v nich nárok na vrácení nemáte. Bum a šmitec. Kdo to čte, že? Kolikrát ani nenajdete nějaký rychlý způsob, jak předplatné zrušit. O štrapáci máte postaráno. Můžete psát anglicky někam do tramtárie na podporu nějakému Indovi či Indonésanovi, kterému jste popravdě šumák. Myslím si, že to nechcete zažít.

JAKÉ MÁME MOŽNOSTI OBRANY

Obecně lze říci, že pokud chcete ochránit svoji kartu/peníze proti podobnému zneužití, musíte si vytvořit ochranný můstek mezi kartou vydanou vaší bankou a obchodníky na internetu. Něco, co oddělí Vaš účet a platební kartu od údajů zadávaných do podobných služeb.

Popíšeme si tři základní možnosti, jak toto provést. Pro úplnost chci uvést, že existují i další možnosti, ale není možné je všechny popsat v našem článku. Cílem je navést vaše uvažování o placení na webu správným směrem.

Možnost 1 – virtuální karty

Co je to virtuální karta? Virtuální karta je normální platební karta vydaná ovšem čistě ve virtuální podobě – není fyzicky vyrobena. Je to pouze sada platebních dat (číslo karty, jméno držitele, datum platnosti a CVC kód). Dá se vystavit zpravidla on-line během pár vteřin z mobilní aplikace na telefonu a stejně rychle zablokovat či zrušit. Výhodou této karty je, že jí lze kdykoliv založit a kdykoliv zrušit bez jakýchkoliv poplatků. Ve chvíli, jakmile uniknou vaše platební údaje virtuální karty, můžete ji okamžitě zablokovat, popřípadě zrušit. Nebo ji můžete zrušit ihned po provedené platbě a vytvořit si novou, takže již z této karty nikdo nic nikdy nestrhne. Zneužití již není možné.

Získat ji lze většinou v nějakých bankovních aplikacích, popřípadě v aplikacích takzvaných FinTech firem. České banky (rozuměj banky podnikající v Čechách – toho času máme pouze jedinou Českou banku, a to FIO, a.s.) se do zpřijemňování placení na internetu, a zvláště v zahraničí, příliš nehrnou. FinTech firma zpravidla spojuje moderní technologie s bankovním sektorem a nabízí věci, které u normálních bank nehrozí. Například změnu provedené platby kartou mezi různými kartami od různých bank i deset dní zpětně, lepší směnné kurzy cizích měn, výběry hotovosti v zahraničí zdarma, fyzické karty, kterými opravdu zaplatíte všude za hranicemi, vrácení části peněz skrz „CashBack“ atd. Konkrétní FinTechy uvádím níže v tipu.

Možnost 2 – jednorázové karty

Jednorázové karty nabízí opět spíše FinTech firmy a jsou to v podstatě speciální virtuální karty určené na jednorázovou platbu. Při vystavení jednorázové karty ji musíte vystavit včetně částky, kterou chcete zaplatit. Po zaplacení již tato karta nee-

xistuje. Nemůže být v budoucnu nikdy zneužita. Opět ji najdeme např. ve standardním plánu FinTechu REVOULT za 90 Kč měsíčně.

Tip: Podívejte se na FinTech produkt s názvem Revolut – revolut.com nebo České Twisto – twisto.cz (pozor – Twisto je kreditní produkt, půjčujete za úrok. Na to si dejte pozor!)

Možnost 3 – ApplePay a GooglePay

Služby ApplePay a GooglePay jsou v podstatě nejlepším řešením, jak odstínit váš účet a vaši kartu od obchodníků na internetu a zabránit jejich zneužití. Jak je to možné? Principem řešení je, že obchodník nedostává žádné platební údaje vaší karty, ale dostává pouze jedinečný platební token, na základě kterého obdrží platbu. Nikde nefigurují data vaší karty. Jediné, co musíte udělat, je, že Vaše banka musí podporovat tuto službu a pak již stačí kartu přidat do svého mobilního telefonu. Následně můžete platit telefonem, hodinkami, nálepkou atp. Karet můžete přidat více a nemusíte je tahat v peněžence, čímž neriskujete jejich ztrátu či krádež. Osobně považuji právě tuto vlastnost za obrovskou výhodu oproti plastové kartě.

Závěrem ještě dva tipy

Tip 1: Víte, že RFID čip, který je zalisovaný v platební kartě, lze zneužít pro neoprávněnou bezkontaktní platbu pouhým přiblížením platební čtečky zloděje v tramvaji či autobuse?

Oběť si ničeho nevšimne a karta bez autorizace zaplatí. Můžete se tomu bránit nošením karet v peněžence s funkcí RFID, která obsahuje v plášti kovovou fólii. Tato fólie zabrání neoprávněné bezkontaktní platbě.

Tip 2: Víte, že nemusíte s sebou tahat deset karet, ale stačí Vám jedna? Zkuste se podívat na službu Curve – curve.com – je pouze v angličtině a jedná se o britskou společnost, nicméně ji lze bez problémů používat i v ČR/EU.

Chtěl bych se obrátit na Vás na čtenáře, zda Vás zatím oslovila tři vydaná témata, o kterých jsem psal v Tišnovských novinách 1–3. Poprosil bych Vás o zpětnou vazbu, které téma Vás zaujalo nejvíce a zda byste měli zájem některé více rozvést v dalších číslech. Své podmínky mi, prosím, zasílejte na info@future-image.cz. Děkuji.

Autor je webmaster, konzultant informační bezpečnosti.

MĚSTSKÁ KNIHOVNA TIŠNOV DOPORUČUJE

Z novinek:

Daneš, Martin: Rozsypaná slova

Být novinář, spisovatel a Žid v Praze za druhé světové války, neprchnout, nýbrž vytrvat ve své zemi, znamená stavět hrdlo svému katovi na odív. Kdo je ale katem a kdo obětí? Čtenář se noří do vnitřního světa hrdiny a čím dál ostřeji vnímá dějinný kontext. Život, stejně jako historie, má v knize podobu promyšlených „fejtonů“, jejichž síla se projevuje v propojení a celku. A tak i díky působivé formě se tato kniha stává výjimečnou poctou Karlu Poláčkovi a jeho tragickému osudu.

Malý, Radek, Horská, Eva: Rozára a Černý Petr čili o větrných mlýnech

Větrné mlýny jsou zvláštní stavení, a tak není divu, že v nich a kolem nich žijí zvláštní tvorové: bytosti soumraku, u kterých se člověk nemůže dopočítat oči, sečtělá a moudrá hospodářská zvířata nebo sádroví trpaslíci. S těmi všemi se potkává Rozára i Černý Petr a společně prožívají veselé i děsuplné chvílky. Vedle tajuplného a zároveň humorného příběhu kniha prostřednictvím krátkých vložených kapitol nabízí vhled do historie větrných mlýnů, jejich fungování i zobrazení v literatuře u nás i ve světě.

Stojí za přečtení:

Sansom, John Christopher: Rozpuštění

Sansom je anglický romanopisec a autor detektivek. Narodil se v roce 1952 a vystudoval univerzitu v Birminghamu a doktorát historie. Píše se rok 1537. Thomas Cromwell pomáhá králi Jindřichu VIII. zbavit se nepohodlné manželky, stát se hlavou reformované církve a získat majetek mocných katolických klášterů. Bouřlivá doba přeje novým zákonům, ziskuchtivým trikům a státním špehům. V tomto rámci je zasazen příběh vraždy královského vyslance v jednom z klášterů, kterou vyšetřuje další vyslanec, reformistický právník Mathew Sharlake. Ten se bludištěm dalších vražd, nejasných stop a spleťtých motivů pomalu propracuje nejen k překvapivému řešení, ale i k novému pohledu na vše, čemu v životě věří.

Janašová, Jana: Psi dny

Červencová vedra dopadla na Kostelec plnou vahou a šestačku Rebeku Voříškovou, jen další smutná schovávačka před vrstevníky na domácí zahradě. Osamělá zakomplexovaná holka však netuší, že tyhle prázdniny budou i pro ni čarovné. Kostelcem začala šmejdít černá kočka s uhrančivými očima a vybudila k akci elitu místních psů, kteří tu přežívají v maskování za domácí mazlíčky, protože ve zdejších kraji před pár tisíciletími havarovali při vesmírné pouti na Zaslíbenou planetu. Pokud jim ale Rebeka pomůže opatřit vzácnou slitinu.

VÝROBNÍ ZÁVOD
TIŠNOV-ŽELEZNÉ

TRADIČNÍ ČESKÝ VÝROBCE
VITAMINOVÝCH DOPLŇKŮ
A NÁPOJŮ CAPRI-SUN

**PRACUJTE V MÍSTĚ BYDLIŠTĚ
NEZTRÁCEJTE ČAS
DOJÍŽDĚNÍM**

Staňte se součástí našeho týmu
Více informací na www.vitar.cz/kariera
tel.: 577 644 709 | e-mail: krhankova.hana@vitar.cz

Domov sv. Alžběty – domov pro seniory
Nelepeč - Žemůvka, Žemůvka 12, 666 01
www.dosa.cz

PŘIJME na HPP

PRACOVNÍCI PŘÍMÉ OBSLUŽNÉ PÉČE
do nepřetržitého provozu

Nabízíme:

- práci v příjemném kolektivu a pracovním prostředí
- dobré mzdové ohodnocení
- 25 dnů dovolené
- po zkušební době osobní ohodnocení a čtvrtletní odměny
- zvýhodněné stravování
- příspěvek na penzijní připojištění a další bonusy

Nástup možný dle dohody.

Podrobnější informace získáte na tel:
549 411 526 kl. 120, nebo 113, mobil: 731 646 705,
731 623 011

Životopisy zasílejte na email: reditel@dosa.cz,
vrchni@dosa.cz

**MĚSTSKÉ
KULTURNÍ
STŘEDISKO
TIŠNOV**

Městské kulturní středisko, Tišnov, Mlýnská 152
vyhlašuje výběrové řízení na pozici

**úklid prostor
Městského kulturního střediska**

Náplň práce:

- pravidelný úklid prostor v budově Mlýnská 152: kanceláře, sály pro hudební a divadelní představení, prostory kina, chodby, zázemí (kuchyňky, wc), kavárenský provoz
- sezónní práce v areálu letního kina, podpora kulturních akcí

Požadavky: spolehlivost, pečlivost, zkušenosti s úklidem, čistý trestní rejstřík

Nabízíme: práci na plný úvazek v Tišnově, nástup v květnu 2021 nebo dohodou

Plné znění inzerátu na www.mekstisnov.cz

Příhlášky označené „Úklid prostor MěKS“ podávejte nejpozději **do 31. 3. 2021**, poštou na adresu MěKS, Mlýnská 152, 666 01 Tišnov, nebo e-mailem na posta@kulturatishnov.cz

Výběrové řízení proběhne v dubnu/květnu 2021
Vyhlašovatel si vyhrazuje právo zrušit toto výběrové řízení kdykoliv v jeho průběhu

**MĚKS
TIŠNOV**

Střední škola a základní škola Tišnov
příspěvková organizace
náměstí Míru 22, Tišnov, 666 01, www.skolatisnov.cz

nabízí studium těchto učebních oborů:

- **MECHANIK OPRAVÁŘ MOTOROVÝCH VOZIDEL (Automechanik)**
- kurz autoškoly skupiny B,C
- **OPRAVÁŘ ZEMĚDĚLSKÝCH STROJŮ**
- kurz autoškoly skupiny B,C,T , svařečské kurzy
- **OŠETŘOVATEL / OŠETŘOVATELKA**
zaměření na sociální služby a zdravotnictví

Všechny obory nabízíme v řádné (3 roky) i zkrácené (1 rok) formě studia

www.skolatisnov.cz , tel.: 549 410 076,
reditel@skolatisnov.cz

KOMPLEXNÍ REALITY

Profesionální
realitní servis
od roku 1997.

TRADICE

JISTOTA

PROFESIONALITA

Prodej RD Hovorany se zahradou a dvorem, CP 894 m²

^ Sleva 3,190.000,-Kč

Prodej domu se zahradou v centru Tišnova, ul. Jungmannova, CP 1634m²

^ Info v RK

Prodej pozemku určeného k zástavbě, Svatoslav, CP 1.289m²

^ Sleva 950.000,-Kč

Prodej 8 bytů 1kk-3kk, Tišnov, ul. Klášterská, Pod Květnicí, CP 27-77m²

^ Info v RK

Prodej zděné garáže, Veverská Bítýška, CP 19 m²

^ 366.300,-Kč

Pronájem bytu 4+kk, Dolní Rožínka, CP 130 m²

^ 12.500,- Kč /měsíc vč. energií

**BEZSTAROSTNÝ
PRODEJ ZA
NEJVYŠŠÍ CENU**

**PRO NAŠE KLIENTY
S HOTOVOSTÍ
HLEDÁME BYTY
V TIŠNOVĚ**

Nabízíme:

- určení tržní ceny nemovitosti **ZDARMA**
- pro prodávající veškeré služby **ZDARMA**

KONTAKTUJTE NAŠE MAKLÉRE ZNALÉ TIŠNOVSKÉHO REGIONU.

*Vaši makléři
pro Tišnov
a okolí*

Rádi vám poskytneme profesionální realitní služby podložené 20ti letými zkušenostmi.

Mgr. Milan Halouzka
M: 776 077 842
office@komplexnireality.cz

Bc. Jitka Mikulová
M: 775 163 208
makler@komplexnireality.cz

BcA. Aleš Cecava
M: 734 202 434
info@komplexnireality.cz

Jsme tišnovská realitní kancelář a podporujeme region:

Budova Komerční banky, I. patro
Komenského nám. 124, 666 01 Tišnov

T: 549 410 321 / M: 775 163 208
E: makler@komplexnireality.cz

www.komplexnireality.cz

Místní rodinná firma s tradicí od roku 1997.

www.komplexnireality.cz

TIŠNOV O ČIMA MALÍŘŮ

VÝSTAVA OBRAZŮ
28. 2. / 21. 3. 2021

JEDNOTLIVÁ ZASTAVENÍ

0. začátek výstavy
kavárna Coffein, MěKS Tišnov
1. výloha I.
Brněnská 153
2. výloha II.
Brněnská 153
3. výloha kavárna
Caffe La Passione
Brněnská 2
4. koupelnové studio
BAUMAT, s. r. o.
Brněnská 488
5. výloha
TOP Autoservis Tišnov s. r. o.
Bezručova 1751
6. výloha INSPIRO
Riegrova 332
7. atrium
ZŠ Tišnov, náměstí 28. října
nám. 28. října 1708
8. okno Hotel Květnice
nám. Míru 120
9. výloha
Jungmannova 1886
10. výloha
JICOM, spol. s r. o.
Halouzškova 1763

Květinová aranžmá zajistily firmy:

Zahradnictví u Kopřivů, s. r. o., Zdeněk Daniel – zahradnictví,
Ing. Jan Kopřiva – interiérové rostliny, Flotina, s. r. o.

TIŠNOV

ARTPERISCOPE

Muzeum
města Tišnova

MĚSTSKÉ
KULTURNÍ
STŘEDISKO
TIŠNOV